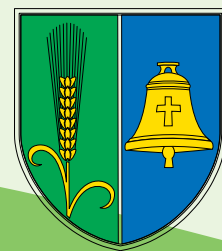


Náš kraj



INFORMATIVNO GLASILO OBČINE DOBREPOLJE

letnik XX. št. 1

januar 2014



»Mislim, da je glasba v zraku, da je glasba vsepovsod okoli nas. Svet je napolnjen z njo, mi pa jo vzamemo toliko, kolikor je potrebujemo,« je povedal skladatelj Edward Elgar.

Da glasba res nima meja, je dokazal **Ženski pevski zbor Biser**, ki je skupaj z gosti v prazničnem decembru pripravil več uspešnih koncertov. 5. januarja pa je zbor z gosti nastopil tudi v cerkvi sv. Križa na Vidmu v Dobropolju (slika zgoraj).

V Podgori že nekaj let v začetku decembra pripravljajo **miklavževanje**. To je dan, ko se zberejo stari in mladi; prireditev so popestrili z glasbenim programom, večera pa seveda ne bi bilo brez obiska sv. Miklavža (slika levo).

Prispevke za naslednjo številko sprejemamo najkasneje do **15. 2. 2014**



Zagariške mačkare bodo pręgnale zimo

Vabljeni na
tradicionalni
pustni karneval
v Zagorico.

Zagariške mačkare bodo s svojo norčavostjo
in z ljudsko igro pregnale zimo.

Osrednje dogajanje se bo začelo

na pustno nedeljo,
2. marca 2014, ob 14h

"na luži" v Zagorici v Dobropolju.

Kot ste že vajeni, tudi letos pridejo malnarji s
svojim babjim malnom, če bo treba, pa bomo
babe tudi žagali. Ker bomo imeli pustno ohcet,
le pazite, da ne pridete brez ofra.

Pripravljamo prav posebno presenečenje.

Naj namignemo, da bo tokrat s Ptuja.

*Za dobro vzdušje ter lačna in žejna usta
bo poskrbljeno!*



Anatropis, masažne terapije in nega stopal

MILKA GOLOB s.p.
Videm 122
1312 VIDEM-DOBREPOLJE



NEGA STOPAL:

MASAŽNE TERAPIJE:

- Klasična masaža
- Manualna terapija
- Ročna limfna drenaža
- Refleksoterapija
- Masaža z vročimi kamni
- Kineziotaping terapija

- Medicinska nega
diabetičnega stopala
- Medicinska pedikura
- Klasična pedikura

MANIKURA

DEPILACIJA

Vse kar želite sebi, lahko
podarite tudi Vašim najdražjim z
DARILNIM BONOM.

Storitve izvedemo tudi
na **Vašem domu.**



»Dotik Rok - Duše - Srca«

Rezervacija termina na številko **041 745 133**
ali na e-naslov: **mg.milka@gmail.com**

Zagariške mačkare – okrogla miza

Vaščani Zagorice in ekipa zelnik.net
pripravljamo okroglo mizo

na temo zagariških mačkar, kamor smo med nas
povabili poznavalce in stroko s področja kulturne
dediščine in turizma.

Okrogla miza bo potekala
v petek, 14. februarja, ob 18h

v sejni dvorani občinske stavbe
na Vidmu v Dobropolju.





Piše: župan **Janez Pavlin**

Srcu prijazna občina Dobrepolje

Spoštovani.

V tem članku Vam bom predstavil mobilno aplikacijo iHELP. Občina Dobrepolje je prva občina v Sloveniji, ki je pristopila k omenjenemu mobilnemu projektu iHELP, ker s tem želimo skrajšati čas reševanja v nujnih primerih ter širiti mrežo defibrilatorjev, ki rešujejo življenja.



Srcu prijazni tudi pri nas

Pomoč sočloveku v stiski bi morala biti ena izmed temeljnih vrednot moderne družbe, a je v hitrem življenjskem ritmu, zaradi pomanjkanja časa in dajanja prednosti lastnim osebnim potrebam, velikokrat zanemarjena. Imamo srečo, da obstaja nekaj ljudi, ki na to vrednoto niso pozabili in nas s svojimi dejanji opominjajo na to, da je treba sočloveku v nesreči pomagati. Zato nas pri nudenju prve pomoči osebi, ki jo potrebuje, ne bi smeli voditi zakonski predpisi, temveč naši notranji vzgibi, naša dobrosrčnost in želja po pomoči drugim. Če slučajno "zmrznemo pod pritiskom" ali ne vemo, kako ravnati, mar ne bi bilo dobro, če bi nas v kritičnih trenutkih nekdo usmerjal in nam dal informacije o tem, kako ravnati, kaj storiti s ponesrečeno osebo? (Bodisi da smo pomoči potrebni mi ali druga oseba.) Mar ne bi bilo lepo, če bi zgolj s pritiskom na gumb telefona priklicali ne le nujno medicinsko pomoč, temveč tudi prejeli navodila za pravilno ukrepanje ter hkrati obvestili ljudi v okolici, da potrebujemo njihovo pomoč? Vse to nam **iHELP** omogoča že danes.

iHELP mobilna aplikacija za reševanje življenj

iHELP je mobilna aplikacija za pametne telefone, namenjena takojšnjemu SOS-obveščanju v primeru zdravstvenega stanja, ki zahteva takojšnjo pomoč. Z aplikacijo lahko pomagamo ne le sami sebi, temveč tudi drugim osebam v primeru nenadnega srčnega zastoja ali drugih kritičnih zdravstvenih stanj.

Kaj omogoča?

Z SOS-sporočilom aplikacija obvesti prijatelje, družino in vse iHELP uporabnike, ki so v neposredni bližini (SOS radij od 100 do 500 metrov), o kraju nesreče in pomembnih zdravstvenih podatkih bolnika oziroma ponesrečenca.

- **Sproži klic na reševalno službo** (številka 112).
- **Vodiskozi temeljne postopke oživljanja** (TPO).
- **Išče lokacije najbližjih avtomatskih eksternih defibrilatorjev** (AED) in bolnišnic.
- **Nudi splošne izobraževalne vsebine in napotke, kako se odzvati pri različnih poškodbah.**
- **SMS alarmiranje nujnim kontaktov** (če nujni kontakt nima pametnega telefona oz. naložene iHELP aplikacije / PREMIUM paket).

Zgoraj navedeno skupaj s številnimi **povezovanimi** dejavnostmi, kot so: popis defibrilatorjev, graditev varnostne mreže, izobraževanja, širjenje srčne ideje med podjetji, lokalnimi skupnostmi itd., **aplikaciji iHELP** povečuje njeno dodano vrednost. iHELP pa je veliko več kot le aplikacija, je družbeno odgovorno gibanje, ki si prizadeva za postavljanje novih, močno potrebnih defibrilatorjev v tiste lokalne skupnosti, ki bodo izvajale največ dejavnosti ter s tem pripomogle k večji varnosti ljudi in širjenju srčne ideje.

Srcu prijazna občina Dobrepolje.

Naložite si brezplačno aplikacijo iHELP, katere **PREMIUM SPO** storitve:

- SMS alarmiranje nujnih kontaktov (paket: 10 SMS-ov za pošiljanje SOS alarma),
- povečanje SOS radija na 300 metrov v primeru nujne pomoči,
- tečaj temeljnega postopka oživljanja, sem **omogočil** za občane Dobrepolja! Pomagajte sebi in drugim.

Več informacij o aplikaciji si preberite na spletni strani **www.ihelp.si**.

iHELP mobilna aplikacija

iHELP mobilna aplikacija bo nudila izobraževanje o prvi pomoči in pošiljal SOS alarm nujnim kontaktom uporabnika, reševalcem in vsem uporabnikom iHELP mobilne aplikacije v neposredni bližini ponesrečenca 100 metrov ali več (PREMIUM paket - nadgradnja aplikacije).

- Pošlje SOS alarm s podatki lokacije, nesreče in pomembnimi podatki uporabnika.
- Aktivira nujne kontakte (prijatelje, družino) in iHELP uporabnike v neposredni bližini.

KAZALO

Obvestilo o začetku delovanja redarske službe	8
Natečaj za izdelavo maskote Dobrepolja	9
Pustovanje v Ponikvah	24
Dobrepoljske industrijske apnenice	27
Pomoč družini Bekonjič po požaru	33

osredni bližini v radiju 100 metrov.

- Pošlje SMS sporočilo nujnim kontaktom v primeru, da kontakt nima naložene mobilne aplikacije iHELP (PREMIUM paket – nadgradnja aplikacije).
- Sproži klic na 112.
- Vodi skozi temeljni postopek oživljanja.
- Podaja lokacije defibrilatorjev in bolnišnic.
- Nudi splošne izobraževalne vsebine in kako se odzvati na različne nesreče.
- Povečuje možnosti preživetja.
- Deluje na Androidu (v letu 2014 še na iOS pametnih telefonih).



iHELP kartica

iHELP kartica nudi reševalcem in zdravnikom nujne informacije in tako pomaga k boljšemu nudenju pomoči ter preprečuje morebitne napake, ki se lahko pripetijo. Priporočamo, da jo imate vedno pri sebi npr. v denarnici.

- navedeni osebni podatki, nujni kontakti, krvna skupina, bolezni, alergije in zdravila
- plastificirana
- velikost kreditne kartice



Nadgradnja mobilne aplikacije iHELP Paket PREMIUM SPO »Srcu Prijazna Občina« vsebuje dve storitvi:

SMS alarmiranje:

Če nujni kontakti uporabnika iHELP mobilne aplikacije nimajo naložene iHELP aplikacije, prejmejo SOS alarm v obliki SMS sporočila.

Uporabnik iHELP mobilne aplikacije, ki je občan občine Dobropolje, ima aktiviranih 10 SMS sporočil v primeru SOS alarmiranja (v primeru nujne pomoči).

SOS radij:

Povečamo SOS radij alarmiranja in s tem aktiviramo več iHELP uporabnikov v primeru nujne pomoči.



Uporabnik iHELP mobilne aplikacije, ki je občan občine Dobropolje, ima aktiviran 300-metrski SOS radij za SOS alarmiranje (v primeru nujne pomoči).

V naslednji številki Našega kraja bosta objavljena termin za brezplačni tečaj »Temeljni postopek oživljanja« in kratka predstavitev mobilne aplikacije iHELP. ♦



Foto utrinki iz Dobropolja



Na podlagi 6. in 7. odstavka 57. člena in 58. člena Zakona o javnih uslužbencih, ZJU, Ur. l. RS, št. 56/2002 s spremembami (Ur. l. RS, št. 110/2002-ZDT-B, 2/2004-ZDSS-1 (10/2004 popr.), 23/2005, 35/2005-UPB1, 62/2005 Odl. US: U-I-294/04-15, 75/2005 Odl. US: U-I-90/05-13, 113/2005, 21/2006 Odl. US: U-I-343/04-11, 23/2006 Skl. US: U-I-341/05-10, 32/2006-UPB2, 62/2006 Skl. US: U-I-227/06-17, 131/2006 Odl. US: U-I-227/06-27, 11/2007 Skl. US: U-I-214/05-14, 33/2007, 63/2007-UPB3, 65/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 74/2009 Odl. US: U-I-136/07-13, 40/2012-ZUJF) Občina Dobrepolje, Videm 35, 1312 Videm - Dobrepolje objavlja

JAVNI NATEČAJ

za zasedbo prostega delovnega mesta:

C 027005 – Svetovalec za družbene dejavnosti

V besedilu uporabljeni izrazi, napisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

1. Organ, v katerem bo javni uslužbenec opravljal delo: Občina Dobrepolje, Videm 35, 1312 Videm - Dobrepolje.

2. Navedba delovnega mesta: za delovno mesto je določeno, da se naloge opravljajo v uradniških nazivih svetovalec III, svetovalec II, svetovalec I. Karierni razred je III.

3. Delovno razmerje bo sklenjeno za **nedoločen čas** s skrajšanim delovnim časom od polnega (20 ur tedensko), (s 5-mesečnim poskusnim delom).

4. Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

- državljanstvo RS;
- znanje uradnega jezika;
- najmanj 7 mesecev delovnih izkušenj;
- najmanj visoka strokovna izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri (VII/1);
- kandidat ne sme biti pravnomočno obsojen zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka (v primeru, da kandidat tega izpita nima, ga mora opraviti v roku enega leta od sklenitve delovnega razmerja);
- opravljeno obvezno usposabljanje za imenovanje v naziv (v primeru, da kandidat tega usposabljanja nima opravljene, ga mora opraviti v roku enega leta od sklenitve delovnega razmerja);
- vozniški izpit B kategorije;
- znanje uporabe računalniških programov (urejevalnikov besedila in dela s preglednicami).

5. Vsebina prijave:

- izjava kandidata o izpolnjevanju pogo-

jev glede zahtevane izobrazbe, iz katere morajo biti razvidni stopnja in smer izobrazbe, leto in ustanova, na kateri je bila izobrazba pridobljena;

- opis delovnih izkušenj, iz katerega je razvidno izpolnjevanje pogoja glede zahtevanih delovnih izkušenj;
- izjava kandidata, da je državljan Republike Slovenije;
- izjava kandidata, da ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bil obsojen na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev;
- izjava kandidata, da zoper njega ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- pisna privolitev kandidata, da za namen tega natečajnega postopka dovoljuje Občini Dobrepolje pridobitev podatkov iz uradnih evidenc (potrdila o državljanstvu, potrdila o opravljenem strokovnem izpitu iz upravnega postopka, potrdila o opravljenem obveznem usposabljanju za imenovanje v naziv, podatkov o delovnih razmerjih, potrdil iz 4. in 5. alineje te točke). Izrecna pisna privolitev kandidata je osnovni pogoj za izpolnjevanje pogojev za zasedbo delovnega mesta. Če kandidat ne da omenjene privolitve, mora sam predložiti ustrezna dokazila. Predložitev dokazil je zaželeno.

Zaželeno je, da prijava vsebuje tudi kratek življenjepis in da kandidat v njej poleg formalne izobrazbe navede tudi druga znanja in veščine, ki jih je pridobil.

6. Kratek opis dela:

- sodelovanje z uslužbenci OU pri pripravi in izvrševanju proračuna ter priprava pisnih pojasnil, povezanih z delovanjem proračunskih uporabnikov, upoštevajoč vse ustrezne predpise;
- opravljanje upravnih in strokovnih nalog s področja družbenih dejavnosti;

- sodelovanje z javnimi zavodi, društvi, verskimi skupnostmi in s humanitarnimi organizacijami;
- priprava splošnih aktov s področja družbenih dejavnosti;
- priprava podatkov za izdelavo razvojnih usmeritev in programov z delovnega področja;
- pripravljane gradiv za Občinski svet in njegova delovna telesa ter sklic Odbora za družbene dejavnosti;
- skrb za izvedbo programov v skladu s proračunom, koordiniranje delovanja različnih pravnih subjektov, društev, zavodov in podobno;
- vodenje postopkov v upravnih zadevah na prvi stopnji in vodenje postopkov za izdajo koncesij;
- priprava gradiv za javne razpise s področja družbenih dejavnosti;
- izvedba nalog s področja javnih naročil in izvajanje nadzora nad pravilnim in pravočasnim izvajanjem pogodbenih obveznosti na področju javnih naročil;
- organiziranje šolskih prevozov in priprava razpisne dokumentacije;
- načrtovanje spremljanja izvajanja pomoči na domu;
- sodelovanje pri načrtovanju mreže zdravstvene javne službe na primarni ravni;
- sodelovanje pri pripravi letnih programov in planiranje finančnih sredstev s področja izobraževanja;
- priprava javnih razpisov za dodelitev sredstev iz proračuna z delovnega področja.

7. Kandidati vložijo prijavo v pisni obliki.

Prijava se pošlje v zaprti ovojnici z oznako »**javni natečaj za prosto delovno mesto svetovalec**«. Prijava se lahko pošlje tudi v elektronski obliki na naslov: zvone.gosar@dobrepolje.si, pri čemer veljavnost prijave ni pogojena z elektronskim podpisom.

Prijava je treba poslati v roku **do 10. 2. 2014** na naslov: **Občina Dobrepolje, Videm 35, 1312 Videm - Dobrepolje**. O izbiri bodo kandidati obveščeni najkasneje v roku **15 dni po opravljeni izbiri**. Obvestilo o končanem izbirnem postopku bo objavljeno na spletni strani Občine Dobrepolje, www.dobrepolje.si. Obravnavane bodo samo popolne prijave.

8. Dodatne informacije v zvezi s tem natečajem posreduje Zvonko Gosar, tel. 051/665-409, e-pošta: zvone.gosar@dobrepolje.si.

Na decembrski seji je bila glavna tema Odlok o proračunu Občine Dobrepolje za leto 2014 z načrtom razvojnih programov za obdobje 2014 do 2017

AKTIVNI PROJEKTI IN INVESTICIJE DO DECEMBRA 2013 oz. 21. seje Občinskega sveta občine Dobrepolje	Realizirane aktivnosti	Predvidene aktivnosti
OBNOVA KUHINJE V OBSTOJEČI ŠOLI – INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNA DELA V OKVIRU INVESTICIJE ŠŠC – JVIZ OŠ Dobrepolje	<ul style="list-style-type: none"> - Pogodbena dela, povezana z obnovo kuhinje in pomožnih prostorov JVIZ OŠ Dobrepolje, so končana. - Pogodbeno določena vzdrževalna dela v vrednosti 246.712,11EUR (brez DDV) presegajo dodatna dela v obsegu približno 10 % neto vrednosti. Po dokončnem obračunu bo za dodatna dela z izvajalcem izveden postopek s pogajanjem (s potrditvijo NO) – sklenitev aneksa, manj oziroma več dela pa bodo obračunana po cenah na enoto, ki so bila del ponudbene dokumentacije (razlika v korist manj dela). <p>Dodatna dela obsegajo: sanacija stopnišča kuhinje in pomožnih prostorov, dodatna dela zaradi spremembe inštalacij kanalizacije na podlagi statičnega mnenja (preboji AB plošče, izvedba inštalacije pod stropom, prilagoditve zaradi križan inštalacij), spremembe hidrantnega omrežja ter zamenjava glavnih vodovodnih cevi, dodatna dela zaradi namestitve sistema prezračevanja (izdelava podkonstrukcije nape v skladu s statičnim izračunom, dodatna dela v zvezi z vgradnjo nape in ostalimi elementi prezračevanja – odprtje strešne konstrukcije, dela na fasadi (opaž), utrditev stopnega zaključka v kuhinji ipd.), nakup male nape nad pomivalnim strojem, GN razdelilna posoda ter GN posoda za konvektomat, izdelava klančin in ostala manjša dela.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Priprava končnega obračuna (postopek s pogajanjem, potrditev NO, aneks k pogodbi). - Potrditev odprave ugotovljenih pomanjkljivosti po že izvedenem komisijem pregledu. - Končen prevzem objekta in predaja vse zahtevane dokumentacije.
IP »OSKRBA S PITNO VODO SUHE KRAJINE ...«	<p>Zaradi previsokih ponudb za izvedbo projekta je bil izveden postopek s pogajanjem; ta so potekala s predstavniki Jadran Sežana v skupnem nastopu s GGD, d.d. Kranj in CPG, d.d. Nova Gorica ter IMP Promont, d.o.o. v skupnem nastopu s Komunalne gradnje d.o.o, GPI Tehnika in Kolektor Holding. Slednji je ponudil 0,5-% popust na ponujeno ceno in je bil z 31 mio EUR najugodnejši.</p>	<p>Zadnja odločitev občin je, da se ponujena cena sprejme, z izvedbo projekta nadaljuje in da se pripravi nova razdelitev potrebnih sredstev za izvedbo investicije.</p> <p><i>Predviden terminski plan: januar 2013–december 2015</i></p>
IZGRADNJA VODOVODA HOČEVJE	<ul style="list-style-type: none"> - Na vodovodno omrežje je priključenih približno 70 objektov od skupno 94, omrežje normalno obratuje. - Večina uporabnikov je do konca leta 2012 že plačala odmerjeni komunalni prispevek oz. ga odplačuje po obrokih, za 2 zavezanca še vedno teče postopek upravne izvršbe, pri 1 poteka ponovni postopek odmere. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zoper uporabnike, ki se še niso priključili na javno vodovodno omrežje, bodo začeti inšpekcijski postopki (zaradi sprememb zakonodaje po sprejemu novega odloka o oskrbi s pitno vodo). - Predviden terminski plan: odvisno od št. obrokov obročnega odplačila, poteka postopkov, izvršbe in inšpekcijskih postopkov - december 2014.
KPL d.d., delo Komisije, imenovane s strani župana, za razmerja KPL d.d. do Občine Dobrepolje	<p>Potekalo je sedem sestankov komisije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trikrat so potekala pogajanja z direktorjem KPL d.d., Damjanom Stanekom. - Predložen je predlog za novelacijo Sporazuma o poravnavi terjatev med KPL d.d. in Občino Dobrepolje in Aneks št.: I k Pogodbi o medsebojnem sodelovanju med KPL d.d. in Občino Dobrepolje. - Ob podpisu sporazuma je umaknjena vložena tožba zoper KPL d.d. 	<p>Zaključek pogajanj in podpisi navedenih aktov se pričakuje čimprej, predlagano je do konec decembra 2013; zavlačuje dir. KPL d.d. glede na pripravo podjetja za prodajo (ima nalogo urediti vsa sporna razmerja).</p>
OBRTNA CONA PREDSTRUGE	<p>Dogovor o izhodiščih in posameznih postavkah pogodbe za opremljanje, usklajevanje in pogajanje. Sestanek z g. Puciharjem in predstavniki MIX-a. Usklajevanje tehnične dokumentacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Primož Pucihar – predstavnik podjetja Konzorcij Predstruge d.o.o. – je prisotnim svetnikom predstavil potek investicije v obrtno cono Predstruge, od začetkov pa vse do vložitve zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja. - Priprava pogodbe o opremljanju. - Izvršiti se mora odkup zemljišča od Gregorja in Helene Žnidaršič za potrebe občine. - Priprava dogovora (pogodbe) o prenosu (brezplačnem ali odplačnem) dokumentacije na investitorja – Konzorcij Predstruge d.o.o. - Priprava aneksa k pogodbi o pogodbeni komasaciji zaradi medsebojnega poplačila obveznosti oz. upoštevanje tega pri pripravi pogodbe o opremljanju.

KANALIZACIJA IN ČN PONIKVE	<ul style="list-style-type: none"> - Na podlagi sprejetega odloka o programu opremljanja so se začele izdajati odločbe za odmero komunalnega prispevka zavezancem v Ponikvah. - Odlok o programu opremljanja je bil sprejet na OS Občine Velike Lašče. - Dela 2. etape I. faze izgradnje kanalizacijskega omrežja, ki so bila predvidena v letu 2013 (razen asfaltiranja občinskih cest), so končana. - Opravljeni so bili tlačni preizkusi in poskusni začetek obratovanja podtlačne postaje in zgrajenega kanalizacijskega omrežja. - Izveden je bil delni tehnični pregled, na katerem je bilo ugotovljeno nekaj pomanjkljivosti, za katere se predvideva, da jih bosta projektant in izvajalec del odpravila v roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nadaljevanje izdaje odločb o odmeri komunalnega prispevka in izdaje sklepov za obročno odplačilo. - Zaradi spremenjene dinamike sofinanciranja s strani države bodo sredstva sofinanciranja pridobljena v začetku leta 2014. - V naslednjem letu nadaljevanje z deli 3. etape I. faze. <p><i>Predviden terminski plan: avgust 2013–december 2014</i></p>
UREDITEV VAŠKEGA JEDRA PRI CERKVI STRUGE	<ul style="list-style-type: none"> - Izbrani ponudnik, NG gradnje d.o.o., je izvedel dela, ki so bila predvidena do konca letošnjega leta. - Občina je pretekli teden prejela sredstva sofinanciranja MGRT. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaključek del 1. faze izvedbe je mesec marec. - Predviden začetek del 2. faze investicije v mesecu aprilu 2014. <p><i>Predviden terminski plan: dokončanje del 1. faze marec 2014</i></p>
ČN ZDENSKA VAS	<ul style="list-style-type: none"> - Izdelovalec dokumentacije JKP Grosuplje d.o.o. pridobiva predpisana soglasja. - Pridobljeno je soglasje ARSO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja bo vložena predvidoma v januarju 2014. - Predviden začetek izvedbe del I. faze v prvi polovici leta 2014. <p><i>Predviden terminski plan izvedbe 1. faze: april 2014–december 2014</i></p>
Izgradnja prizidka, garaže, gasilskega doma Hočevje, PGD Hočevje	<p>Investicijo v celoti vodi PGD Hočevje, ki je v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja.</p>	<p>Predstavnika PGD Hočevje – Marjan Pajk in Matjaž Koželj – sta prisotnim predstavila planirano investicijo izgradnje gasilskega doma v Hočevju, katerega prostori bodo lahko služili tudi kot večnamenski prostori. Dodala sta, da investicije, brez sofinanciranja s strani Občine, ne bo mogoče izpeljati. Prisotna sta na zastavljena vprašanja svetnikov, v zvezi z navedeno investicijo, sproti podajala odgovore.</p> <p>Po pridobitvi pravnomočnega gradbenega dovoljenja dejanski začetek gradnje v letu 2014;</p>

Mojca Pugelj

Svetniki so najprej razpravljali o izvedenih in planiranih delih v občini (glej tabelo zgoraj).

Sledila je debata o proračunu za letošnje leto. Župan je povedal, da se je pred obravnavo proračuna dobil na neformalnem sestanku s svetniki. Predlog proračuna so obravnavali tudi odbori in komisije Občinskega sveta. Bistvena sestavina predloga proračuna je postavka za investicijo izgradnje vrtca, za katero pa je posledično potrebno zadolževanje. Kredit naj bi se začel odplačevati šele po treh letih. Svetniki so dobili na mizo, s strani šole pripravljen, predviden plan vključenosti otrok v izobraževalni sistem, iz katerega je razvidno, da bi izgradnja vrtca omogočila rešitev prostorske stiske.

Tekom razprave so svetniki predvsem poudarili potek izvedbe večjih investicij in s tem povezana potrebna sredstva za dokončanje začetih projektov. Izpostavili so problem zadolževanja za vrtec in pomanjkanje sredstev v naslednjem letu, tj. letu 2015, za nadaljevanje oz. dokončanje investicije. Predlagali so, da naj se za izgradnjo vrtca pripravi več možnih alternativ. Kot predlog alternativ je bil podan tudi predlog za podelitev koncesije za varstvo otrok; izgradnja montažnega objekta ali pa izgradnja prizidka.

Svetniki so podali tudi pripombo na nakup smetarskega vozila ter predlagali, da se to umakne iz proračuna. Pojavilo se je vprašanje, kje v proračunu so vidna sanacijska dela za podružnično šolo Ponikve. Podana je bila tudi pripomba na načrt razpolaganja z nepremičnim premoženjem, kjer naj Občina ne bi vedela, kaj

kupuje in prodaja oz. da prodaja tuja zemljišča (katerih Občina ni lastnica).

Predvsem zaradi postavke izgradnje vrtca oz. zadolževanja in zaradi nepodajanja finančne konstrukcije izgradnje so svetniki proračun zavrnili.

Po krajši razpravi pa so potrdili Odlok o ravnanju z zapuščenimi vozili, izdali Sklep o soglasju k postavitvi obore za rejo divjadi in Sklep o odpisu terjatev ter se seznanili s Programom dela Nadzornega odbora za leto 2014. ♦





Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA**ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE****KSS Dobropolje**

Videm 36, 1312 Videm Dobropolje

Tel.: 01 7867 150; 041 310 169

E-naslov: franc.omahen@lj.kgzs.si

www.lj.kgzs.si



VABILO!

V četrtek,
27. februarja 2014,bo ob 19. uri predavanje
v Mali dvorani
Jakličevega doma,
na Vidmu 34,
1312 Videm - Dobropolje.

Teme:

**Povečajmo obseg
pridelave zelenjave za
izboljšano samooskrbo**

(Ana Ogorelec)

**Možnosti za namakanje
kmetijskih površin**

(Valentina Šajin)

Predavanje bo veljalo kot KOP
izobraževanje za leto 2014.
Potrebovali boste MID številko za
vpis v seznam.Terenski kmetijski svetovalec:
Franci OmahenVodja odd. za kmetijsko svetovanje:
Tomaž Močnik

Obvestilo o začetku delovanja redarske službe na območju občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče



S prihodom novega leta je začelo delovanje Medobčinsko redarstvo, ki kot prekrškovni organ Medobčinskega inšpektorata in redarstva v okviru in v skladu s predpisi zagotavlja in skrbi za javno varnost in javni red na območju vseh občin soustanoviteljic in je pristojno:

- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje,
- skrbeti za varnost na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino,
- vzdrževati javni red in mir,
- voditi prekrškovni postopek v skladu z zakonom,
- voditi predpisane evidence o izrečenih ukrepih in v zvezi s prekrškovnim postopkom.

Vse občine ustanoviteljice so že sprejele Občinske programe varnosti, s katerimi so bile na podlagi ocene varnostnih razmer v posamezni občini podrobneje določeni vrste in obseg nalog občinskega redarstva. Poleg nadzora nad varnim in neoviranim cestnim prometom v naseljih bo občinski redar izvajal nadzor tudi na občinskih cestah zunaj naselij. Naloga redarjev je skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh ter rekreacijskih in drugih površinah, varovati javno premoženje in naravno ter kulturno dediščino, ob vsem tem pa tudi vzdrževanje javnega reda in miru.

Da bi občinski redar vse z zakonom določene naloge lahko izvajal, je zakonodajalec redarje pooblastil za izvajanje posameznih ukrepov zoper kršitelje. Redarji lahko ugotavljajo istovetnost oseb, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbujajo sum, da bodo ogrozile varnost ljudi ali premoženja,

ali osebe, ki je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje in se jo preganja po uradni dolžnosti. Če redar ne more ugotoviti istovetnosti takšne osebe, jo mora zadržati na kraju in obvestiti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka. Redar lahko osebo na kraju zadrži do prihoda policije, vendar najdlje eno uro. Zoper takšno osebo, ki jo je redar dolžan zadržati, slednja pa je begosumna ali pa se zadržanju upira, lahko občinski redar uporabi sredstva za vezanje in vklepanje. Občinski redar pa sme uporabiti tudi fizično silo in plinski razpršilec, kadar ne more drugače od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Vsi zgoraj navedeni ukrepi so torej nujno potrebni za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda ter miru. Delo občinskih redarjev tako ni zgolj ugotavljanje in ukrepanje zoper tiste kršitelje, ki so napačno parkirali svoja vozila ali povzročili oviro v cestnem prometu, pač pa tudi ukrepanje zoper tiste kršitelje, ki s svojimi ravnanji uničujejo javno premoženje, pišejo po objektih, se nedostojno vedejo na javnem kraju, bodisi vsiljivo beračijo, bodisi ščuvajo ali razkazujejo nevarne živali z namenom povzročanja občutka strahu ali ogroženosti pri ljudeh.

To je le nekaj pooblastil in dolžnosti občinskih redarjev, ki so tako postali tisti organ lokalne skupnosti, ki skrbi za javno varnost in varnost javnega premoženja.

Vse občane hkrati obveščamo, da naj dosledno spoštujejo prometno signalizacijo, ki ureja parkiranje, saj bo občinski redar nadziral varen in neoviran cestni promet na območju občin ustanoviteljic.

Z iskrenimi željami, da bi bilo čim manj cestnoprometnih in drugih kršitev ter da bomo skupaj poskrbeli za varnost v našem okolju, vas lepo pozdravljamo. ♦

Skupna občinska upravaMedobčinski inšpektorat in redarstvo
občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica,
Sodražica in Velike LaščeMEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO
OBČIN DOBREPOLJE, LOŠKI POTOK, RIBNICA, SODRAŽICA IN VELIKE LAŠČE

Podjetniške in druge informacije - januar 2014

Pripravil **RC Kočevje Ribnica d.o.o.**

Za natančne podatke si oglejte celotne razpise v uradnih listih ali na spletnih straneh **www.podjetniski-portal.si**. Vse, ki bi želeli na svoj elektronski naslov prejemati tedensko sveže informacije o podjetniških razpisih, sejnih, novostih iz poslovnega sveta, ponudbe - povpraševanje po izdelkih in storitvah vabimo, da pokličete na št.

01/8950-610, 031/647-793

ali pišete na e-naslov:

info@rc-kocevjeribnica.si. Posredovanje informacij po e-pošti je brezplačno.



RC Kočevje Ribnica d.o.o.

vanje bolezni, povezanih z življenjskim slogom, izboljšanje storitev na področju duševnega zdravja), Področje Enakost spolov (Odločanje na gospodarskem področju, Odločanje na političnem področju, Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja). Sklop B - Program finančnega mehanizma EGP 2009-2014: Področje Biotska raznovrstnost in ekosistemske storitve, Področje Naravna dediščina, Področje Kulturna dediščina Rok: do 28. 2. 2014, do 14. ure. Več:

[http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1\[show_single\]=1004](http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1[show_single]=1004)

2. Mikrokrediti za mikro in mala podjetja (P7 2014). Razpisnik: Slovenski podjetniški sklad. Predmet razpisa: so mikrokrediti za mikro in mala podjetja. Produkt bo preprečeval finančno izključenost mikro in malih podjetij. Med upravičene stroške se upoštevajo: izdatki za materialne investicije (nakup opreme, gradnja ali nakup poslovnih prostorov), izdatki

za obratna sredstva (nakup materiala, nakup trgovskega blaga, opravljene storitve, za plače). Najnižji znesek kredita znaša 5.000,00 EUR, najvišji znesek kredita znaša 25.000,00 EUR. Kredit lahko krije do 85 % vrednosti upravičenih stroškov. Obrestna mera za pogodbene obresti je fiksna, določena v % p. a. (z besedo: odstotki letno). Pogodbena obrestna mera je 3,5 % p. a. Obrestno obdobje, za katerega se obračunava pogodbena obrestna mera, je mesečno. Najkrajša ročnost kredita je 12 mesecev, najdaljša pa 60 mesecev. Najdaljši možni moratorij na odplačilo glavnice je 6 mesecev. Začetek moratorija se začne z zapadlostjo roka za črpanje kredita. Rok za črpanje kredita je 5 mesecev od tekočega odpiranja vlog. Rok: 20. 3. 2014 oz. do porabe sredstev. Več: <http://www.podjetniskisklad.si/77/2014/p7-mikrokrediti-za-mikro-in-mala-podjetja.html>

3. V. javni razpis za UKREP 121 - Posodabljanje kmetijskih gospodarstev za leto 2013, za naložbe v namakalno infrastrukturo na kmetijskih gospodarstvih ter nakup in postavitve mrež proti toči. Razpisnik: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije. Predmet razpisa: je dodelitev nepovratnih sredstev za naložbe, namenjene ureditvi malih namakalnih sistemov, ki imajo le enega uporabnika, in nakupu namakalne opreme ter nakupu in postavitvi mrež proti toči. Rok: do vključno 12. 2. 2014 do 24. ure. Več: [http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1\[show_single\]=1117](http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1[show_single]=1117)

1. Javni razpis za sofinanciranje projektov Programa Norveškega finančnega mehanizma 2009-2014 in Programa Finančnega mehanizma EGP 2009-2014. Razpisnik: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Predmet razpisa: je izbor projektov, katerim se dodeli nepovratna sredstva sofinanciranja projektov. Sklop A - Program Norveškega finančnega mehanizma 2009-2014: Področje Pobude za javno zdravje (Zmanjševanje razlik v zdravju med skupinami uporabnikov, Prepreče-



**TURISTIČNO DRUŠTVO
DOBROPOLJE**

IZZIVI SEDANJOSTI ZA PRIHODNOST

NATEČAJ ZA IZDELAVO MASKOTE DOBROPOLJA

Čas je, da tudi Dobropolje pridobi svojo maskoto, ki naj bi jo sooblikovali krajani. Poimenovali bi jo »FOVČEK«. Maskota s tem imenom naj bi predstavljala mladega in lepega »Dobropoljca«, oblečenega v opravo in barve dobropoljske ljudske noše z obveznim klobukom in »nojščkom« za pasom. Maskota naj bi bila visoka do 30 cm. Elemente oblačil lahko potegnute iz Mrkunove knjižice, ki je pred kratkim doživela ponatis. Za pasom klobuka je obvezna mini butarica zobotrebcev. Vse ostalo je prepuščeno vsem tistim, ki se bodo odločili za izdelavo maskote. Pomembno je tudi to, da so pri vsaki maskoti navedeni material, dimenzije vsakega kosa, točne barve, sestavljivost.

**Natečaj bo trajal
od 1. februarja do 31. marca 2014.**

Nagrada za 1. mesto 150 €, 2. mesto 100 € in 3. mesto 50 €.

Avtorstvo po izplačilu nagrad preide na Turistično društvo Dobropolje. Avtor ima prvi možnost, da prevzame izdelavo maskot na osnovi naročila. Izbor bo opravila tričlanska komisija.

Maskoto lahko oddate na Občino v sprejemno pisarno, s pripisom za g. Zvoneta Gosarja. Prinesite jo v kartonasti embalaži, na katero napišete šifro. V kartonasto embalažo pa priložite zaprto kuverto s svojimi podatki. Tudi na kuverto napišete enako šifro kot na embalažo.

Več informacij na telefon: **041/96-28-23**
ali e-mail: **td.dobropolje@gmail.com**

Javno komunalno podjetje Grosuplje

o ločenem zbiranju odpadkov v 2013 in 2014

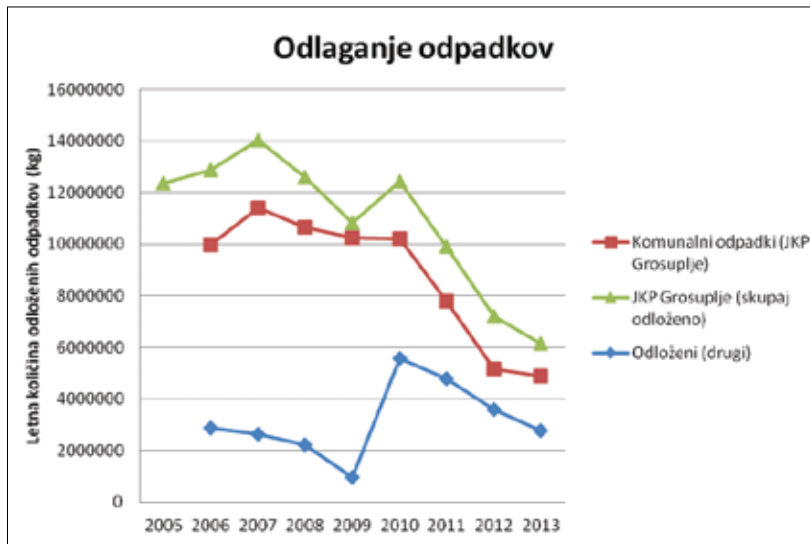
Zbiranje odpadkov v letu 2013

Mesec januar je na področju zbiranja odpadkov mesec, ko pregledamo vse podatke o količinah zbranih odpadkov za preteklo leto, že v decembru pa pripravimo natančni načrt zbiranja odpadkov za prihodnje leto. Načrt zbiranja odpadkov je bil priložen že v prejšnji številki časopisa. Tokrat pa vam bi le na kratko predstavili količine in trende zbiranja odpadkov. Da bo pregled čim preprostejši, vam podatke prikazujemo kar v grafični obliki.

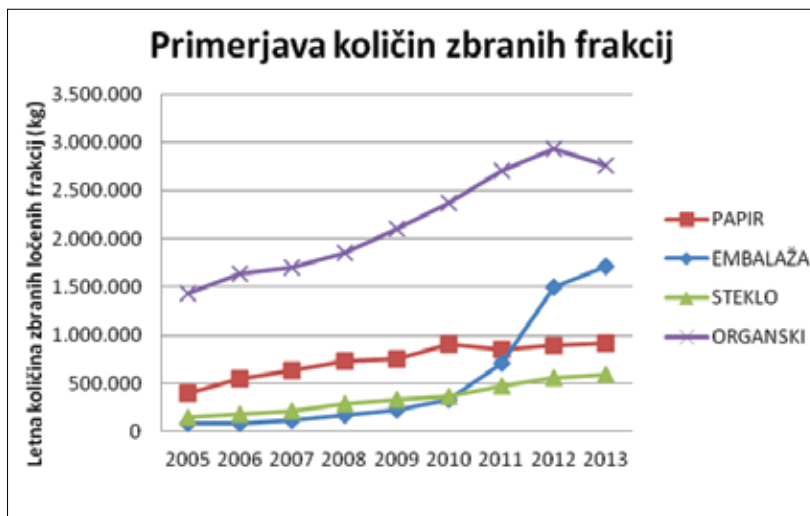
Na grafu (sl. 1) so prikazane količine odloženih odpadkov od leta 2005 naprej. Veseli nas, da se količine odloženih mešanih komunalnih odpadkov iz občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica zmanjšujejo že vse od tega leta, v letu 2013 smo tako odložili le še 4.875,210 ton mešanih komunalnih odpadkov iz naših občin. To je posledica uspešnega zbiranja vseh ostalih vrst odpadkov. Zmanjšuje se tudi količina odloženih nekomunalnih odpadkov, kar je verjetno posledica različnih dejavnikov, med drugim tudi slabšega gospodarskega stanja.

Na spodnjih dveh grafih (sl. 2, sl. 3) prikazujemo količine zbranih ločenih frakcij komunalnih odpadkov. Iz teh dveh grafov je razvidno, da se količina ločeno zbrane mešane embalaže, papirja in stekla še vedno povečuje, medtem ko količina zbranih kovin, odpadne električne in elektronske opreme in organskih odpadkov pada. Vzroki so različni. Zmanjšanje količine organskih odpadkov je predvsem posledica hude suše v poletnih mesecih, vse manjše količine zbranih kovin in odpadne električne in elektronske opreme pa so verjetno tudi posledica tržne vrednosti, ki jo imajo omenjeni odpadki. Pri oddaji odpadkov moramo upoštevati veljavno zakonodajo. Pomembno je, da odpadke oddamo pooblaščenim zbiralcem in predelovalcem odpadkov, saj le na ta način lahko zagotovimo tudi pravilno ravnanje z vsemi odpadki. Pri razgradnji odpadne električne in elektronske opreme na primer nastane veliko nevarnih odpadkov, s katerimi je treba pravilno ravnati, da ne ogrožamo zdravja ljudi in živali ali narave. Še posebej pa lahko na tem mestu omenimo odlično sodelovanje z osnovnimi šolami in uspešno zbiranje odpadnega papirja naših osnovnošolcev, ki so v letu 2013 zbrali več kot 198 ton časopisnega papirja in tako prispevali k ohranitvi gozdov in zmanjšanju izpuhov CO².

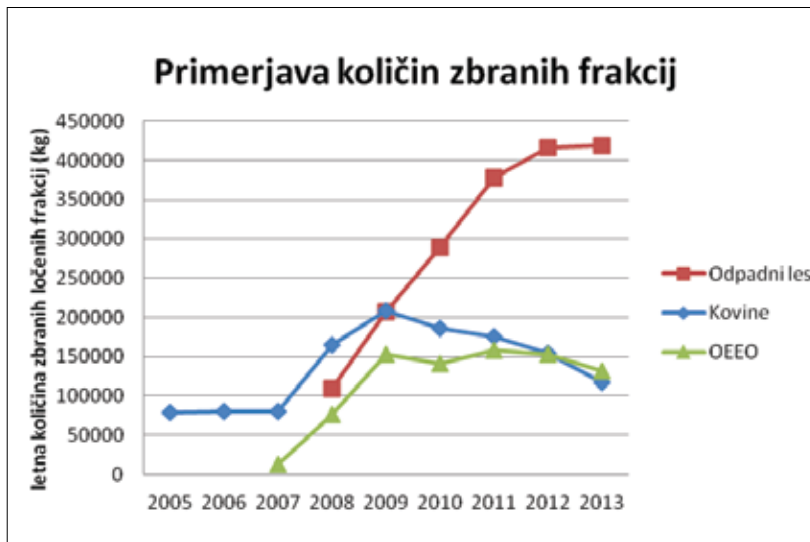
V letu 2014 si želimo količine ločeno zbranih odpadkov še povečati, hkrati pa še zmanjšati količine odloženih komunalnih odpadkov. Razmerje med obema vrstama odpadkov je prikazano na spodnjem grafu.



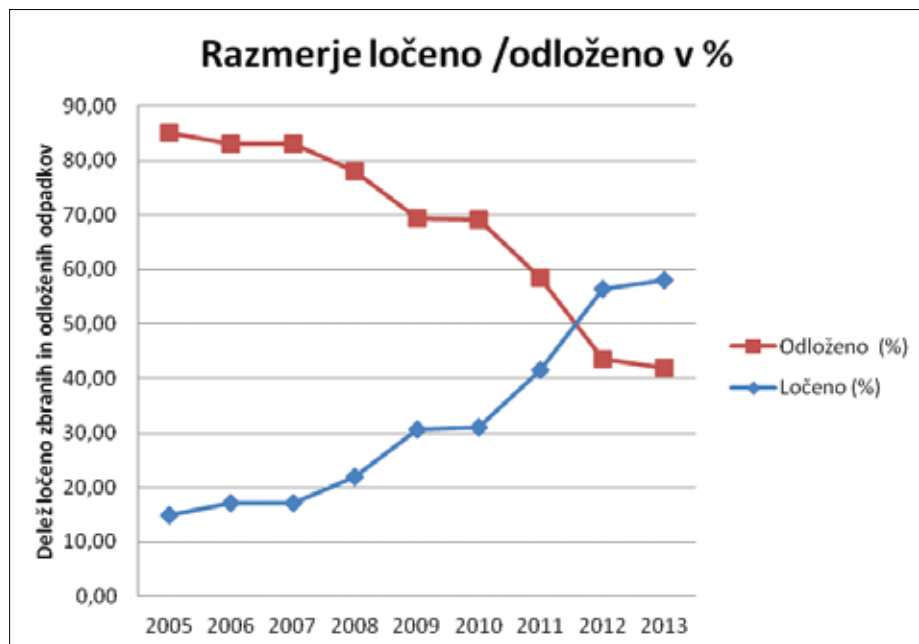
Slika 1



Slika 2



Slika 3



Zbiranje odpadkov v letu 2014

Za uspešno ločevanje odpadkov je potrebno sodelovanje občin, občanov in izvajalca javne službe. Za kakovost ločeno zbranih odpadkov je treba odpadke ločevati že na izvoru. Tudi v letu 2014 bomo nadaljevali z ustaljenimi načini zbiranja različnih odpadkov. Zato občanom omogočamo oddajanje odpadkov na različne načine:

- V individualnih zabojnikih lahko vsi občani oddajo mešano embalažo in mešane komunalne odpadke, nekateri pa tudi biorazgradljive odpadke.
- Na ekoloških otokih lahko oddajo papir in karton ter stekleno embalažo.
- Ostale vrste odpadkov lahko občani večinoma brezplačno oddajo v zbirnem centru v Špaji dolini.
- Dvakrat letno poteka zbirna akcija nevarnih odpadkov, enkrat letno pa akcija zbiranja odpadne električne in elektronske opreme.
- Vsako gospodinjstvo ima enkrat letno možnost naročila odvoza kosovnih odpadkov (naročilo preko dopisnice ali preko naše spletne strani: <http://odpadki.jkpg.si/zbiranje-in-odvoz/kosovni-odpadki/narocilo-odvoza-kos-odpadkov>).
- Skupaj s šolami JKP Grosuplje organizira zbirne akcije časopisnega papirja.
- Organizatorjem prireditvev nudimo vse potrebno za oddajo ločeno zbranih odpadkov na prireditvah.

Več potrebnih informacij o ločevanju in zbiranju odpadkov si lahko ogledate tudi na naši spletni strani, na naslovu: <http://odpadki.jkpg.si>.

Upamo, da bomo tudi v letu 2014 uspešno sodelovali z občankami in občani ter občinami Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. Naša skrb je čisto okolje za vse nas.



JKP Grosuplje



Izjava za javnost

Javno komunalno podjetje Grosuplje obvešča javnost, da je 24. 12. 2013 pridobilo okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov v Špaji dolini za območje I. faze odlagalnega polja. Agencija Republike Slovenije za okolje je izdala dovoljenje po večletnih vlaganjih občin ustanoviteljic v posodobitev naprav in po postopku, ki ga predpisuje direktiva evropske skupnosti za obratovanje tovrstnih naprav. Za prvo leto obratovanja odlagališča je bilo treba zagotoviti tudi bančno finančno jamstvo v višini 859.650,00 €.

S pridobitvijo okoljevarstvenega dovoljenja je izvajalec javne službe odlaganja ostankov predelave izpolnil zahteve odločbe inšpektorata za okolje iz leta 2008 ter tako odpravil večletno agonijo in dvome o nadaljnjem obratovanju odlagališča v Špaji dolini.

V letu 2014 bo Javno komunalno podjetje Grosuplje na Agencijo Republike Slovenije za okolje podalo vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenega dovoljenja za II. fazo odlagalnega polja, ki v naravi pomeni nadvišanje polja I. faze po ureditvenem načrtu za CERO Špaja dolina. Pri tem se pričakuje široka podpora vseh deležnikov, saj se bo s širitvijo odlagališča podaljšal čas obratovanja odlagališča, s tem se bo bistveno zmanjšalo letno finančno jamstvo in posledično tudi stroški odlaganja.

Ob tej priložnosti se Javno komunalno podjetje zahvaljuje vsem, ki so kakor koli pripomogli k pridobitvi okoljevarstvenega dovoljenja za odlagališče v Špaji dolini. V prihajajočem letu 2014 pa vsem uporabnikom storitev želi obilo sreče, dobrega zdravja ter optimizma za boljši jutri.

Direktor: Tomaž Rigler

Koledar prireditel, februar 2014

Za objavo dogodkov na spletni strani www.zelnik.net in v časopisu Naš kraj lahko pišete na mail dogodki@dobrepolje.si.

DATUM	LOKACIJA	NAZIV PRIREDITVE	OPIS PRIREDITVE	ORGANIZATOR
1. februar	Gerlitz	Smučarski izlet v Gerlitz	Enodnevni smučarski izlet (cena vključuje avtobusni prevoz iz Grosuplja + smučarsko vozovnico). Prijave in plačila sprejemajo na uradnih urah v pisarni ŠK Groš in v Jakličevem domu (na vrhu).	Študentski klub Groš studentskiklub.gros@gmail.com
11. februar 9h–14h 13. februar 9h–14h	Tbilisijska ulica 57, Ljubljana	Izpit za viličarja z Grošem	Tečaj za izpit za viličarja. Prijave in plačila sprejemajo na uradnih urah v pisarni ŠK Groš in v Jakličevem domu (na vrhu).	Študentski klub Groš Več informacij na t.pirman92@gmail.com (Tomaž), ambroz.volek@zelnik.net (Ambrož)
12. februar	Monte Lussari (Sv. Višarje)	Smučarski izlet na Sv. Višarje	Enodnevni smučarski izlet (cena vključuje avtobusni prevoz iz Grosuplja ob 6.45 + celodnevno smučarsko vozovnico). Prijave in plačila sprejemajo na uradnih urah v pisarni ŠK Groš in v Jakličevem domu (na vrhu).	Študentski klub Groš studentskiklub.gros@gmail.com
14. februar ob 18h	Videm, sejna dvorana občinske stavbe	Zagariške mačkare – okrogla miza	Okrogla miza na temo zagariških mačkar, kamor so povabljeni tudi poznavalci in strokovnjaki s področja kulturne dediščine.	zelnik.net
22. februar ob 19h	Jakličev dom na Vidmu, velika dvorana	12 jeznih mož	Ponovitev igre. Vstopnice bodo na voljo v knjižnici Dobrepolje od 1. februarja 2014 dalje.	KD Dobrepolje DS Scena
23. februar ob 16h	Jakličev dom na Vidmu, velika dvorana	12 jeznih mož	Ponovitev igre. Vstopnice bodo na voljo v knjižnici Dobrepolje od 1. februarja 2014 dalje.	KD Dobrepolje DS Scena

OPOMBA: Koledar prireditel je informativnega značaja. Za najem dvorane v Jakličevem domu (male in velike) je treba prostor pravočasno rezervirati. To lahko storite tako, da najprej preverite zasedenost dvorane in se dogovorite za točen termin. Za to se lahko obrnete na telefon št. 041 332 331 (g. Tone Steklasa – velika dvorana) in telefon št. 051 321 145 (ga. Marija Zrnc – mala dvorana). Hvala za razumevanje!



Adamičeva cesta 15
1290 Grosuplje

pon-pet: 9h - 19h
sob: 8h - 13h

razstava fotografij

PEOPLE AND FACES

by
Olivier Grandovec

od 22. januarja
do 21. februarja 2014
(1. in 3. nadstropje)



Retrospektiva prikazuje izbor portretov francosko-slovenskega fotografa Olivierja Grandovca, rojenega leta 1975, ki so nastali v obdobju od leta 1996 do danes. Pričujoča razstava združuje serijo 24 fotografij, ki so del različnih reportaž, samostojnih ali skupinskih projektov (med drugim tudi avtorjeve prve reportaže z naslovom „Ljubljana, moje mesto“), fotografij s koncertov in glasbenih festivalov ter posnetkov iz različnih industrijskih okolij.

Olivier Grandovec
031.869.215
samostojen.foto@gmail.com
Facebook: Olivier Grandovec Photographer
Blog: grandovec-foto.blogspot.com



Videm 34a ● tel.: 01/786 71 40 ● sikvidem@gro.sik.si

V prostore knjižnice Vas vabimo v:
ponedeljek in sredo od 12.30 do 19. ure
torek in četrtek od 9. do 12. ure
petek od 12.30 do 20. ure

Zgodilo se je ...

Literarni večer z Gabrijelo Škantelj

V sredo, 18. 12. 2013, smo preživeli prijeten večer v družbi domačinke Gabrijele Škantelj. Skozi spomine nas je popeljala po svoji življenjski poti, vse skupaj pa začinila s polno mero humorja. Utrinke iz svojega življenja je gospa Gabrijela tudi zapisovala, njeni domači pa so jih zbrali in jih ob njeni 80.letnici izdali v knjigi z naslovom *Moja pot*, skupaj z zgoščenko, na kateri jih Gabrijela tudi pripoveduje. Vzdušje so popestrili člani Mešanega pevskega zbora Škrjanček, v katerem gospa Gabrijela aktivno sodeluje že vrsto let. Ob zaključku nas prepričala tudi s svojimi kulinaričnimi spretnostmi, saj nas je pogostila s prvovrstno domačo potico.



Bralni klub Dobrevoljci

Naši bralci so se v ponedeljek, 20. januarja 2014, na srečanju bralnega kluba Dobrevoljci pomenkovali s pisateljem Rudijem Podržajem o njegovi knjigi *Simonove priče*, ki je bila predlagana v branje v tem mesecu. Z avtorjem so bralci delili svoje vtise in mnenja o prebranem. V svojem tretjem romanu se pisatelj dotika problemov sodobne družbe, zato je bilo tem za pogovor več kot dovolj. Glavnega junaka Simona, problematičnega najstnika, spoznavamo preko dvanajst oseb – pričevalcev, ki pripovedujejo o svojih izkušnjah z njim, hkrati pa razkrivajo tudi svojo osebno zgodbo.



Zgodilo se bo ...

Potopisno predavanje »Izrael po domače«

V sredo, 5. februarja 2014, vas ob 19. uri vabimo na predstavitev Izraela. Skozi besedo in sliko bomo spoznali deželo izjemno bogate in starodavne zgodovine, prežete z duhovnostjo, deželo krhkega miru, ranjenih, a veselih ljudi, inovativnega tehnološkega in agrikulturnega razvoja, polno stereotipov ter nasprotij, kjer sta predavatelja Marija Naglič in Jaro Pirmat lahko začutila, kaj pomeni moto: »Stati inu obstati.«



Naučimo se oblikovati plakat in pripraviti govorni nastop

V ponedeljek, 24. februarja 2014, se bomo ob 17.30 zopet srečali z Viljenko Jalovec. Tokrat nam bo svetovala, kako učinkovito pripraviti govorni nastop in plakat. Delavnica je primerena za osnovnošolce. Predhodna prijava ni potrebna.

Začetni računalniški tečaj za odrasle

V tednu od 17. do 21. februarja 2014 bo v knjižnici potekal začetni računalniški tečaj. Spoznali bomo osnove dela z računalnikom, uporabo interneta in osnove uporabe programa Word. Vsi, ki vas zanima, se lahko še prijavite na tel. 01 7867 140.

Pravljicne urice za otroke od 4. do 9. leta starosti

Vsak petek ob 17.30, si v dobri družbi privoščimo pravljico in ustvarjalno delavnico. Vabljeni!

PESTRO DOGAJANJE V NAŠI KNJIŽNICI IN NAPOVED DOGODKOV LAHKO SPREMLJATE TUDI NA NAŠI SPLETNI STRANI WWW.GRO.SIK.SI ALI NA FACEBOOKU.

Pripravila Tanja Zavašnik

Sodelovanje učencev JVIZ OŠ Dobropolje v TV oddaji Male sive celice



Matej Kalan

V sredo, 18. decembra 2013, so učenci sedmih razredov ter nekaj učencev šestih razredov sodelovali na snemanju dveh oddaj Malih sivih celic, saj so bili povabljeni tudi v praznično oddajo, v kateri so tekmovalе znane osebnosti. Pomerili so se Boštjan Gorenc Pižama, Mina Markovič in Rok Koželj kot ekipa A ter Toni Gašperič, Sabina Kogovšek in Gašper Tič kot ekipa B. Adi Smolar in Boris Kobal sta se pomerila v igri abeceda. Televizija je vestno prikazovala čudovito vzdušje naših učencev na tribunah. Po koncu oddaje so učenci prosili odličnega igralca Gašperja Tiča za avtograme.

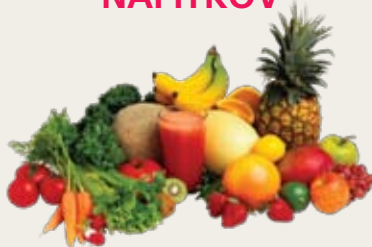
Manj sreče so imeli naši tekmovalci Barbara Volek, Samo Trebušak in Jernej Oblak v tekmovalni oddaji Male sive celice. Snemanju oddaje je prisostvoval tudi župan Janez Pavlin, ki je tudi omogočil brezplačen prevoz naših učencev na oddajo, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Tekmovalci so se predstavili z maskoto sovica, ki jo je izdelala učiteljica Barbara Režek, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Učenci na tribunah so imeli navijaške transparente, ki so bili izdelani med poukom likovnega snovanja pod vodstvom učiteljice Svetlane Rodič Jakimovske, za kar se ji tudi iskreno zahvaljujemo.

Obisk oddaje je bil za vse prijetno doživetje in ga bomo ohranili v lepem spominu. ♦

*Naj zveni še tako protislovno,
a le v rasti, preoblikovanju
in spreminjanju
najdemo pravo varnost.*

(Anne Morrow Lindbergh)

**VABILO NA DELAVNICO
PRIPRAVE ZDRAVE IN URAVNOTEŽENE
PREHRANE S Poudarkom
NA PRIPRAVI KRUHOV, NAMAZOV IN
NAPITKOV**



Delavnica bo potekala
v sredo, 12. 2. 2014,
od 14.00 do 17.00
v jedilnici OŠ Dobropolje.

Pri pripravi kruha bomo sodelovali
z go. Nado Lunder.

Delavnica je brezplačna.

Predhodne prijave (do 10. 2. 2014)
na telefonsko številko 01/7807-210.

Lepo vabljeni!

Glasba nima meja – ženski pevski zbor Biser in gostje z glasbo v novo leto

»Mislim, da je glasba v zraku, da je glasba vsepovsod okoli nas. Svet je napolnjen z njo, mi pa jo vzamemo toliko, kolikor je potrebujemo,« je povedal o glasbi skladatelj Edward Elgar in članice ženskega pevskega zbora Biser smo si jo v decembru in prvih dneh januarja vzele zelo veliko.



Petra Ravnik, ŽPZ Biser

Letošnji letni koncert smo izpeljale v sredini že prazničnega decembra v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Grosuplju. Izziv je bila izvedba latinske jazz maše enega najpopularnejših zborovskih skladateljev Velike Britanije Boba Chilcotta, ki jo je napisal za zborovski festival v New Orleansu leta 2004. Poleg maše in drugih sakralnih skladb smo odpele tudi pravljico zimske skladbo Snežinke še živečega slovenskega skladatelja Alda Kumarja in Elgarjevo kantato o moči poletnih hudournikov *As torrents in summer*. Ob prijetnem druženju ob pecivu in čaju smo skupaj z obiskovalci premele vtise s koncerta.

Vendar z letnim koncertom našega glasbenega udejstvovanja za december še ni bilo konec. Veseli december je bil za nas res zelo vesel in aktiven in tako smo dekleta in žene že nadaljevale z vajami za naš na-

slednji koncert, ki je bil na božični dan, 25. decembra 2013, zvečer, prav tako v župnijski cerkvi v Grosuplju. Da glasba res nima meja, so dokazali tudi fantje in mošje iz različnih glasbenih zasedb iz naše in sosednje občine. S svojimi močnatimi glasovi so se nam pridružili pevci iz moškega pevskega zbora Rafko Fabiani iz Dobropolja, Šentjurski fantje, fantje iz MPZ Corona in cerkvenega zbora Magnifikat.

Božič je dan, ko si končno lahko vsi odahnemo od decembrske predpraznične mrzlice, ko se lahko za trenutek ustavimo, si vzamemo čas zase in za svoje najbližje, se umirimo in se vprašamo, kaj si resnično želimo. Je to vsakodnevno norenje od oprava do oprava? Ali pa je to trenutek tišine, trenutek, ko si dovolimo biti spontani, ko si dovolimo občutiti tisto, na kar ob vsakdanjih obveznostih pogosto pozabimo? Slovenski božič Matije Tomca je prelepa božična zgodba, ki smo jo Biserke

skupaj s solisti iz pevske zasedbe Sekstet Komplet in z drugimi glasbenimi gosti pod vodstvom naše zborovodkinje Ane Erčulj, ki nas je neprestano spodbujala k čim bolj doživetemu občutenju božične zgodbe, odpele polni cerkvi poslušalcev. Pa tudi zase, ki smo na ta prav poseben dan občutile moč pozitivne energije, ki jo lepe melodije in navdušena publika vrnejo pevkam in pevcem v veliki meri. In potem začutiš in veš, da ves trud in vaje v poznih večernih urah niso bili zaman.

V nedeljo, 5. januarja 2014, smo Slovenski božič odpeli tudi poslušalcem v Cerkv sv. Križa na Vidmu v Dobropolju, popoldne pa smo z božično zgodbo polepšali popoldne stanovalcem in obiskovalcem Doma starejših občanov v Grosuplju in tako res z glasbo vstopili v novo leto. Polni pričakovanj in veselja do novih pevskih izzivov. In si vsi skupaj dokazali, da glasba res nima meja. ♦

Božično-novoletna prireditev v PŠ Struge

Na šoli smo ponovno pripravili božično-novoletno prireditev, na kateri tako kot vsako leto sodelujejo naši otroci in njihovi mentorji. Prav tako ob tej priložnosti počastimo našo domovino ob prazniku samostojnosti in enotnosti.



Karmen Perko, učiteljica

Premalokrat se zavedamo, da je najlepše v življenju neprecenljivo: materino srce, sončna svetloba, lesketajoči sneg, otroški smeh, mir v srcu, brezmejna ljubezen ... S to mislijo sta Klara in Vesna pozdravili obiskovalce. Kdor je obiskal našo prireditev, je lahko videl, da čeprav smo majhna šola z malo učenci, znamo pripraviti bogat program.

Pod mentorstvom učiteljice Alenke Leskovar so učenci prikazali spektakularno točko, ki je marsikomu vzela dih. Sledila je dramska igra o medvedku, ki je spoznal, da je šola zahtevna reč. V njej so se pod mentorstvom učiteljice Karmen Perko predstavili najmlajši, a najpogumnejši korenjaki. Da na naši šoli znamo tudi odlično plesati, so dokazali učenci 3. in 5. razreda. Plesati jih je naučila učiteljica Mojca Pugelj. Da je vzgoja otrok v današnjih časih zelo zahtevno opravilo in da tudi učiteljicam ni najlažje, smo spoznali v igranih prizorih Lenča Flenča pod mentorstvom učiteljice Andreje Polzelnik Marolt. Predstavil se je tudi šolski pevski zbor pod vodstvom učiteljice Marte Siter. Poslušali smo pesmi o sneženem možu in o čokoladi. Prisluhnilo smo še učenki Daši Žuk in ugotovili,



kako spretna je za klavirjem. Sledilo je plesno presenečenje, ki ga je skupaj z otroki »naštudiral« Denis Vučak. Domovini v čast so nastopili učenci 9. razreda z Zdravljico in Tjaša Zdešar z Vrbo. Ogleдали smo si še dramsko igro Vseposod ljubezen. Po Tolstojevi zgodbi jo je dramatisirala učiteljica Andreja Polzelnik Marolt, zaigrali pa so jo učenci dramskega krožka. Učenci 8. in 9. razreda so letos spet pripravili srečelov pod budnim očesom učiteljice Barbare Blatnik. Prireditev smo zaključili z razstavo izdelkov naših učencev, s slastnimi dobrotami; vse to pa ob veselih zvokih harmonike izpod prstov Andreje Križman. ♦



Božično-novoletno prireditev v PŠ Kompolje

Za nami je december in prav tako vsi čarobni prazniki ter počitnice. Pogrešali smo samo sneg, da bi bili prazniki še lepši.

Lucija Pustotnik, Petra Andoljšek Žagar

Na podružnični šoli in v vrtcu Ciciban v Kompoljah smo se potrudili in skušali staršem, starim staršem in znancem polepšati pričakovanje decembrskih praznikov. Pripravili smo božično-novoletno prireditev, ki je bila v torek, 17. 12. 2013, ob 17. v prostorih gasilskega doma v Kompoljah. Vsaka skupina oziroma razred se je predstavil z dramsko igro, s pesmijo in plesom. Najprej so nas pozdravili otroci iz skupine Medvedkov z venčkom narodnih pesmi ob spremljavi harmonike g. Štefanca, nato so sledili učen-





ci prvega razreda z navihano deklamacijo Škrat Matevž. Tudi učenci 3. in 4. razreda so pripravili lepo dramtizacijo o izgubljeni snežinki, učenci 1. in 2. razreda pa priredbo dramske igre Svetlane Makarovič Čakamo dedka Mraza. Na koncu pa so nastopili še naši najstarejši učenci, in sicer učenci 5. razreda z dramsko igro, v kateri so živali sestavljale najlepšo in najboljšo pravljico. Tudi pevski zbor Podružnične šole Kompolje nam je zapel tri čudovito lepe pesmi.

Morda je bil program malo predolg, saj je prireditev trajala celo uro, in najmlajši člani kmpoljskih družin niso uspeli ostati zbrani ter so bili proti koncu prireditve že zelo živahni, zato se zadnje točke ni uspelo več dobro slišati. Kar žalostni smo zaradi tega, saj so nam želeli povedati lepo zgodbo, zgodbo o boljšem življenju, o kakovostnejšem življenju in ohranjanju narave. Vsi učenci in otroci iz vrtca so se zelo potrudili in skušali resnično lepo in doživeto odigra-

ti svojo vlogo. V naših srcih so ostale lepe sledi, lepi trenutki in srečni nasmehi otrok, ki jih poučujemo. Čeprav smo se z igrami zelo trudili, da bi priklicali sneg, se nam to ni posrečilo. Upam, da nam bo naklonjen v prihodnje, vendar ne želimo obilnih snežnih odej. Bralcem pa celoten kolektiv PŠ in vrtca Kompolje želi, da bi v letu 2014 živeli doživeto, dovršeno in radostno. ◆

Obisk varovancev doma sv. Terezije

V sredo, 15. 01. 2014, smo učenci in učitelji PŠ Struge obiskali varovance doma sv. Terezije. Pripravili smo jim krajši program ter jih presenetili s skromnimi darilci. Tudi bolne in onemogle so naši učenci obiskali po sobah ter jih obdarili in z njimi spregovorili kakšno besedo. Bili so nas zelo veseli, saj smo jim popestrili dan in prinesli nekaj mladostne moči.



Mojca Pugelj, vodja PŠ Struge

V uvodnem pozdravu jim vsako leto znova zaželim veliko zdravja in osebne sreče ter jim namenimo tudi nekaj misli. Ko varovance pogledaš v oči, vidiš, da so ti hvaležni za izrečene besede in tudi marsikatero oko je orošeno. Zavedati se moramo, da je življenjska

pot vsakega posameznika različna. V otroštvu in mladosti skoraj ni ovinkov, v starosti pa se začnejo razni vzponi in padci, razni ostri in manj ostri ovinki, resne in manj resne bolezni. Nekatere prebolimo s pomočjo zdravnikov, nekatere pa na žalost niso ozdravljive.

Dragi varovanci, veseli smo, da nas vsako leto sprejmete med sebe, da smo

del vašega dopoldneva in vam sporočamo, da tudi takrat, ko vam je najbolj težko, obstaja žarek upanja za srečo, dovolite mu, da vas spremlja tudi v letu 2014.

Iskrena hvala vodstvu doma sv. Terezije, ker nam dovoli obisk in hvala za pogostitev, ki jo pripravite za naše učence. ◆

Posvet za članice v prostovoljnih gasilskih društvih in gasilskih zvezah

Letošnji posvet za članice v prostovoljnih gasilskih društvih in gasilskih zvezah je bil v soboto, 23. 11. 2013, v Stični



Sonja Prhaj

Posveta smo se udeležile tudi članice PGD Ponikve (Branka, Dragica, Marija, Petra ter jaz). Sprejeli in postregli so nas v gasilskem domu Stična, ki je prava paša za oči. Dobrodošlico nam je izrekel domači predsednik JURE STRMOLE. V nadaljevanju nas je nagovoril tudi predsednik regije Ljubljana II, UROŠ GAČNIK iz GZ Dobropolje, predsednica komisije za delo s članicami MARIJA NOVAK pa nas je seznanila s potekom posveta.

Pripravili so nam voden ogled znamenitosti Cistercijanskega samostana Stična. Pred ogledom smo pod arkadami naredili skupinsko fotografijo, nato pa smo se razdelili v dve skupini.

Vodička nas je popeljala skozi križni hodnik, ogledale smo si jedilnico, opatovo kapelo, slišale igranje na prave cerkvene orgle, v popolni tišini smo se sprehodile skozi cerkev in še bi lahko naštevale ... Vredno ogleda.

Če koga zanima; danes prebiva v redovni skupnosti v opatiji Stična 14 menihov. Njihov dan se začne zelo zgodaj zjutraj, saj se jutranja molitev začne že ob petih. Molijo potem še večkrat na dan. Tudi med kosilom, da ne zapravljajo časa, nekdo na glas bere Sveto pismo. Prostega časa imajo zelo malo, saj s podjetjem SITIK proizvajajo čaje, jabolčni kis, delajo na vrtu, v sadovnjaku,

pri čebelah, pečejo hostije itd. Na skrbi imajo tudi Slovenski verski muzej, katerega smo si tudi ogledale, Dom duhovnih vaj, vzdrževanje samostana, katerega strehe merijo kar dva hektarja površine. Zato je njihovo geslo: ORA ET LABORA (Moli in delaj).

Po ogledu in nakupu v njihovi lekar-

ni smo odšle nazaj v gasilski dom Stična, kjer nam je bila prikazana njihova oprema. Opremljeni in usposobljeni so tako dobro, da lahko nastopijo kar na dveh intervencijah hkrati. Mimogrede so omenili tudi eno zadnjih večjih intervencij na Krki, kjer je v požaru poginilo precej prašičev.

Kljub dežju so člani Jamarskega kluba Krka (njihova predsednica je TANJA PODRŽAJ) prikazali še reševanje z vravno tehniko, ki je potekalo kar na stolpu stiškega gasilskega doma.

V dvorani gasilskega doma je nato sledila vrsta nagovorov. Med njimi naj omenim nagovor regijskega poveljnika BORUTA LONČAREVIČA, predsednika GZ Ivančna Gorica ALOJZA LJUBIČA, ki nam je dopolnil sliko zgodovine Stične in stiškega gasilstva, ter poveljnika GZ Ivančna Gorica LOVRA MARKOVIČA. Med nagovori so pripravili tudi kratek kulturni program. Nastopile so tri mlade stiške gasilke, dve z violino in ena s prečno flavto.

Ob zaključni »kmečki« pogostitvi (klobasa in zelje) pa sta nam igrala dva hrastovdolska harmonikarja. Tako da smo na koncu tudi zaplesale. ♦



**TURISTIČNO DRUŠTVO
DOBROPOLJE**
IZZIVI SEDANJOSTI ZA PRIHODNOST

VABI vse, da se nam **8. februarja 2014** pridružite
na organiziranem vodenem

ZIMSKEM POHODU

PREKO STAREGA GRADU IN LIMBERKA NA KOPANJ

Začetek in zbirališče bo pri vaškem domu na Cesti ob 7. uri zjutraj.

Pohod bo trajal približno 3 ure.

Po prihodu na Kopanj se bomo priključili praznovanju praznika Franceta Prešerna.

Po zaključku prireditve bo organiziran prevoz v Dobropolje.

Več informacij na telefon: 041/96-28-23 ali e-mail: td.dobropolje@gmail.com

Vrtiljak mladih



Intervju z županom občine Dobropolje Janezom Pavlinom

Kakšni so vaši občutki ob županovanju, kakšne napore in izzive vam predstavlja?

Županovanje je vsekakor izziv, ampak pozitiven izziv, ker delaš za ljudi, a je hkrati tudi težka funkcija. Ampak ko kandidiraš, moraš vse te stvari, ki potegnejo za sabo to funkcijo, že prej uskladiti, da je potem lažje županovanje. Vsekakor pa je to služba za dobrobit občanov. Delo z ljudmi pa je zelo prijetno.

Je županovanje naporen poklic?

Ja in ne. Včasih se stvari, ki so pred tabo, praktično zdijo nerešljive zadeve, ampak tam kjer je volja, se da vedno najti rešitev, da se zadeva uredi.

Ali vam vaše delo vzame veliko časa?

Zelo veliko časa praktično ta funkcija potrebuje celega človeka in vzame mi tudi prosti čas, tako da odkar sem župan, tudi dopusta ne porabim. Vedno se najdejo pomembne zadeve, ki jih ne moreš kar pustiti, in takrat bo človek za to žrtvoval tudi svoj dopust.

Kakšne so vaše ambicije pri županovanju, kaj so vaši cilji in prednostne naloge?

Moje ambicije so, da bi bila občina prijazna, da bi čim več tistih nalog, ki so nujne, rešili, da smo enaki do vseh in da enako gledamo na stvari. Ciljev je več. Prednostne naloge pa vsako leto v proračunu opredelimo, kaj bomo storili v predvolilnem programu. Prioriteta v naslednjem letu je vsekakor gradnja vrtca, ker



zmanjkuje prostora za vrtec. Že na razredni stopnji imamo oddelke vrtca, razredni pouk pa poteka v Jakličevem domu. Eden od ciljev je, da noben otrok ne ostane zunaj vrtca, da so vsi otroci sprejeti v vrtec, to nam je velik izziv in nam tudi uspeva. Prednostni cilji je tudi direktiva Evropske unije oz. zveza države, da do leta 2017 zgradimo kanalizacijo na vseh agromelioracijah, na področjih, kjer je država podpisala, da mora biti kanalizacija narejena. To je tudi kar velik izziv, tudi finančno, in tega brez evropskih sredstev Občina ne bo mogla sama zgraditi.

Nam lahko zaupate, kako ocenjujete svoje dosedanje delo in kaj bi izpostavili kot največji uspeh v trenutnem mandatu?

V mojem mandatu je bilo kar nekaj uspešnih projektov, ki smo jih uspeli narediti. Mogoče bi izpostavil projekt komasacije, ki so bile začete že pred 10 leti, in ta projekt bomo naslednje leto uspešno zaključili. Tukaj smo

imeli podporo Občinskega sveta, da je prišlo do umika tožb, da smo se z lastniki pogodili in pa Občinski svet je potrdil plan reševanja o projektu komasacije. Do spomladi bo ta projekt že rešen, mislim, da je to že eden takih projektov, ki si zasluži svoje zadeve. Nekaj smo naredili, nekaj še bomo, seveda, vedno se da narediti še več.

Če bi bili župan v prejšnjih mandatih, kaj bi storili drugače oz. česa raje ne bi storili?

Težko vprašanje. Sem človek, ki ne gleda nazaj, v tistem stanju, ki sem ga dobil, ko sem postal župan, so bili na začetku določeni problemi. Ampak stanje je tako, kot je, vedno moraš iti naprej z optimizmom. Vesel sem, da imamo Občinski svet, ker je tudi konstruktiven, da pomaga pri reševanju problemov, da iščemo skupne rešitve in da poiščemo tisto rešitev, ki je najboljša.

Kdaj nameravate začeti z gradnjo športne dvorane, katero ste že omenjali?

Pred 4 leti sem bil optimist, da jo bomo zgradili, vendar pa je finančna situacija pokazala, da ni vse tako rožnato. Gradnja športne dvorane bi nas stala približno 2 milijona in v tem trenutku je ne bomo mogli zgraditi. Ker najprej je na vrsti vrtec in potem športna dvorana. Tako da trudimo se, da bi napravili drugo rešitev, da bi zunanje igrišče naredili pokrito z leseno konstrukcijo in bi bilo kot večnamenski prostor. Vsekakor športno dvorano potrebujemo, ampak v tem trenutku je najprej vrtec in potem dvorana.

Kakšno prihodnost vidite za mlade v Dobropolju in kaj jim nudite?

Mogoče se na prvi pogled ne vidi, da Občina kaj nudi, ampak vsekakor ima občina posluš za osnovnošolsko mladino, daje dodatne programe v šoli, to so na primer šola v naravi, smučanje, plavanje. Prispeva tudi h glasbeni šoli in pa k sredstvom za šport. Podpira tudi skavte in mladinsko društvo. Tudi študentom, ki so študirali v tujini, smo dali neka sredstva, tako da se mladi vsekakor lahko obrnejo na Občino. In pa tudi za mlade deželne občine da nagrado za odličen uspeh in pa odličen uspeh v vseh devetih letih. Nagradi tudi zlate maturante in pa tudi druge nazive, kot so doktor znanosti, magister znanosti ...

Z izvedbo katerih projektov za mlade ste še posebej zadovoljni?

Zadovoljen sem z izvedbo osemdeseturnih programov v športu, z glasbeno šolo in pa z mnogimi drugimi, tako da korak za korakom.

Kaj pripravljate za mlade v Dobropolju?

Ničesar konkretnega nimamo. Mislimo, da so mladi vključeni v številna društva, kot na primer pevski zbor, glasbeno šolo, skavte, mladinsko društvo, gasilsko društvo ... In tudi tem društvom Občina prispeva, da tudi mladi, ki so v tem društvu, lahko izpeljejo določene projekte.



Kako pa je s štipendijami mladih v Dobropolju?

Mi imamo v proračunu že kar nekaj let, da bi štipendirali preko Ljubljanske regije, kamor občina Dobropolje spada in kjer imajo štipendijsko shemo, ampak žal se v teh letih ni nihče javil na razpis te razvojne agencije, kjer bi tudi Občina lahko prispevala h tej šti-

pendijski shemi in bi kandidati dobili kar lepo štipendijo. Mi imamo denar v proračunu, ampak ga ni še nihče do zdaj uporabil, nimamo pa dovolj, da bi imeli v občini prav svoj štipendijski sklad, da bi dobili štipendije, tako da mogoče je to tudi eden od načrtov: da Občina sama oblikuje svoj štipendijski sklad in da

štipendira enega ali dva občana, mogoče določene smeri, na primer tiste stvari, ki jih v Sloveniji primanjkuje.

Ali boste ponovno kandidirali za mesto župana?

Ne vem. Se bom še odločil. V tem trenutku ne razmišljam o tem. Mandat imam še eno leto in eno

leto se želim še naprej truditi za dobrobit, potem pa sledi odločitev v zadnjem trenutku.

Hvala za čas, ki ste mi ga namenili. Želim vam uspešno delovanje, ki bo v veselje vseh občanov in občank.

➤ **Maja Pečjak**

Razvoj šolstva v Dobropolju

Z ravnateljem naše osnovne šole, gospodom Ivanom Grandovcem, sva v pogovoru odstirala zgodovino šolstva v Dobropolju. Današnje tehnike učenja so povsem neprimerljive s pogoji, v katerih so znanje pridobivali naši dedki in babice. V vseh teh letih so tako tehnike učenja zelo napredovale. Šola že davno ni več kraj, kjer bi nas kaznovali, zdaj je to kraj, kjer dobimo širok pogled na cel svet.

Ravnatelj Ivan Grandovec je dolgoletni sodelavec na naši šoli. Študiral je geografijo in zgodovino, zato se je na šoli zaposlil kot učitelj zgodovine. Po nekaj letih poučevanja pa se je odločil, da bo kandidiral za ravnatelja naše šole. Bil je izvoljen in tako vodi šolo že kar 19 let. Ker ima poleg ravnateljske funkcije tudi delo učitelja zgodovine, sem ga vprašala nekaj o zgodovini šolstva pri nas.

Kdaj in kako se je šolstvo v naši dolini dejansko začelo in kako se je razvijalo?

Za prve začetke šole v Dobropolju lahko rečemo, da niso bili prav nič podobni današnji obliki vzgojno-izobraževalnega dela. Po sedaj znanih podatkih se prvi učitelj na Vidmu omenja leta 1769. Bil je hkrati tudi organist in cerkovnik. V tem prvem obdobju so imeli otroci pouk v mežnariji, predvsem v zimskem času. Učitelju je bilo najpomembnejše, da se učenci naučijo brati. V šolo so hodili predvsem otroci iz bližnjih vasi. Vse skupaj jih je bilo največ 27. Posedli so se na klopi, ki so bile ob stenah sobe, in poslušali učitelja. Šola je bila enorazrednica vse do leta 1859, ko je bila sezidana stara šola, katero so na začetku osemdesetih let 20. stoletja podrli. Prizadevanja, da



postane šola trirazrednica, so uspela 2. oktobra 1885. Omeniti velja, da je bil najštevilčnejši prvi razred, ki je imel kar 179 učencev. Povsem razumljivo je, da so se lahko mnogi učenci izogibali pouku in zato tudi pri trinajstih letih še niso znali brati.

Ali so bile tehnike učenja takrat drugačne kot sedaj? Kaj je bila tista bistvena razlika?

Tukaj lahko rečem, da so bile tehnike učenja bistveno drugačne. Takrat je bil glavni učni pripomoček palica, s katero se je hitro utišalo učenca, ki ni bil preveč zagret za delo v oddelku. Res pa je, da ti učenci niso kaj radi hodi-

li v šolo in če so manjkali 30 %, so bili učitelji kar zadovoljni, ker so potem manj nagajali. Šele po letu 1890 so začeli priganjati starše, ki niso pošiljali svojih otrok v šolo, ti pa so morali plačevati manjše denarne kazni. Učenci so pisali na tablice, ki so bile iz škrljčevca. Vsak dan so jih večkrat pobrisali, na njih pa je bila seveda tudi kratka domača naloga. Med drugim pa ni bilo toliko predmetov kot danes. Med glavnimi so bili pomembni branje, pisanje ter računstvo. Pozneje z razvojem šolstva se je po 1. svetovni vojni uveljavil pravi urnik, na katerem je bilo več predmetov. Šola je bila večino

časa osemletna, vendar pa je bilo število razredov zelo različno. Najprej je bila šola enooddelčna, kar pomeni, da si sem moral v osmih letih naučiti pisati in brati, pozneje pa se je šola postopoma preoblikovala v trirazrednico, štirirazrednico, šestrazrednico ... Recimo, še moja mama, ki je hodila v šolo približno leta 30, je obiskovala šestrazrednico. Če je v teh šestih letih uspešno zaključila vseh šest razredov, da ni nikoli ponavljala, kar pa je bilo za tedaj zelo redko, saj jih je samo približno 15 % končalo, so nadaljevali šolo še 2 leti. Tisti učenci, ki so opravili šestrazrednico v rednem roku, naj bi hodili še dve leti v t. i. ponavljalno šolo, da bi s tem izpolnili osnovnošolsko obveznost, ki je bila 8 let. Nekateri pa so šolanje že prej opustili, saj je bilo na kmetijah vedno veliko dela. Kljub temu pa so imeli opravljeno takratno osnovno šolo. Današnje metode so bistveno drugačne od prejšnjih, saj se vse več prikazuje učencem z računalniškimi projekcijami ali pa z barvnimi delovnimi zvezki, z različnimi poskusi. Bilo je bistveno manj razgibanosti v pouku, kar se tega tiče, smo pa zato povedali učencem tiste stvari, ki so jih še dolgo znali. Zdi pa se mi, da dajemo učencem vse preveč, zato potem ne znajo ločiti bistva



Rumena stavba, stara šola

od podrobnosti. Zaradi tega pa si tudi težje zapomnijo vso učno snov.

Kako je potekal pouk in kakšno znanje so zahtevali učitelji?

Ja, če se spomnim, pred malo več kot 40 leti, ko sem jaz začel hoditi v šolo, smo imeli nekaj navadnih zvezkov, ki so bili zaviti kar v navaden papir za kruh. Mi smo temu rekli papir za škrneclje. Vso snov smo pisali v te zvezke. Tedaj smo imeli, vsaj do leta 1975, različne naloge, kjer smo dobili po dve oceni. Ena je bila za delo ali znanje, druga pa za obliko ali pisavo. Torej, če si grdo pisal ali risal, si lahko za pravilno narisano sliko dobil 5, za obliko, če ni bilo lepo narisano, pa si lahko dobil tudi 2. Od 7. razreda naprej pa nisi potreboval več paziti na pisavo, saj je niso več ocenjevali. Takrat se je pisava mnogim poslabšala, kar pa se še danes opazi.

Na kakšen način so učenci potrdili svoje znanje?

Imeli smo bistveno manj projektov, zato pa smo bili večkrat vprašani. Ko sem jaz hodil v šolo, smo imeli 4 ocenjevalna obdobja. Prvega je bilo konec že novembra, kar je pomenilo, da smo morali imeti do takrat že določeno število ocen. Prvo leto osnovne šole smo imeli pouk še v soboto, zato pa smo imeli počitnice vsaj 14 dni, če pa je bila

huda zima, pa tudi do 3 tedne. Od sredine januarja do začetka februarja. Verjetno bi bilo to vseč tudi sedanjim učencem, kljub temu da bi bila šola še v soboto redna.

Katera je bila tista prelomnica, ki je na šolstvo in šolanje začela gledati z drugačnega stališča?

Ja, prelomnica je bilo gotovo kar nekaj. Prva je bila nekje sredi 70-ih let 19. stoletja, ko je prišlo do prve prave šolske reforme. Država je naložila posameznim občinam, da morajo poskrbeti za

izobraževanje vseh otrok. Do tedaj so v šolo hodili predvsem tisti otroci, katerih starši so imeli interes, da se naučijo brati in pisati. Učitelji so bili neplačani, zato so morali delati še kot cerkovniki ali mežnarji in organisti. Tako so v cerkvi dobili plačilo za svoje delo. Učiteljstvo so imeli nekako kot "hobi". Anton M. Slomšek je uvedel še nedeljske šole, kjer je poskušal s pomočjo duhovnikov naučiti otroke vsaj nekaj branja in pisanja. Druga takšna prelomnica je bila po koncu 1. svetovne vojne, ko je nastala Kraljevina SHS, kjer je država pridobila delavce in hotela izvajati centralizem in unitarizem. To pomeni, da bi morali vsi učenci v celotni kraljevini pisati v cirilici, njihov učni jezik pa bi moral biti srbohrvaščina. To se na srečo ni zgodilo, se je pa zgodil atentat na kralja Aleksandra. Po 2. svetovni vojni je slovensko šolstvo nadovalo, ker je moralo biti po vsej državi šolanje 7-letno, mi pa smo imeli že vrsto desetletij uvedeni 8-letno osnovnošolsko izobraževanje. V začetku 50-ih let je nastala nova reforma šolstva, kjer so uveljavili 8-letno osnovno šolo. Z nastankom samostojne Slovenije so se začele debate o 9-letni šoli in konec tisočletja oz. v prvih letih našega tisočletja

smo prešli na 9-letno osnovno šolo. Sam sem mnenja, da je prav, da je osnovna šola 9-letna, vendar pa ne bi vzel otrokom enega leta otroštva in bi jih rajši sprejel eno leto kasneje v šolo, ker če pomislimo, da bodo ti otroci, ki bodo začeli obiskovati OŠ sedaj ali čez nekaj let, najbrž morali delati do svojega 70. leta, zato ne bi bilo nič narobe, če bi jim za eno leto podaljšali otroštvo.

Ali ste si vi kot učenec kdaj prislužili tudi kakšno kaznovanje? Kako so vas kaznovali?

Kakšne posebne kazni niti nisem dobil. Poskušal sem biti oz. sem moral biti priden, drugače je bila kazen doma. Za tedanje čase pa je bila najhujša kazen, če doma določen dan nisi dobil belega kruha. Ko sem odraščal, je bil beli kruh v mnogih hišah pravo bogastvo. Se pa spomnim, da sem v šoli enkrat dobil neko kazen. Bil sem v 5. razredu, to pa je bilo še na začetku leta, v septembru, in dobil sem opomin. To pa zato, ker sem se še z dvema prijateljema, ko sem hotel še malo nadaljevati počitnice, ustavil na Stari luži, kjer smo lovili pupke, močerade, pijavke ... Skratka, namesto da bi prišli v šolo tam okoli pol osmihi, smo



Nova in stara šola, stara na levi, leta 1955; desno šola iz leta 1907 - sedanja občina, leva pa šola iz sredine 19. stol., danes je na njenem mestu vodnjak pred občino

prišli deset do osmih in to je bilo po treh dneh šole že kar nekaj zaostanka. Za ravnatelja je bilo to kar malo preveč in temu je sledila tudi primerna kazen. Takrat je bilo doma zelo hudo in niti na misel nam ni prišlo, da bi to še kdaj ponovili.

Slovenci smo bili udeleženi v obeh vojnah. Kako je takrat delovalo šolstvo?

V času 1. svetovne vojne je tudi v dobrepoljski šoli bilo manj učnih pomoči, ker sta manjkala oba učitelja, ostali pa sta samo še dve učiteljici. Tudi učencev je bilo manj, saj je na kmetijah primanjkovalo delovne sile, zato so morali mnogi dečki in deklice ostajati doma in pomagati, kljub rosnim letom. Delo je bilo ročno. Košnja, obračanje mrve, spravlanje sena, dela na poljih, ročno sekanje drv, odvažanje gnoja in veliko drugih del. Pred vojno so dečki še pasli živino, med vojno pa so morali nepričakovano in hitro odrasti. V prvem letu druge svetovne vojne smo imeli italijansko vodstvo šole, takrat je morala večina otrok hoditi v šolo, kjer so učenci dobili tudi brezplačno malico. Od pekarnice so dobili kruh, kateri so dali le malo moke za proizvodnjo kruha in kakšne namaze, ki pa so jih v večjih količinah pripeljali iz Italije. Leta '42 je bil Videm bombardiran in to zimo so potekali razni boji med partizani in Italijani, zaradi tega pa je bilo tudi pouka bistveno manj. V septembru '43, ko je Italija kapitulirala, se je ponovno začel pouk, vendar že po dveh ali treh mesecih pouka praktično ni bilo, ker je tu veljala nemška ofenziva. Primanjkovalo je tudi učiteljev, na šoli sta ostali samo še dve učiteljici. Takrat je bil pouk zelo okrnjen.

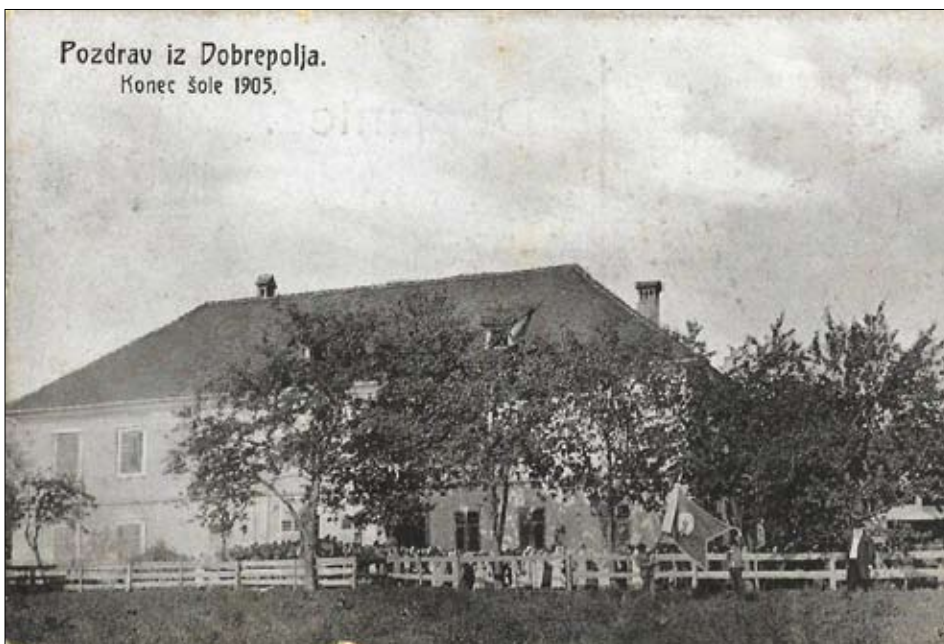
Ali obstajajo kakšne razlike med vodenjem šole takrat in danes? Se vam zdi, da imate kot ravnatelj sedaj več dela, kot so ga imeli včasih?

Občutek imam tak, pa ne da so imeli včasih manj dela, ampak tudi da so bistveno več učili, imeli več ur pouka, vendar pa kakšne posebne administracije ni bilo. Zdi se mi, da se je že v 19-ih letih, odkar sem na tej videmski šoli, administracija močno povečala. Vse manj pozornosti posvečamo učencem, ker se izgubljam v papirjih in listih, ki jih moramo vsakodnevno izpolnjevati. Te papirne birokracije je bistveno preveč.

Koliko ravnateljev se je v dolini zamenjalo do danes?

To je pa težko vprašanje. Nisem štel, čeprav bi se te podatke dalo najti. Mislim, da jih je bilo od leta 1900 naprej tu 8.

Vi ste tudi učitelj zgodovine. Ali je lahko tudi včasih ravnatelj opravljal učiteljsko funkcijo?



Stara šola in pohod učencev na god sv. Alojzija k sv. Antonu

Da, še bistveno več je moral imeti pouka, kot ga imam sedaj jaz. Imel je tudi več časa, saj ni bilo toliko papirjev, ki jih je treba stalno izpolnjevati.

Ko smo ravno pri zgodovini, če nas morda zanimajo ocene naših staršev in starih staršev, kje lahko vidimo redovalnice iz tistih časov, na šoli ali kje drugje?

Redovalnic od učencev, ki so obiskovali šolo pred letom 1950, ni, obstajajo pa matični listi, za vse generacije, ki so se rodile po letu 1945. Za starejše generacije pa se mi zdi, da je nemogoče dobiti redovalnice oz. ocene. Nekaj jih hrani Šolski muzej, vendar je teh podatkov zelo malo. Vedeti moramo, da je druga svetovna vojna vzela mnoge arhive s temi podatki, ker je bila šola večkrat požgana, v njej pa so se občasno naseljevali italijanski oz. nemški vojaki, ki so ta papir uničevali in ga uporabljali kot WC papir. Ostali so le trši zapisi in načrti. Za tiste, ki so šolo obiskovali po 2. svetovni vojni, pa bi se te listine dalo dobiti.

Kaj svetujete vsem učencem, ki se jim je šola tako ali drugače zamerila? (Da bi se raje in bolje učili ...)

Ja, treba se je sprosti učiti, to je prva stvar, da ne pride do zamere. Ko nekako čakaš in odlagaš stvari na poznejši čas, se ti vse kopiči in naenkrat je vsega preveč in šola se ti bo prej ali slej zamerila. Druga stvar je, da mora biti učenec zadovoljen in mora narediti vse, da bi osvojil čim več znanja, ne sme pa si postaviti previsokih ciljev, ker sem prepričan, da se lahko v strahu in želji, da bi dobil te dobre ocene, pojavi trema in teh ocen gotovo ne bo ali pa jih boš zelo težko dosegel. Vedeti mora-

mo, da ne more biti nihče vedno 100-odstotno pripravljen, in pri tako mislečih potem pride do slabe ocene, za katero se je treba spet potruditi in jo potem popraviti.

Za konec pa bi vas še vprašala, k čemu vi strmite kot ravnatelj šole? Kaj je bistveno, kar šola sporoča?

Meni osebno se zdi pomembno, da bi učenci dobili neko lepo okostje za naprej. Okraske, ki bodo na tem okostju, pa bo lahko vsak v toku nadaljnjega šolanja in v življenju dajal na to okostje, če bo le sam tako želel. Poleg tega pa je pomembno, da se učenci v šoli naučijo lepih vedenjskih navad; pozdravljanja, prijateljstva, solidarnosti, da bi pomagali sošolcem ali sošolkam v težavah, če jim določena snov ne gre tako hitro v glavo. Skratka, ne za vsako ceno strmeti po tem, da bi bili sami najboljši, drugi me pa ne brigajo. Tisto znanje, ki ga učenec ima, naj deli še z ostalimi sošolci.

Hvala, gospod ravnatelj, ker ste si vzeli čas v vašem več kot pestrem urniku ter nam predstavili vse podrobnosti šolstva v Dobropolju nekoč in danes. Želim vam še veliko uspehov!

► Klara Sadar



Brata Kralj

Dobrepolje ima, kot vsak kraj, veliko svojevrstnih zanimivosti in ljudi, ki so se v zgodovino zapisali z velikimi dejanji, izdelki, ki se jih spominjamo in jih ohranjamo še danes. Dva izmed teh ljudi sta France in Tone Kralj, poznana tudi kot brata Kralj.



Zagorica, rojstni kraj bratov Kralj.



France Kralj



Tone Kralj

France Kralj se je rodil 26. septembra 1895 v Zagorici v Dobrepolju. Šolal se je v šoli na Vidmu, kasneje na Umetno-obrtni šoli v Ljubljani, kjer se je izuril za kiparja. To pot je nadaljeval na Dunaju, kjer se je vpisal na likovno akademijo, oddelek kiparstvo, ter v Pragi, kjer se je učil še slikarstva. Bil je zelo aktiven in ga prištevamo med najizvirnejše likovne ustvarjalce 20. stoletja, začetnika ekspresionizma pri nas. Njegovo uspešnost in nadarjenost so samo potrjevale razne nagrade. Izdal je svojo knjigo, avtobiografijo *Moja pot*, in ustanovil Klub mladih, kjer je združil

likovne ustvarjalce svoje starosti. Umrl je star 65 let.

Tone Kralj, grafik, kipar in slikar, Francetov mlajši brat, se je rodil 23. avgusta 1900.

Veliko nasvetov je dobil od brata, od katerega se je tudi učil in mu sledil, dokler ni razvil svojega lastnega sloga ustvarjanja. Študiral je slikarstvo v Pragi, kasneje na Dunaju, v Parizu, Benetkah in arhitekturo v Rimu. Njegove slike prikazujejo vse od domačih prizorov do zgodovinskih dogodkov, vojn in prizorov iz Biblije. Poslikal je ogromno cerkev, najbolj poznan pa je po ilustracijah

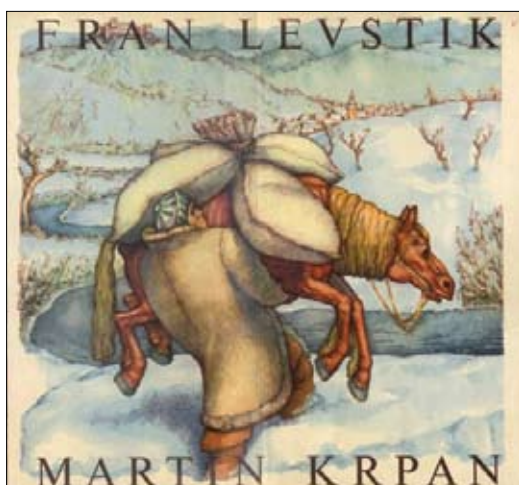
priljubljene knjige Martin Krpan. Kot France je bil tudi on zelo uspešen in je dobil Prešernovo nagrado za življenjsko delo na področju likovne umetnosti. Umrl je 9. septembra, star 75 let.

Zapustila sta nam veliko slik, bila sta začetnika modernega slikanja pri nas, zaradi česar sta tako pomembna, pomenila sta novo dobo slikanja in likovne umetnosti na splošno. Njuna dela si lahko ogledamo v Galeriji Božidarja Jakca, ki ima stalno razstavo že od leta 1983 in prikazuje njun osebni razvoj, spreminjanje sloga skozi čas njunega ustvarjanja.

Še posebej smo lahko ponosni na spominsko sobo v Jakličevem domu, posvečeno bratoma Kralj. To je dokumentacijski center, v katerem so njuna dela predstavljena v elektronski obliki, lahko si jih ogledamo v filmu ali na računalniku.

Vzemite si čas in si oglejte to čudovito zbirko, ki nam je lahko v ponos, to je način, da bodo dela bratov Kralj vedno živa in ne bodo zamrla, kajti to bi bila, po vsem, kar sta naredila za umetnost v teh krajih, sramota.

➤ **Katarina Hekič in Hana Černivec**



Levo:
Tone Kralj
je ilustriral
knjigo Martin
Krpan.

Desno:
France Kralj,
začetnik ekspresionizma pri nas.



Dani Novak: umetnik s srcem in z dušo

Vse te besede nedvomno opisujejo našega dobrepoljskega ustvarjalca Danija Novaka, ki je marca 2013 v knjižničnih prostorih Jakličevega doma navdušil z razstavo »DIVJE«. Kaj več o njem pa boste zvedeli v tem intervjuju.



Da je res umetnik v pravem pomenu besede, pa je že dokazal s tem, da se je z veseljem odzval na intervju dveh osnovnošolk, čeprav je zelo zaposlen. V intervjuju boste izvedeli nekaj novih stvari o tehniki airbrush – to je tehnika, ki jo Dani uporablja pri skoraj vseh svojih umetninah. No, sedaj pa prijetno branje ...

Dani, vsi te poznamo kot vsestranskega umetnika, kako bi se v nekaj besedah opisal sam?

Sem oboževalec vseh zvrsti umetnosti, motorjev in dobre glasbe. Mogoče malce izstopam zaradi večjega števila tetovaž, ki so moja strast, kar pa ne pomeni, da sem slab človek, ravno obratno. Odrasel sem v ljubeči družini, kjer so mi pustili, da se izražam na svoj način, in niso zavirali mojega ustvarjalnega duha, ampak ga 100 % podpirali. Hkrati pa me učili, kako biti dober človek.

Kdaj si se začel ukvarjati s tehniko airbrush in kje si slišal zanjo?

Z airbrush tehniko sem se začel ukvarjati pred približno 4 leti, in to iz čistega "firbca". Videl sem nekaj posnetkov na internetu in se odločil, da poskusim, ker ni bilo videti težko. Kupil sem si

poceni airbrush, nekaj barv in začel z ustvarjanjem. Takoj sem ugotovil, da je ustvarjanje z airbrushem vse prej kot lahko.

Ali si obiskoval kakšne posebne tečaje, da si se naučil te tehnike?

Obstajajo začetniški tečaji v Sloveniji, vendar sem se vsega, kar znam, naučil preko YouTubea in drugih video posnetkov, ki sem jih našel na spletu.

Na kratko opiši, v čem se tehnika airbrush razlikuje od drugih.

Airbrush – zračni čopič – se od drugih tehnik slikanja razlikuje po tem, da nimaš nobenega stika s podlago. Uporablja se kompresor, ki ga priključiš na airbrush pištolo in pršiš barvo.

Kaj je pri tej tehniki tako posebnega, kaj je najtežje?

Posebna je zato, ker lahko delaš lepe barvne prehode, senčenja, lahko pa tudi ostre linije, ki pa zahtevajo veliko vaje. Najtežje je samo obvladovanje airbrush pištole, poznavanje barv in njihovo redčenje in uporabljanje pravega pritiska na kompresorju. Če obvladaš to, so meje le še v tvoji domišljiji in iznajdljivosti. Seveda pa je potrebno veliko veliko vaje.

Se s tehniko airbrush ukvarja veliko ljudi?

Mislím, da se v Sloveniji profesionalno ukvarja z airbrush poslikavami samo ena oseba. V tujini, še posebno v Ameriki, pa je tehnika airbrush zelo popularna. Imamo pa v naši "dolini" še enega nadarjenega airbrush umetnika – Blaža Kastelica.

Kdo je bil tisti, ki je v tebi našel ta talent?

Več kot talent sta pri meni želja po ustvarjanju in moja trma, da ne odneham, ko postane pretežko. Vedno sem rad ustvarjal, pri čemer so me že od malih nog podpirali starši in prav tako ostala družina. In zelo sem vesel, da me še vedno.

Ali se poklicno ukvarjaš s tem?

Trenutno se ukvarjam z airbrush poslikavami samo amatersko, dolgoročno pa razmišljam in je moja želja, da bi se začel ukvarjati samo s tem. Postavil sem tudi internetno stran (www.dani-airbrush.com), kjer si lahko vsi ogledajo moje poslikave.

Kje dobiš navdih za poslikavanje avtomobilov, motorjev in na splošno slik?

Spremljam veliko svetovnih airbrush umetnikov in pri tem

dobim veliko idej za poslikave. Najraje pa ustvarjam živalske motive, tuje pa mi tudi ni slikanje narave, portretov in drugih stvari.

Ali imaš kakšnega idola oz. vzornika?

Da. Jonathan Pantaleon, Ryan Townsend in Cory SaintClair so airbrush umetniki na svetovni ravni, od katerih sem se veliko naučil.

In še čisto za na konec, ali imaš kakšen poseben moto ali nasvet za vse umetnike?

Nič ni resnično, vse je dovoljeno – seveda pri ustvarjanju.

➤ *Katarina Hekič in Hana Černivec*



Intervju z Žigom Palčarjem in Zoranom Grabaracom

Zoran Grabarac in Žiga Palčar sta posnela dokumentarni film z naslovom Jama št. 17.

Da bi izvedela kaj več o filmu, sem z njima naredila intervju.



Vajin film Jama št. 17 govori o Podpeški jami. Kje sta dobila idejo oziroma zakaj sta se pravzaprav odločila za snemanje filma?

Idejo sva dobila s širšim projektom, imenovanim Plus osem, ki je potekal bolj na splošno o jamah, midva pa sva se usmerila samo na Podpeško jamo, ki je najdaljša dolenska jama in ima bogato zgodovino.

Ima vajin film poseben pomen ali sta ga posnela zaradi tega, ker je jamarstvo vajin hobi?

Vsak film ima poseben pomen. Posebnega pomena nima samo za naju, vendar tudi za sokrajane in ostale, ki jame še niso videli, saj je pritočni rov zelo težko dostopen in ga lahko vidi le malo ljudi. Preko tega filma lahko ljudje vidijo, kaj se pravzaprav v notranjosti jame res dogaja, saj če nimaš izpita za jamarskega potapljača, vanjo ne moreš iti, se pravi ima film nek poseben pomen.

Ko sta začela snemati film, kdo vama je pri tem pomagal in koliko časa sta potrebovala,

da sta naredila prve posnetke?

Za filmom je stala cela ekipa, vendar sva bila na začetku snemanja sama, nato pa se je okoli naju nabrala ekipa, med katero lahko izpostavimo nekaj ljudi, kot sta strokovni so delavec Alojzij Grm in eden izmed potapljačev in snemalcev Ciril Mlinar. Pri projektu je pomagala tudi Občina, ki je podprla projekt s financiranjem potapljačev. Za prve posnetke nisva potrebovala veliko časa. Niso pa bili vsi prvi posnetki kasneje uporabljeni v filmu.

Koliko časa je trajalo snemanje filma? Sta med snemanjem naletela na kakšne težave ali vama je vse uspelo narediti po načrtih?

Snemanje je trajalo dve leti zaradi specifike jame, saj jo je bilo treba prikazati v različnih stanjih – kje je več in kje manj vode.

Ko sta dobila uporabne posnetke, so sledile tehnična dovršitev, montaža in dodelava filma. Ali je bilo vse to skupaj naporno in ali vama je vzelo veliko časa?

Vsak ima neko funkcijo pri delu,

ki ga opravlja. Midva sva bila snemalca, producenta, organizatorja in snemalca tona. Za nama so bili ljudje, ki so delali montažo slike in zvoka, tako da se je delo razporedilo, osnovna vizija pa je prihajala od naju. Pri montaži filma se »usedeš« s človekom, ki je strokovno usposobljen, da ti skupaj sestavi film, pri tem pa moraš biti seveda navzoč, da na koncu dobiš izdelek, ki si si ga zamislil.

O čem govori vajin film, ga lahko na kratko opišeta?

Film je bil posnet ob 100-letnici organiziranega raziskovanja jam v Dobrepolju. Leta 1912 oz. 1913 so na naše konce začeli prihajati fantje iz društva za raziskovanje jam in prvi začeli sistematično popisovati naše jame, zaradi tega ima tudi naša jama oznako št. 17, kar pomeni, da je bila 17. po vrsti. Iz tega film preide na današnje čase, ko so se pred desetimi leti prvič potopili v pritočni rov in takrat je bila jama spoznana za najdaljšo dolensko jamo. V velikem finalu filma pa so posnetki pritočnega rova, ki jih je do tedaj videla le peščica ljudi. Pri tem morava omeniti tudi Janeza Vajkarda Valvasorja, saj je letos 320. obletnica njegove smrti. Med snemanjem filma sva naletela na ljudi, ki so prvi prevajali Slavo vojvodine Kranjske iz stare nemščine v današnjo slovenščino in sva tisti trenutek v

svojo korist izkoristila prve zapise o Podpeški jami.

Premiera filma je potekala v Podpeški jami. Ali se je je udeležilo veliko število ljudi in kakšen je bil njihov odziv na film?

Filma se je udeležilo veliko število ljudi, saj je bila jama polna. Odziv je bil zelo dober in bile so želje po ponovnem predvajanju. Na ponovnem predvajanju pa je bil odziv slabši, načeloma pa so bili odzivi dobri in film je prejel veliko pohval.

Pa vidva, kako sta se počutila med predvajanjem filma?

Midva sva se počutila odlično že pred predvajanjem filma.

S filmom sta se udeležila filmskega natečaja, na katerem sta tudi zmagala. Ali vaju je zmaga presenetila?

Ne, pravzaprav naju ni, ker je bila konkurenca mlada in razmeroma neizkušena.

Kakšni so vajini načrti za prihodnost? Ali imata namen posneti še kakšen dokumentarni film?

Seveda. V prihodnosti imava namen posneti še več dokumentarnih filmov, saj že delava na novih projektih. Več pa v naslednjem intervjuju.

➤ **Eva Boc**



Intervju s Francijem Novakom

Franci Novak je uspešen dobrepoljski pesnik, ki se s poezijo ukvarja že skoraj celo življenje in mu je tudi zelo pri srcu. Z njim sem opravil intervju, da bi o njem izvedel še več.



Katero osnovno šolo ste obiskovali?

V osnovno šolo sem hodil tu, v Dobrepolju na Vidmu.

Kateri predmet je bil vaš najljubši?

Najljubši so mi bili jeziki, najbolj slovenščina, in naravoslovni predmeti; nisem pa maral matematike.

Na kateri srednji šoli ste potem nadaljevali šolanje in zakaj ste se odločili prav za to srednjo šolo?

Vpisal sem se na srednjo šolo, a je nisem dokončal. Me pa je takrat že začelo veseliti slikarstvo in sem se po tem, ko sem pustil srednjo šolo, vpisal na zasebno slikarsko šolo.

Začeli ste kot pisatelj kratkih zgodb in pripovedi. Kaj vas je pritegnilo, da ste začeli s poezijo?

Z začetkom srednje šole sem začel brati in pisati poezijo. Bral sem jo precej, tuje in domače pesnike. Da pa sem jo začel pisati, pa me je pritegnila prav poezija sama. Sicer pa mislim, da imaš to v sebi. Najprej sem objavjal v literarni prilogi revije Mladina in v literarnih revijah, nato pa je minilo kar nekaj časa, preden sem izdal prvo pesniško zbirko.

Katere nagrade ste prejeli? Vam je morda kakšna še posebej pri srcu in zakaj?

Najljubša mi je tista, ki sem jo dobil na pesniškem turnirju v Mariboru (2010), seveda pa mi je blizu tudi tista z Evropskega pesniškega turnirja, ki je bil tudi v Mariboru (2012). Pri srcu pa sta mi tudi dve nagradi za kratko prozo, z natečajev Radia Slovenija in Spletnega peresa.

Kako pa se pripravljate na pesniške prireditve, imate morda kakšen poseben ritual, uporabljate kakšen amulet?

Pripravljam se tako, da pesem, ki jo bom interpretiral, večkrat preberem. Amuletov ne uporabljam, si pa po navadi narišem kakšno risbo na list, s katerega berem, da me malo odnese, da nisem tako nervozen.

Se kdaj srečate s pomanjkanjem navdiha in idej za pisanje pesmi?

So trenutki, ko ni navdiha, a ne taki, da bi nehal pisati. Mogoče včasih usahne ustvarjalnost, a je tu še vedno želja, ki pa se z leti le še povečuje.

Kako dobite navdih za pisanje, imate morda kakšno muzo?

Navdih mi daje vse okoli mene, od okolice (rastline, živali) do mesta, ljudi, stvari ... Bistveno je, da znaš opazovati svet okoli sebe, da vidiš vse podrobnosti, da znaš to povezati v neko celoto. Navdih lahko predstavlja kar koli. Veliko pišem o naravi, za novo pesniško zbirko pa sestavljam tudi pesmi o mestih; poleg tega v moje pisanje čedalje bolj vstopajo tudi ljudje s svojo lastno govorico, mišljenjem, občutji ... To pa je tudi ena izmed stvari, ki me trenutno bolj zanima.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost, načrtujete še kakšno

zbirko pesmi ali imate v načrtu celo udejstvovanje v kakšni drugi književni vrsti?

Letos pri ljubljanski založbi LUD Literatura izide moja zbirka kratkih zgodb, pripravljam pa še dve pesniški zbirki; ena je v bistvu že napisana, moram jo samo še sestaviti v smiselno celoto. Druga pa bo verjetno bolj namenjena mladini, ne vem še; v bližnji prihodnosti pa bom mogoče izdal še zbirko krajših proznih zapisov, ki so bili decembra prebrani na Radiu Slovenija in potem objavljeni v eni od literarnih revij.

Je mogoče v Sloveniji preživeti zgolj s pisanjem?

Preživeti izključno s pisanjem se ne da. Tudi uveljavljeni pisci poezije se pritožujejo, da ne morejo preživeti samo s tem. Honorarji za objave so majhni, če sploh so; ampak pri poeziji ne gre za denar. Bistvo je poezija in drugačno razmišljanje, ki se odpira s tem. Bi bilo pa super, če bi se dalo preživeti samo s pisanjem.

Hvala za pogovor in za vaš čas.

➤ *Aljaž Šuštar*

Folklornik je biti lepo

Folklor je velik del naše kulturne dediščine, naših korenin, slovenstva. Na osnovni šoli Dobrepolje se tega mladi še posebej zavedajo. Starejša in mlajša otroška folklorna skupina skrbi, da se ljudski običaji ne bi pozabili. Za to pa gre zahvala njihovim mentoricam Majdi Blatnik, Mateji Hočevar in Martini Prhaj. S slednjo smo naredili tudi intervju.

Kakšni so bili vaši prvi začetni folklorni koraki oz. kako ste se sploh začeli ukvarjati s folkloro?

Naši kraji so bili znani po bogatem kulturnem življenju že v preteklosti. Sama izhajam iz družine in vasi Ponikev, kjer se je veliko pelo, plesalo, ohranjalo stare običaje (pust), pripovedovalo različne zgodbe.

Že kot dijakinja sem si želela plesati v folklorni skupini, vendar takrat ni bilo pravih možnosti, kajti folklorne skupine so bile le v Ljubljani. Kasneje sem v času službovanja začela obiskovati seminarje, vezane na ljudsko izročilo, in prišla je ideja, da bi na šoli poskusili s folkloro kot interesno dejavnostjo. Začetki so bili kar pestri, navdušenje učencev na PŠ Ponikve pa zelo veliko. V folklorni krožek so bili vključeni vsi učenci PŠ Ponikve.

Splet okoliščin me je pripeljal do tega, da sem se še strokov-



no poglobila v znanja o folklorni dejavnosti, in tako sem leta 2007 pridobila naziv strokovni vodja otroške folklorne skupine.

Koliko časa se že ukvarjate s folkloro?

Prvi začetki segajo v leto 2002. Na podružnični šoli Ponikve smo imeli projekt, vezan na ljudsko izročilo. Takrat smo povabili nekaj vaščanov iz Ponikev, da so nam povedali nekaj zgodb in nam zapeli nekaj pesmi. Med njimi je bila tudi gospa Mara Brodnik in sedaj že pokojni godec gospod Janez Bambič. Seznanili smo se s plesi, ki so jih plesali v Ponikvah v preteklosti. Eden izmed odločilnih trenutkov pa je bil obisk etnologinje Vesne Sever, ki nam je predstavila nekaj dobrepoljskih plesov in pesmi. Vsa ta pridobljena znanja smo nekako 'povezali' skupaj in v nadaljevanju nadgrajevali z dodatnimi izobraževanji, s seminarji, folklornimi tabori in z delavnicami.

Kako to, da ste se odločili poučevati mlade o veščinah folklornih plesov in na splošno ljudskih izročilih?

Zavedam se, kako je treba mladim na nevsiljiv način privzgjati zavesten odnos do kulture, umetnosti, potrebo po odkrivanju svojih korenin, da na svoj način prispevajo k identiteti našega obstoja. Tako smo obudili mnoge pozabljene igre, pesmi, plese, izštevankе, šege, navade, kmečka opravila ... Pri poučevanju plesov gre pa še za nekaj več. V skupini se plestejo prijateljske vezi, razvijajo se gibalne spretnosti, ritmični in melodični posluš (nadgrajujemo ga z večglasnim

petjem), orientacijske sposobnosti, s številnimi nastopi gradimo pozitivno samopodobo, oblikujejo si plesno držo, vedenje o oblačilih in plesih, spoznamo nove kraje, prijatelje.

Kaj vas pri delu z mladimi tako navdušuje?

Navdušuje me že samo dejstvo, da si želijo sodelovati v taki dejavnosti, kot je folklorni krožek, saj veste, da to ni in, ni moderno. V današnjem času je kar težko, ker imajo učenci poleg šolskih obveznosti še šolska tekmovanja, glasbeno šolo, verouk ... Vendar so ravno ti učenci najbolj vneti folklorniki, najbolj vztrajni, saj nekateri plešejo celih 9 let OŠ. So samokritični tako do sebe kot do drugih. Pomembno je, da učenci pri plesu uživajo, se zabavajo in igrajo. Vesela sem, da se učenci po končani devetletki včlanijo v mladinsko FS Ponikve, posebej učenci iz Ponikev, saj tako nadgradijo svoje znanje.

Največja nagrada nam mentorjem so nasmeh in vrisk folklornikov ob uspešnih nastopih in aplavz, ki ga namenijo učenci nam, mentoricam ob prejemu priznanja.

Kako oz. kje se izobražujete?

Izobražujem se preko seminarjev. Veliko znanja mi je dal seminar za vodje otroških folklornih skupin, katerega sem obiskovala leta 2007 skupaj z Matejo Hočevar. Izobraževanje je potekalo eno leto (en konec tedna na mesec), zaključili smo ga s pisnim izpitom in seminarsko nalogo. Vendar to ni dovolj. Nenehno je treba iskati nova znanja, le-ta pa pridobim z udeležbo na dodatnih seminar-

jih in taborih, ki jih organizira Javni sklad za kulturne dejavnosti. Veliko stikov imam s kolegicami, ki se ukvarjajo s folklorno dejavnostjo. Del izobraževanja poteka prav gotovo na samih območnih, regijskih in državnih srečanjih, kjer si lahko ogledamo nastope različnih folklornih skupin in si tako oblikujemo mnenje glede odrskih postavitev nasploh. Ob zaključku srečanja imamo vodje skupin razgovor s strokovno spremljevalko. Postavitve analiziramo, dobimo nasvet, kaj bi spremenili, kaj dodali, da bi bila odrska postavitve čim boljše. V nekaj dneh pa prejmemo še oceno strokovne spremljevalke in opisno oceno svojega nastopa.

Koliko otrok obiskuje folkloro?

Na naši šoli delujeta dve folklorni skupini; starejša otroška folklorna skupina in mlajša otroška folklorna skupina. Pri mlajši otroški folklorni skupini sodeluje 34 učencev, od 2. do 4. razreda, vodim jo skupaj z Matejo Hočevar. Starejša otroška folklorna skupina šteje 28 učencev, to so učenci od 5. do 9. razred, vodim jo z učiteljico Majdo Blatnik.

Kako so videti vaše vaje in koliko časa vadite pred samimi nastopi in revijami, so vam kdaj same vaje v napor?

Vsake vaje, vsak nastop in pa tudi vsako šolsko leto oz. sezona nam predstavljajo velik izziv, sprostitve, zabavo. Vsako šolsko leto pripravimo novo odrsko postavitve. Vaje potekajo v okviru interesne dejavnosti enkrat na teden v telovadnici šole. Pred samimi nastopi pa vadimo intenzivno v dvorani Jakličevega doma štirinajst dni vsak dan po 2 uri. Največ se prav takrat naučimo, ker sproti popravljamo, opazujemo, kritiziramo, pohvalimo ... To delam z veseljem, v nemo, ker v tem uživam. Imam pridne folklornike, ki mi to omogočijo (smeh). Zavedam se, da za predanim, doslednim in vztrajnim delom pridejo uspehi. Z mlajšo skupino je delati precej drugače kot s starejšo. Vaje potekajo tako, da se najprej ogrevamo, nato se igramo igre, ki so se jih igrali nekoč.

Del vaje namenimo učenju in ponavljanju ljudskih pesmi. Nato se učimo plesnih korakov določenega plesa in po delih pripravljamo samo odrsko postavitev. Včasih nam to vzame veliko časa, včasih manj.

Kaj vse ste že dosegli na področju folklore?

Od leta 2002, ko smo se prvič predstavili, pa do sedaj, lahko s ponosom pokažemo rezultate. V teh letih smo predstavili približno 20 odrskih postavitev. S ponikvsko otroško folklorno skupino, kjer smo tudi začeli, in kasneje tudi z videmsko (starejšo in mlajšo) smo dosegli številne lepe uspehe. Na državnih srečanjih OFS v organizaciji JSKD smo bili do sedaj izbrani petkrat zaporedoma (2009–2013). Tam se predstavi 8–9 najboljših folklornih skupin iz Slovenije. Da smo prišli do tega, pa smo morali prehoditi nekaj stopničk; območno, nato regijsko in državno srečanje. Otroci so veseli in željni teh uspehov.

Večkrat smo gostovali na različnih prireditvah in festivalih po Sloveniji. Naj jih nekaj naštejemo: Festival Lent v Mariboru, mednarodni otroški festival v Rogaški Slatini, festival narodnih noš v Kamniku, mednarodni festival Igraj se z mano ... Ne smemo pozabiti nastopov na prireditvah v lokalnem okolju. Domača publika je najboljša publika.

V okviru folklore gojimo tudi ljudsko petje, in sicer večglasno petje. Povabljeni smo bili na sne-manje zgoščenke Sijaj, sijaj sonce v organizaciji Radia Slovenija in na javno radijsko oddajo Slovenska zemlja v pesmi in besedi. Predstavili smo se z otroškimi pesmimi, izštevankami, nagajivkami in uspavankami. Petje naših folklornikov je bilo predvajano tudi na Radiu Ognjišče v oddaji Pevci zapojte, godci zagodte.

V letu 2008 in 2009 sem prevzela tudi vodenje odrasle folklorne skupine Ponikve v okviru KUD Dobropolje. Skupaj z gospodom Bojanom Knificem in Barbaro Brodnik smo poskrbeli za celotno kostumsko podobo odrasle FS Ponikve. ➔

Prav gotovo pa je bilo gostovanje na mednarodnem otroškem festivalu v Turčiji velika čast in nagrada zame kot mentorico, našo šolo in pa seveda za otroke. Ta otroški festival je trajal en teden, v Izmiru. Mislim, da je učenec oz. folklorNIK pustil neizbrisen pečat. Pridobili so novo izkušnjo, katero težko še kdaj ponoviš.

Na letošnjem državnem srečanju OFS Ringaraja 2013 sva skupaj z Matejo Hočevnar prejeli zlato priznanje s pohvalo za izjemno prepričljivo vzgojo mladih folklorNIKOV.

Vsi ti že zgoraj naštetih rezultati so izjemni. Sad česa so?

Sam mentor težko kaj naredi. Treba je imeti dobre folklorNIKE, vzpodbudno okolje, v katerem delaš, dobre ideje, voljo, veselje do plesa in ljudskega izročila, pozitivno naravnost, veliko energije, vero v uspeh, potem nastopijo pravi rezultati. Na naši šoli imamo veliko podporo s strani ravnatelja, sodelavcev in tudi s strani staršev, ki nam otroke zaupajo in nas prav tako vzpodbujajo. Ne smemo pozabiti na lokalno skupnost, občino, saj poskrbita za materialne potrebe našega delovanja.

Kako si izmislite odrske postavitev, od kod vam ideje?

Ideje za odrsko postavitev so ponavadi moje, o njih se skupaj pogovorimo, šele nato se odločimo. Sodelavka Majda Blatnik mi pomaga pri dramaturgiji, saj sama v šoli vodi dramski krožek. Pri delu usklajujemo svoja mnenja in se dopolnjujemo, prisluhnemo pa tudi mnenju otrok. Obe sodelavki, Majda in Mateja, mi pomagata pri organizaciji samih vaj. Sicer pa vse ideje kot avtor odrskih postavitev črpam iz ljudskega izročila, v veliko pomoč pa mi je tudi gospa Ančka Lazar, saj se z njo večkrat srečam in jo povprašam o starih pesmih, praznovanjih, običajih, zgodbah, šegah. Prav tako si veliko pomagam tudi s strokovno literaturo, včasih je tudi star predmet vir ideje. V veliko pomoč so mi tudi moji sorodniki, ki poznajo veliko pesmi, zgodb, izštevank.

Zakaj ste se odločili združiti ponikovsko in videmsko folklorNO skupino, kajti prej sta delovali vsaka posebej?

Začetki so bili res na podružnični šoli Ponikve, kjer smo doživeli lepe uspehe. Kasneje se je

pojavi tudi na centralni šoli želja po ustanovitvi folklorne skupine. Na podružnični šoli Ponikve se je zmanjšalo število učencev, določeni oddelki so se ukinili. Nekaj časa smo v Ponikvah vztrajali s folklornimi vajami v večernih urah, v zavodu Prizma Ponikve. Z vodstvom šole smo se odločili, da se interesna dejavnost izvaja po pouku na centralni šoli. Učenci iz Ponikve so imeli možnost vključiti se v krožek na centralni šoli.

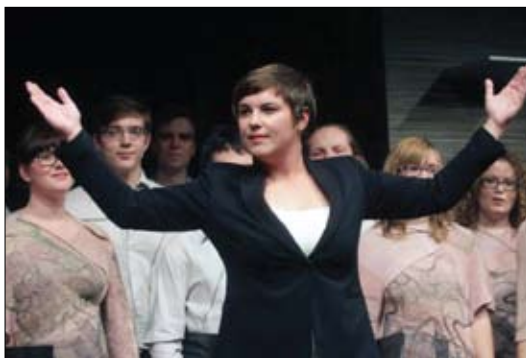
Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Upam, da se bodo učenci še naprej odločali za folklorNI krožek. Sedaj je veliko povpraševanje in želja mnogih učencev in njihovih staršev, da bi sodelovali v interesni dejavnosti. Želim si, da bi mladi folklorNIKI še naprej obujali, ohranjali in poustvarjali plesno in pevsko izročilo naših prednikov pod vodstvom mentoric, ob tem pa širili dobro voljo in prijateljstvo. Mladim folklorNIKOM želim še veliko plesnih užitek in zadovoljstva ob uspehih.

➤ *Anamarija Rebolj*

Intervju z Ano Erčulj

Prizadevno glasbenico smo povprašali o njeni diplomski nalogi na temo ljudske glasbe v Zagorici



O ljudski glasbi je vsekakor najboljše povprašati diplomirano muzikologinjo in sociologinjo kulture, Ano Erčulj, ki je na to temo napisala tudi zelo obsežno diplomsko nalogo. Ana je tudi sicer doma na glasbenem področju, saj vodi v prostem času kar dva pevski zbora in dve vokalni skupini; Akademski pevski zbor Tone Tomšič, kjer je asistentka dirigenta, ženski pevski zbor Biser, vokalno skupino Galina ter Sekstet Komplet. Z vsemi skupinami ima tudi redne nasto-

pe in vaje, v katere vložijo veliko časa. Toda njena diplomska naloga je gotovo eno njenih najboljših in najbolj strokovnih del. Osrednja pojma sta muzikologija, ki se ukvarja z glasbo, in sociologija kulture, ki se ukvarja z njenimi izvajalci in okoljem izvajanja. V njeni diplomski nalogi je opisana povezava vsega tega z ljudskimi pesmimi. Podrobno so obravnavane ljudske pesmi iz Zagorice, ki je Anina domača vas. V diplomski nalogi je zapisano, da so jih v preteklosti izvaja-

li člani družine Vintarjevih ter Ana Kralj, danes pa dve skupini. Izvajalski skupini sta Zagoriški fantje, katere člana sta tudi Anin oče ter bratranec, in družina Erčulj, iz katere pa Ana izhaja. Obe skupini večkrat nastopata na javnih prireditvah in koncertih. Ljudske pesmi pa v Zagorici izvajajo tudi posamezni člani preostale družine Kralj, toda le prenašajo izročilo in niso povezani v skupino. Vsi izvajalci izvajajo različne zagoriške ljudske pesmi, ki so se iz roda v rod pre-

našale vse do zdaj. V diplomski nalogi so razdeljene glede na tematiko, npr. pripovedne, svatovske, vojaške, ljubezenske, domoljubne, pesmi z versko tematiko ... Prenašanje prihodnjim rodovom pa je še vedno aktivno. Lani so tako nastale tri priredbe za ženski kvartet, ki sta jih napravila skladatelja Andrej Makor in Nataša Kocijančič. Tako se pesmi ohranjajo tudi na koncertnem odru. Anina diplomska naloga pa bo naslednje leto verjetno izšla tudi v knjižni obliki, to pa bo prvovrsten vir za vse tiste, ki se želijo na to temo nekoliko bolj izobraziti. Seveda se ljudske pesmi trudijo prenašati naprej tudi Zagoriški fantje in družina Erčulj, za kar veliko naredijo že z izvajanjem. In takšne načrte ima seveda za prihodnost tudi Ana.

➤ *Sara Blatnik*

Domoznanstvo

Domoznanstvo je strokovno in ljubiteljsko preučevanje ožje domovine z vsemi njenimi značilnostmi. V knjižnicah je to zbiranje, obdelovanje, hranjenje, predstavljanje in raziskava vsebinsko in oblikovno različnih gradiv o kraju, v preteklosti in sedanjosti.



Domoznanska soba hrani domoznansko gradivo o naših ustvarjalcih in zapise o našem območju. Pomeni kulturno dediščino in našo identiteto. Naloge domoznanske dejavnosti so zbiranje domoznanskega gradiva, njegova obdelava in hranjenje. Na knjižnih policah domoznanske sobe so hranjena dela domačih ustvarjalcev, razni drobni tiski, razglednice in tudi neknjižno gradivo (zvočni, video posnetki). O domoznanstvu sem se pogovorila tudi s knjižničarko Tanjo Zavašnik.

Kje je knjižnica dobila idejo za zbiranje domoznanskega gradiva?

Dejavnost knjižnic je opredeljena v Zakonu o knjižničarstvu, ki med drugim določa tudi zbiranje domoznanskega gradiva, saj je le-to velikega pomena za lokalna okolja. S tem se zagotavlja ohranjanje dediščine z različnih vidikov (zgodovinski, geografski, etnološki, kulturni in družbeni), kar omogoča spremljanje utripa v domačem okolju, prihodnjim rodovom pa vpogled v preteklost. Mestna knjižnica Grosuplje zbira domoznansko gradivo z območja, ki ga tudi sicer pokriva s svojim delovanjem. Območje obsega občine Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica.

Kje ste dobili gradivo za domoznansko zbirko?

V Mestni knjižnici Grosuplje zbiramo domoznansko gradivo že več let. To delo zahteva sistematičnost, doslednost in raziskovalni pristop. Veliko je zbiranja na terenu, saj vsaka tiskovina, tudi drobni letaki, pomenijo

pomemben vir informacij. Zadnja leta se naša knjižnica ukvarja tudi z založniško dejavnostjo, ki izdaja dela, pomembna za področje, ki ga pokrivamo. Domače ustvarjalce promoviramo tudi z izvedbo različnih prireditev kot npr. literarnih večerov, predavanj in razstav.

Koliko gradiva obsega zbirka?

Zbirka obsega skoraj 1300 enot obdelanega gradiva, vendar se število hitro povečuje, saj je precej zbranega gradiva še v postopku obdelave. V domoznansko zbirko uvrščamo vse gradivo, ki vsebuje podatke o našem območju in ljudeh, gradivo, katerega avtorji izhajajo z našega območja ali so z njim kako drugače povezani, in gradivo, ki je bilo izdano na našem območju. Sestavljajo jo knjige, časopisi in revije, rokopisi, notno gradivo, kartografsko gradivo, slikovno gradivo (fotografije, razglednice), video in zvočni posnetki, diplomske, magistrske naloge, doktorske disertacije ter drobni tiski: prospekti, plakati, vabila ipd.

Kje je domoznanska soba? Ali si gradivo lahko obiskovalci ogledajo?

Domoznanska soba je v Mestni knjižnici Grosuplje. Gradivo v njej je dostopno le v čitalnici. Obiskovalcem, ki si ga želijo ogledati, to omogočimo. Tudi v enoti Dobropolje imamo kotiček, kjer hranimo domoznansko gradivo, ki se tiče občine Dobropolje. V njej je, poleg ostalega gradiva, nekaj redkih knjig Frana Jakliča, Antona Markuna in Toneta Ljubiča. Sodobna tehnologija omogoča, da določena

gradiva digitaliziramo in jih tako napravimo dostopnejša za širši krog uporabnikov.

Je v domoznanski zbirki povečini starejše ali novejše gradivo?

Vse domoznansko gradivo, ki izide, takoj uvrstimo v domoznansko zbirko. Novejšega gradiva je veliko, saj so ustvarjalci na našem območju zelo plodoviti. Starejše gradivo je redkejše in ga je težje pridobiti, saj ga ni več na prodajnih policah knjigarn. Mnogokrat je v zasebnih zbirkah, iz teh pa preide v bukvarno ali kot dar tudi v knjižnice. Zato smo knjižničarji ves čas na preži, da »ulovimo« tiste, ki so zanimivi za naše okolje. Najstarejši primerki v naši domoznanski zbirki so dela Josipa Jurčiča, ki so izšla približno leta 1860.

Hvala za vaš čas in odgovore.

➤ **Neža Kastelec**



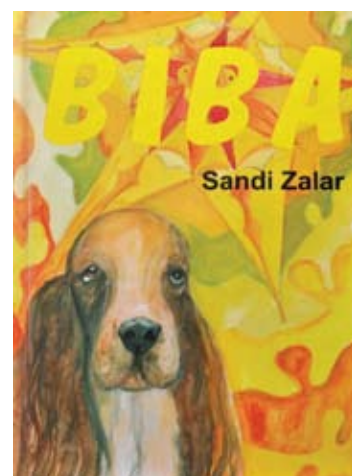
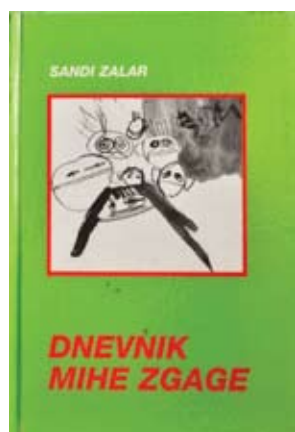
Življenje in dela pisateljice Sandi Zalar

Sandi Zalar je bila rojena 18. marca 1960 v Gozdu Martuljku. Mladost je od šestega leta dalje preživljala pri starih starših na kmetiji, ker so bili starši zaposleni in je bilo to najboljše varstvo. Osnovno šolo je obiskovala v strogem središču Ljubljane. Po končanem šolanju se je vrnila na podeželje, tokrat na Dolenjsko. V bogatem ljudskem izročilu je našla navdih

za svoji prvi knjigi: **Pravljice o pogumnem mladeniču in Dobropoljske pripovedke**. Knjigi je sama ilustrirala. Napisala pa je tudi drugi knjigi za otroke: **Dnevnik Mihe Zgaga, Zgaga tudi pozimi**. Tudi te je sama ilustrirala. Pisala pa ni samo za otroke, ampak tudi za odrasle. To so knjige: **Hana – Zakaj, Gospodar čas, Vzameš vse lepo ...** Ti naslovi so

iz zbirke črtic. Sandi ni bila samo pisateljica, temveč tudi slikarka in ilustratorka. Učila je tudi likovni pouk. Umrla je 3. marca 2013. Pokopana je na pokopališču v Sostrem.

➤ Tjaša Grandovec



Na obisku pri jubilantkah

V prejšnji številki Našega kraja smo že poročali, da sta v decembru praznovali 90. rojstni dan gospa Ljudmila Sever iz Kompolj in gospa Marija Petrič iz Hočevja. Obiskali smo ju predstavniki Rdečega križa, Karitas in Društva upokojencev. Ker smo imeli nekaj težav s fotografijami, objavljamo fotografije naknadno in še enkrat obema iskreno čestitamo ter želimo vse dobro.



V spomin

Draga Mimi!

V tistih časih, ko smo se rojevali vaši prvošolčki, ste se vi pripravljali na poklic, ki ste si ga želeli. Postati učiteljica. Ker ste prihajali iz verne družine, pa čeprav odlična učenka, v takratnem režimu niste smeli dokončati oziroma opraviti mature. Ko pa je v povojnem času primanjkovalo pedagogov, ste nepričakovano po petih letih končanja šole, leta 1950, prejeli odločbo za pripravnico učiteljice v Rovtahn. Kje so te Rovte, ne poznan kraj, to je bila za mlado dekle težka in naporna pot. Iz železniške postaje Logatec je bilo treba prepešačiti še 12 km. Avtobusnih povezav ni bilo, a smo se našli. Našli v duhu in povezanosti do današnjega dne in še naprej. Seme je vzkliko. Dojeli ste duševno bol naših staršev in nas malih prestrašenih otrok, ki si nismo upali vprašati jokajočih mater, kaj se pravzaprav dogaja. Vi ste nas razumeli, živeli z nami. Čeprav niste imeli svoje družine, ste bili krušna mama mnogih otrok. Znali in zmogli ste se približati prav vsem in postati priljub-

ljena naša vaščanka. Čeprav so vas iz drugače mislečih krogov nadzorovali in preprečevali delo osebnega življenja, vas ni zlomilo. S pokončno držo ste bili vztrajni in delavni. Bili ste strogi in ta strogost je bil dobrobit za smer dobre in prave vzgoje za življenje. Končno so tudi nadrejeni spoznali vaš uspeh in trud in s pomočjo dobre kolegice vam je uspelo opraviti maturo. Aktivni ste bili tudi izven šolske dejavnosti, tako da se je v vasi marsikaj dogajalo.

Po petih letih poučevanja v Rovtahn so vas premestili v drug kraj, a vez med nami je ostala. Večkratno srečanje z vami nas je vedno presunilo. Z vso prisrčnostjo ste nas sprejemali, obujali spomine, se s solzami v očeh poslovili z obljubo, da se spet snidemo. Bili ste prijateljica in vodnica v prihodnost. S svojo milino in z dobroto ste dokazali, da je svet tudi v težkih časih lep. Danes je zadnji obisk oziroma slovo. Čas se vam je iztekel, odšli ste po nebeško plačilo, nam pa je ostal lep spomin na vas in še bomo v mislih z vami. Obenem pa se zahvaljujemo vašim najbližjim za

trud, ki so ga delili z vami v vseh dobrih in slabih dneh. Hvala, da so nam omogočili srečanja, tudi ko niste zmogli več sami.

Veselite se v Bogu,

vaši hvaležni učenci iz Rovtahn. ♦



Silvestrovanje in januarski pohod

Novo leto je za nami. Najdaljšo noč v letu smo preživel na različne načine, nekateri doma, pred televizorji, drugi v družbi prijateljev in znancev na organiziranih silvestrovanjih. Tudi v naši koči je bilo veselo, saj se je zbrala družba naših članov in njihovih prijateljev na prijetnem silvestrovanju.



Na ražnju se je vrtel jagenjček, na obloženih mizah pa so čakali prigrizek in sladice. Za boljše vzdušje in spremljavo pri petju je poskrbel harmonikar, tako da je bilo res prijetno. Dobra vzdušja nista mogla pokvariti dež in megla, ki je ovila vrh Šentrumarja, tako da ob polnoči ni bil mogoč ogled ognjemetov v bližnji in daljni okolici.

Ker drugi januar ni več praznik, smo se odločili, da bomo organizirali novoletni pohod prvo nedeljo v mesecu januarju.

Tako kot vedno v zadnjem času nam vreme ni bilo naklonjeno, vendar dež najvztrajnejših ni motil in smo se kljub temu odločili za pohod na Šentrumar. Pohodnikov je bilo približno petdeset in so prišli iz treh smeri, dobropoljske, Hočevja in Krke. Najvztrajnejši so se vračali na Krko preko Jauh in Korinja, drugi pa po isti poti, kot so prišli. Prijetno ogreta kočica in zakurjeno ognjišče ter vesel nasmeh gostiteljev so nam ogreli srce. Na ognjišču so nas čakali

lonc kuhane vina, čaj in pa pasulj, ki ga je kmalu zmanjkalo, tako je bil dober. Toda tudi za tiste, ki so ostali brez pasulja, smo poskrbeli, da se niso lačni vračali v dolino. Tudi če nagaja vreme, si lahko v prijetni družbi nabiramo moči za nove dejavnosti in izzive, ki nas čakajo v prihodnje.

Z dobrimi vtisi smo zapuščali Šentrumar in obljubili, da na druženje v koči še pridemo tudi ob drugih priložnostih in nedeljah. ♦

Zanimivosti

V prejšnji številki časopisa Naš kraj smo na naslovnici in v notranjosti objavili slike jaslic, ki jih je izdelala Vida Pugelj iz Rapljevega. Tokrat pa nam je Peter Koritnik poslal sliko jaslic s pripisom:

"Tako kot vsako leto, smo tudi letos izdelali jaslice, ob katerih se vsako leto zbere naša številčna družina na Videmskem hribu."



Miklavževanje v Podgori

Kot vsako leto je bil tudi začetek decembra poln pričakovanj, predvsem za naše najmlajše. V Podgori že nekaj let pripravljamo miklavževanje. To je dan, ko se naša radost, najmlajši skupaj s svojimi starši zberejo v cerkvi sv. Miklavža.



TD Podgora

Eden izmed lepših nedeljskih dni, 1. decembra, ki je otoplil zimsko spanje. Začeli smo s sveto mašo, ki jo Turistično društvo Podgora nameni vsem članom društva, vaščanom in prijateljem vasi Podgora. Po maši

je sledil kratek glasbeni program, ki sta ga pripravili Vida Žnidaršič in Špela Nose. S pomočjo otrok in staršev sta skupaj zapeli prekrasen venček pesmi o Miklavžu.

Seveda pa miklavževanje ne more miniti brez sv. Miklavža. Tudi letos si je vzel čas in se ustavil v Podgori. Pohvalil je otroke, ki

so ga navdušili že med letom, presenetili pa so ga s pesmijo pod taktirko Vide in Špela. Vsakemu posebej se je posvetil, jim namenil nekaj modrih misli, dal par napotkov tudi staršem in razdelil težko pričakovana darila otrokom.

Večer smo v dobri družbi okrepili s toplim čajem in kuhanim vinom, da nazdravimo in pozdravimo prihajajoče praznike. Zahvalil bi se Vidi Žnidaršič in Špeli Nose za lep glasbeni nabor pesmi, kakor tudi vsem članom TD Podgora, ki so pripomogli k še enemu prijetnemu večeru več v Podgori. ♦



20. tradicionalni pohod z baklami na Kamen vrh

Andrej Strnad, TD Podgora

Člani Turističnega društva Podgora in Planinskega društva Dobropolje smo v sredo 25. decembra organizirali 20. tradicionalni pohod z baklami na Kamen vrh. Kljub slabim vremenskim razmeram smo uspeli speljati oba pohoda. Na dnevni pohod z dobropoljskimi pripovedkami in s sladkimi dobrotami smo s pohodniki izpred cerkve sv. Miklavža odrinili proti cilju ob 13. uri, vodiči nočnega pohoda pa smo s pohodniki startali ob 18. Število pohodnikov obeh pohodov je bilo samo iz Podgore več kot 200.

Na Kamen vrhu so jih pričakali člani Planinskega društva Dobropolje, ki so

jih postregli s čajem in kuhanim vinom. Sledila je vrnitev v dolino. Pohod smo zaključili v naravovarstvenem rekreacijskem centru Koča pri Koritu, kjer smo ob glasbi, hrani in pijači ter prijetnem vzdušju ter druženju dan nadaljevali pozno v noč.

Veseli smo, da sta oba pohoda minila brez poškodb. Na koncu se bi zahvalil članom TD Podgora in PD Dobropolje, ki so pripomogli, da smo uspešno izvedli 20. pohod z baklami na predvečer samostojnosti naše Slovenije in v družbi obeležili božični dan. ♦



Vtisi z obiska dneva odprtih vrat v društvu Novi Paradoks – enota Mali Vrh

V ponedeljek, 9. decembra 2013, so v stanovanjski skupini društva Novi Paradoks na Malem Vrhu pripravili Dan odprtih vrat. Društvo Novi Paradoks je nevladna, neprofitna, humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju duševnega zdravja.



Alenka Bajrami

Že na samem vhodu stanovanjske enote, ki jo vodita vodja hiše Natalija Nose in zaposlena Maja Mesojedec, se začuti prijetno vzdušje in občutek domačnosti ter varnosti.

Stanovalci in vodje so nam obiskovalcem predstavili način življenja v enoti in delo v stanovanjski skupini z osebami s težavami v duševnem zdravju. Stanovalci in vodje so pripravili lep in prijeten sprejem

s prigrizki in nam postregli s toplim čajem in kavico.

Ob tej priložnosti so se stanovalci, vodja in predsednica društva Slavica Smrtnik zahvalili vsem prisotnim podpornikom ter institucijam, Centru za socialno delo Grosuplje ter Zdravstvenemu domu Grosuplje. Obenem pa so pohvalili zgledno sodelovanje s sosedi krajani Šmarja Sapa, z ostalo lokalno skupnostjo ter z Občinami Ivančna Gorica, Dobropolje in Grosuplje. ♦

GROŠeva božična zabava je bila tudi dobrodelna

Nina Roštan

Z decembrom je prišlo praznično vzdušje, z njim pa tudi čut za sočloveka. Tudi nas mlade je ganila zgodba o 11-letnem Alenu Klemencu, ki je pri svojih rosnih letih zbolel za rakom. Ker z materjo samohranilko živita v finančni stiski, smo se tudi mi mladi študentje in dijaki odločili, da Alenu pomagamo, tako kot najbolje znamo, z zabavo. Na božični zabavi z Dejanom Vunjakom in njegovimi barabami smo tako zbrali 200 evrov. Želimo mu čim boljše okrevanje, da bo tudi sam nekoč postal nori študent. Do takrat pa bomo

Groševci še naprej skrbeli za dobrobit in zabavo ostalih študentov.

Po uspešnem mesecu tečajev, kjer smo se poleg raznih priročnih računalniških aplikacijah učili tudi tuje jezike, smo se odpravili še malo po Evropi in obiskali Salzburg in Bratislavo po študentu prijazni ceni. V prihodnjih dneh pa bomo organizirali sankanje, smučanje, snežni rafting, obiskali bomo tudi Planico. Če se tudi ti želiš pridružiti zimskim radostim, nas redno spremljaj na naši Facebook strani in na naši spletni strani www.klub-gros.com ter nas obišči na uradnih urah.

Se vidimo! ♦



Blagoslov konj v Struški dolini

Na god sv. Štefana je v Struški dolini vsako leto blagoslov konj. Tamkajšnje KD se je tudi letos potrudilo in skupaj v sodelovanju z gospodom župnikom organiziralo ta dogodek.



Andreja Blatnik

V Struge, kjer so doma prijaznost, gostoljubje in dobri ljudje, se vsi radi vračamo in prebivalci znajo povedati, da se je že pred 2 svetovno vojno podeljeval blagoslov.

Letos je bilo nekaj manj konj, malo tudi zaradi vremena, saj so vremenoslovci kar vztrajno napovedovali dež. Jahači iz Ambrusa so celo uro ježe molili, da jih ne preseneti dež, molitev je bila uslišana in dežne kaplje so počakale do poznega po-

poldneva.

Zvonovi sv. Avgušтина so vabili k maši in tisti najbolj pridni smo se je udeležili in molili še za tiste, ki se maše niso mogli udeležiti. Po maši je sledil blagoslov soli, nato pa še blagoslov konj in njihovih gospodarjev. Prisostvovalo je 16 jahačev in ena vprega iz Hinj. Vsak udeleženec je dobil spominček.

Po blagoslovu smo bili vabljeni v gostilno na dobro malico in rujno kapljico. Kramljanja v dobri družbi kar ni in ni bilo konca, zato smo se nekateri pozno popoldne, ko se je dan že nagibal k večeru, odpravili domov.

Upam, da sv. Štefan z našo molitvijo poskrbi, da se naslednje leto v še večjem številu snidemo v Struški dolini.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem, ki se kakor koli žrtvujete, da se ohranja ta navada, tudi tistim, ki se nas spomnite v molitvi, saj nesreča nikoli ne počiva. Vsem pa želim srečno, zdravo in uspeha polno novo leto, v katero smo zakorakali. ♦



KINOLOŠKO DRUŠTVO GROSUPLJE

Datum in ura	Dogodek in predavatelj	Lokacija	Organizator
Četrtek, 13. februar 2014, ob 19. uri	Življenje s psom in pasja govorica. Predavateljica Karmen Zahariaš, inštruktorica šolanja psov	Družbeni dom v Grosuplju, Taborska 2, Grosuplje	Kinološko društvo Grosuplje (vpis v tečaje šolanja psov). Vstop prost
Četrtek, 20. februar 2014, ob 19. uri	Prehrana in veterinarska oskrba psa, predavatelj Marjan Kastelic, doktor veterinarske medicine	Družbeni dom v Grosuplju, Taborska 2, Grosuplje	Kinološko društvo Grosuplje (vpis v tečaje šolanja psov). Vstop prost

Pustovanje v Ponikvah – 1. del

V zadnjem obdobju se veliko stvari iz naše preteklosti skuša rešiti pozabe oz. ohraniti tisto, kar je značilno za naše kraje in ljudi. Vendar se je veliko tega narodnega blaga že popolnoma skomercializiralo. Praznovanje pusta je bilo v Sloveniji nekoč doma v vsakem kraju. Ko po televiziji ali v časopisju spremljamo mogočne karnevale s celega sveta, opažamo, da smo tudi pri nas postali posnemovalci takih karnevalov, samo da smo dodali značilnosti svojih krajev, kar pa je le medel odsev bogatih običajev, ki so se nekoč dogajali pri nas.

Naše največje pustovanje je pri nas na Ptuj, kjer nastopa veliko starih krajevnih mask, vendar, če pobliže pogledamo ta karneval, je to le senca tega, kar se je po bogatem izročilu in po strogih pravilih tu dogajalo nekoč.



Jože Lenarčič, foto: Saša Škulj

Tudi v drugih slovenskih krajih se poskuša rešiti pozabe krajevne pustne šege. Ko zasledujemo pustne šege nazaj v prejšnje stoletje, ugotavljamo, da je veliko skupnih običajev v različnih krajih Slovenije. Sedaj že vsak malo večji kraj prireja svoje pustovanje, kjer manj ali bolj posrečeno poskušajo pokazati svojo preteklost. Največkrat hočejo s tem promovirati svoj kraj, pospešiti turizem in tudi nekaj iztržiti. Se pa pri teh novodobnih karnevalih že pozna vpliv časa, saj se prepletajo stare maske z modernim šemljenjem, ki pa nima skoraj nobene povezave z ljudskim izročilom in predstavlja predvsem zabavo.

So pa v Sloveniji kraji, kjer še vedno iz roda v rod gojijo pustne običaje tako rekoč v vsej izvornosti. Mlajši že ne vedo več, kaj določena stvar pomeni, vendar jo ohranjajo v prvotni podobi in prenašajo naprej na mlajše generacije.

Tak kraj, kjer so pustni običaji še povsem živi, pa se o tem v širši javnosti zelo malo govori, je vas Ponikve, s približno 500 prebivalci. Leži na robu Dobrepoljske doline oziroma na prehodnem območju med Dobrepoljsko in velikolaško občino. Spo-

min na Turke v teh krajih še živi, saj so se tu križale poti turških vpadov, na Rašici pa so se plenilci pogosto ustavljali. Verjetno so prebivalci teh krajev marsikaj preživeli. Ponikovci so precej vase zaprti in se ne prištevajo nikamor, ne med Dobrepoljce ne med Laščane ali Škocjance. Tudi ženili oziroma možile so se najraje med seboj. Najdlje so po svoje življenjske druge hodili v škocjansko faro. Vedno so bili malo samosvoji in zaverovani vase. Tudi njihovo narečje je drugačno od sosednjih vasi. V teh krajih se je zato ohranilo tudi precej običajev, ki so drugod šli v pozabo.

Ena izmed stvari, po katerih se razlikujejo Ponikovci od drugih, je tudi pustovanje. Ljudsko izročilo o ponikovskih mačkarah sega daleč nazaj. Vedno se je govorilo, da so vsi domačini za pusta nekako skupaj dihali. Ta dan so obhajali kot največji praznik. Prebivalci od starih do mladih so na ta dan ostali kar doma in skupno obujali pustne šege, kar počnejo še danes. Mogoče sta prav značaj ljudi in njihova zaprtost ohranila te šege in običaje brez tujih vplivov vse do današnjih dni. Ko primerjamo ponikovske pustne običaje z nekaterimi drugimi, ki so še ohranili pristnost, je zaznati precej skupnih prvin.

Posebna značilnost, ki se je ohranila v Ponikvah, je ta, da se lahko šemijo samo fantje, ki so že bili sprejeti v fantovsko družbo, s poroko pa jim ta pravica ugasne. Dekleta jim lahko samo pomagajo, otrokom pa je strogo prepovedano šemiti se ali, kot pravijo domačini, mačkarati se. V Ponikvah so se ohranile stare figure, ki so znane samo na tem koncu Slovenije.

Kmalu po novem letu postanejo ponikovski fantje nekam nemirni. Prvo kar je, pogledajo na koledar, kdaj bo pust. Na vsakem drugem koraku se sprožijo vprašanja, kako bo z letošnjim pustom. Starejši fantje, ki vse skupaj vodijo, že snujejo programe in se dogovarjajo o prvem posvetu z ostalimi fanti v vasi. Dogovarjajo se za prostore, kjer bodo potekale priprave. Posebno nemirni pa so pripravniki ali zelenci. To so mladi fantje, ki pričakujejo, da bodo letos povabljeni v fantovsko družbo in da si bodo s tem pridobili pravico do šemljenja. To pričakovanje je še toliko večje, ker jih želja po pustovanju spremlja od mladih nog in se jim bo sedaj končno izpolnila. Seveda bo treba plačati določeno pristopnino, pa nič zato. Tudi njihove vloge seveda ne bodo posebno pomembne, vendar važno je, da bodo že enkrat zraven.

Mesec dni pred pustom se fantje zberejo v kaki opuščeni hiši in pregledajo vso opremo iz prejšnjega leta. Takoj posvetijo posebno pozornost predpustnim maskam, saj bodo te prve na vrsti. Treba jih je popraviti ali še kaj dopolniti. Po tradiciji kot prvi znanilci pusta v vasi nastopijo podivci, ki kmalu po svečnici ali najkasneje na tadebeli četrtek že začnejo opravljati svoje poslanstvo. Razkazujejo se po vasi in podijo otroke. Takrat se vsi oddahnejo in javno se ugotovi, da tudi to leto pust bo. Če je počutje pri fantih pravo, se pogojno dopusti, da se najbolj nestrpni našemijo že nekoliko pred rokom, seveda za pakušino. O vsem odloča najstarejši in najbolj spoštovan fant, ki si mora to pravico pridobiti s svojimi sposobnostmi.

Kot smo že rekli, je podivc predpustna maska. Ta maska naznanja prihajajoče obdobje pusta, je pa strah in trepet za mladino. Vaški otročaji jih iz primerne razdalje dražijo, vendar ko se jim podivci približajo, to ni več hec. Podivci so že po zunanosti strah vzbujajoči, posebno pa, ker so opremljeni s konjskim bičem ali primerno palico. Otročaje neusmiljeno podijo, večje pa tudi pošteno namahajo, če jim pridejo v roke. Marsikateremu ob pogledu na podivca noge otrdijo, da tudi bežati ne more. Nikoli pa podivc ne sme stopiti v hišo, zato so otroci doma na varnem. Velika sramota za podivca pa je, če bi ga skupina mladih fantov, ki še niso bili pri mačkarah, slekla oziroma mu raztrgala masko. Največkrat podivci hodijo naokrog v skupinah, da se izogonej tej sramoti. Pustno dogajanje ima poseben



čar za otroke, saj bodo to doživljali čez nekaj let tudi sami.

Maske podivcev so različne, nekatere so posebno žive, nekatere pa tudi groteskno zastrašujoče. Vsako leto nastopajo podivci: petelin, košuta, podivc s špičasto kapo, policaj, včasih pa še kaka druga specifična maska.

Podivc petelin je nekako glavni v predpustu. V to masko se oblečejo največji fantje, zato je za otroke najbolj zastrašujoča. Fant si na obraz naveže velik petelinji kljun iz kartona, na glavo pa si povezne kapo v obliki velikega petelinjega grebena rdeče barve. Oblečen je v bele ali pisane hlače, preko ramen pa ima živobarvno ogrinjalo.

Podobno je oblečena košuta, le da ima na glavi kapo iz kartona, polepljeno s pisanim krep papirjem. Nekoč je bila ta figura obdana z zajčimi ali s kakimi drugimi kožami.

Poseben podivc je podivc s špičasto kapo, ki nastopa tudi na dan samega pusta in odigra različne vloge, seveda z nekaterimi dodatki. Loči se tudi po barvi hlače ali po dodatni opremi. Kot podivc ali furman ima obvezno bič, za popoldanski ali večerni program pa je še lepše urejen z dodatno ruto in s šalom. Na obrazu ima masko, na glavi pa stožčasto kapo do enega metra visoko, na katero so obešeni živopisani trakovi. Narejena je iz lepenke in oblepljena z raznobarnim svetlečim papirjem. Oblečen je v dvobarvne hlače, in sicer je polovica hlačnice ene barve in druga polovica druge barve. Ravno taka je druga hlačnica. Po šivu sta obšiti z okrasnim trakom. Zgoraj je oblečen v belo srajco, ki mu sega čez hlače, prepasan je s šalom, okoli vratu ima kravato. Obut je v usnjene visoke škornje.

Policaj je oblečen v staro uniformo, lahko gasilsko ali katero drugo, okrašeno s trakovi, na glavi pa ima čelado z visokim grebenom. Za pasom na desni strani ima pripeto veliko sabljo.

Čim bližje smo pustu, več je podivcev, pa tudi pogosteje se šemijo. Skupna značilnost vseh pustnih mačkar je, da ne govorijo, pomagajo si samo s kretnjami ali z nerazpoznavnimi glasovi.

S približevanjem pustnemu torku se tudi večajo priprave za celodnevni spored. Ob zimskih večerih starejši fantje pripravljajo program, pilijo izvedbo, mlajšim pa dajejo navodila za izdelavo posameznih elementov, potrebnih za izvedbo programa. Izdelujejo se nove ali obnavljajo stare papirnate maske.

Običajno se za maske ali po starem larfe uporabljata dva sistema izdelave. Prvi je na glini oblikovan obraz, ki se ga oblepi s časopisnim papirjem in škrobom. Na drugi

način pa se z močnejšim kartonom grobo oblikuje obraz, potem pa se s škrobom na fino oblikuje poteze, kakršne se želi imeti. Po sušenju se potem primerno dopolnijo in pobarvajo. Na notranji strani se seveda avtor maske tudi podpiše. Vsak izdelovalec hoče masko narediti čim boljšo in trajnejšo, da bo njegov podpis dalj časa prisoten v fantovski družbi. Večkrat že poročeni možje pridejo ob večernih urah na obisk k fantom. S seboj prinesejo steklenico domačega za odkupnino, da si malo ogledajo priprave, pa tudi da se pobahajo, katere so njihove maske. Običajno so ti obiski kratki, tik pred pustom pa niso več dovoljeni.

Posebno veliko dela je z izdelavo slamnika za ta starega. Kite se spletejo iz koruznega ličkanja. Za večji slannik, ki je tudi primerno težak, potrebujemo najmanj petdeset metrov pletene kite. Te se sešijejo, da dobi obliko klobuka. Tudi maska za to figuro je posebno oblikovana z grobimi potezami in raznimi bradavicami. Pod velikim nosom mu visijo dolgi brki. Pri oblačenju si je vsak fant na glavo privezal žensko ruto, da pod masko in pokrivalom ni bil razpoznaven.

Sam program je velika skrivnost in se ga pred vsemi fanti objavi šele v ponedeljek zvečer. Če slučajno pride vsebina predčasnno v javnost, se izvede rezervni program, krivca pa se izloči iz fantovske družbe. Vloge za izvedbo pustnega programa določi vodja in se jim ne more ugovarjati. Vsak fant dobi navodila, kaj bo predstavljal in kako se naj obleče, predvsem pa je važno, da se obleče tako, da ne bo prepoznan. Seveda se ve že iz prejšnjih let, komu se lahko dodeli zahtevnejša vloga. Na podlagi opravljenih nalog in sposobnosti se pridobiva tudi ugled pri fantovski družbi.

Maske, v katere se oblačijo ponikovski fantje, se ne smejo pojavljati na nobenih pustnih prireditvah ne doma ne v drugih krajih. Vse dogajanje je rezervirano za sam pust, to je pustni tork.

Pustni tork

Tako pride končno težko pričakovani pust. Ta dan je za cel kraj velik praznik. Večina prebivalcev ostane doma, da bo spremljala pustna dogajanja. Planirajo si dopust, običajno kar dva dni skupaj. Skoraj sramota je za tistega, ki gre na ta dan v službo. Če ni drugače, tudi za kratek čas zbolijo. Še najhujše je za otroke, ker morajo zjutraj v šolo. Že navsezgodaj jih čakajo podivci in če se le da, malo večje pošteno našeškajo, da si zapomnijo, kdaj je bil pust.

Tudi gospodinje se na pusta dobro pri-

pravijo. Na tadebeli četrtek spečejo štulo, to je v testo zavita kaša s suhim mesom, v novejšem času je namesto kaše tudi riž. Za sam pustni dan pa morajo biti na mizi oc-virkova potica, pohanje in krofi. Za kosilo ne sme manjkati svinjska krača.

Možje se že kmalu potem, ko se zdani, zberejo sredi vasi in željno pričakujejo prve mačkare. Da lažje čakajo, se občasno okrepijo tudi s požirkom žganega, saj je običajno ob pustu najhujši mraz. Prvi so zopet podivci, ki so ta dan še posebno urejeni, našemljeni pa so mlajši fantje. Pokajo z bi-či in podijo šolarje.

Prva prava mačkara je agent, ki prvi vstopi v vsako hišo. Oblečen je v črn frak, pisane hlače in v visoke usnjene škornje, na glavi ima visok cilinder, v rokah pa krivo sprehajalno palico in veliko torbo. Pri hoji se opira na palico, lahko tudi šepa. V vsaki hiši predstavi pustni program in pobira prispevke za izvedbo programa. Nič ne go- vori, vse ima napisano. Običajno je v agenta opravljen fant, ki je prišel od vojakov.

Drugi mačkari sta prav stara dva, do- poldne kot jajčar in jajčarica, saj pobirata jajca, lahko pa tudi denar. Moški je oblečen v debele irhaste hlače, obut v škornje, ob- lečen v debel ovčji kožuh, na obrazu ima posebno izdelano robustno masko, na gla- vi poveznjen težak slamnik, v roki pa tež- ko gorjačo. To gorjačo večkrat uporabi, da prepodi otroke, pa tudi kakšnega odraslega, ki mu ni všeč. V to figuro je oblečen moč- nejši fant, saj je oprema za nošenje kar tež- ka. Pod pazduho se ga drži drobna ženica, ki je oblečena v dolgo obleko, ognjena s pletom, z ruto na glavi in z veliko košaro – procko, v katero pobira jajca.

Omenjene figure so tradicionalne in oblečejo vsako leto v isto nošo. Vrstni red obhoda po hišah je točno določen. Obide se celo vas in pobere prispevke. Gorje, če je kakšna hiša zaklenjena. Fantje se potem maščujejo še dolga leta in nagajajo na raz- lične načine. Včasih so taki hiši cel furman- ski voz postavili na sleme strehe. Če kdo ne more biti doma, že vnaprej da pustni pris- pevek.

Fantov je veliko, zato se oblečejo v še ne- kaj skupin, pa tudi denarja se nabere več. Naslednje skupine običajno predstavljajo domače obrtnike, ki so že od nekdaj ponu- jali svoje storitve in jih zaračunavali. Tako se našemijo v razne brusarje, kovače, mareljarje, krošnjarje, dimnikarje, zdravni- ke, čevljarje, Rome, fotografe, geometre itd. Tudi v medveda, ki ga je vodil Rom, velikega moža na hoduljah, dojenčka ali babe v ko- šu, ki jo nese mož, so se našemili. V novej- šem času so se oblekli tudi v marsovca ali kaj podobnega. Posebno navihani, ki znajo

dobro opazovati, pa se našemijo v kakšne vaške posebnije, ki jih izredno pronicljivo oponašajo, da so kaj hitro razpoznavni.

Mačkare ne govorijo, spremenijo hojo, pa tudi pazijo, da jih ljudje ne prepoznajo. V ta namen pod obleko kaj dodajo ali pod- ložijo, da si spremenijo postavbo. Radi pa se razpravijo v hiši, kjer so mlada dekleta. Tam se malo odpočijejo, popihajo dekletom na dušo, pa tudi kaj tekočega za grlo dobijo. Obvezno se ustavijo v vaški gostilni, kjer se razpravijo, popijejo čaj in se malo odpo- čijejo. Med tem so možje, ki so bili zbrani zjutraj na sredi vasi, že prišli v gostilno. Tu ugotavljajo, kdo je prepoznal posamezno mačkaro, in ocenjujejo, kdo je bolje našemljen oziroma kdo bolje obvlada svojo masko. Seveda tudi obujajo spomine, kako je bilo nekoč, ko so se sami mačkari.

V vsaki hiši v vasi je kdo doma, da sprej- me mačkare in jih obdari. Marsikdo bi bil

užaljen, če ga mačkare ne bi obiskale. Ta dan je domači praznik, je in pije se več kot navadno in se nič ne dela. Vsaka najmanjša stvar je povod za smeh, pustne norčije pri- dejo v polnosti do izraza.

Do poldneva fantje obidejo celo vas, po- berejo prispevke in se potem vrnejo v hišo, kjer so se našemili. Starejši fant pobere in prešteje nabrani denar vseh skupin. Ta denar bo za večerno zabavo v vaški gostilni, v kateri se bo zbrala vsa vas. Fantje nikoli ne pobirajo za svoj žep, sicer pa jim vašča- ni niti ne bi dali denarja. Fantje pospravijo stvari, grede domov na kosilo, potem pa se pripravijo za popoldanski spored. ◆

(nadaljevanje v naslednji številki)

Prvič objavljeno v Zborniku občin Gro- suplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje leta 2000.

Reginald Rose

Dvanajest jeznih mož

SODNA DRAMA



KULTURNO DRUŠTVO DOBREPOLJE
DRAMSKA SKUPINA SCENA

SOBOTA, 22. FEBRUAR 2014, OB 19. URI
NEDELJA, 23. FEBRUAR 2014, OB 16. URI
DVORANA JAKLIČEVEGA DOMA NA VIDMU.

VSTOPNICE IN INFORMACIJE: KNJIŽNICA DOBREPOLJE, 01 7867 140 IN POL URE PRED PREDSTAVO V JAKLIČEVEM DOMU

ILUSTRACIJA: SONJA IMEROVIČ, OBLIKOVANJE: GRIMANI.SI

Dobrepoljske industrijske apnenice



Stara dobrepoljska industrijska apnenica z lesenim ohišjem in s stolpom – lastnik fotografije Kamnolom Dobropolje v Predstrugah

Prvi obrat za proizvodnjo apna je v Dobropolju kot dodatni vir zaslužka kma-lu po ljubljanskem potresu leta 1898 odprl kmet Šteh iz Vidma. Zaradi zmanjšanja obratovalnih stroškov in čim hitrejšega transporta je za apnenico izbral lokacijo zraven železniške postaje Dobropolje. Od Štehovega kamnoloma in apnenice so do železniške postaje speljali tudi železniški tir. Kljub dobrim naravnim (les, kamen) in drugim pogojem je stara dobrepoljska ali Štehova apnenica imela precejšnje zagonske težave in je komaj shajala. Glavni vzrok za to je bila neizkušenost lastnika, ker so bili to prvi začetki proizvodnje apna v tem delu Slovenije. Naslednji lastnik apnenice Vodlan, ki je imel veliko več izkušenj in znanja iz proizvodnje in trženja, je imel pri vodenju tega obrata v času med obema vojnama več uspeha, tako da je Vodlanova apnenica obratovala dokaj normalno. Takoj po drugi svetovni vojni so bile dobrepoljske apnenice podržavljene in so vse do ukinitve obratovale v državni lasti.

Stevo DOZET, doktor geoloških znanosti

Leta 1966 so v Predstrugah zgradili na novi lokaciji industrijski obrat Apnenica Dobropolje in za potrebe nove apnenice odprli pod Videmskim hribom (632 m) nov kamnolom. V gradbeništvu je nastopilo obdobje cementa, zato se je povpraševanje po žganem apnu nenadoma drastično zmanjšalo. Pojavila se je močna industrija apna v Krenicah, ki je za krajši čas vzela pod svoje okrilje tudi Apnenico Dobropolje, vendar neuspešno. Zato je bila proizvodnja apna v

Predstrugah leta 1976 zaključena. Industrijski obrat Dobropolje v Predstrugah je kupilo Komunalno podjetje Ljubljana (KPL) in zadržalo obrat Kamnolom Dobropolje, kjer so pridobivali različne apnenčeve agregate za gradbeništvu – moko kot dodatek pri izdelavi asfalta, pesek in grušč za posipanje poti in cest ter lomljenec za izdelavo škarp.

Lomljenje kamna in apneničarstvo imata v Dobropolju stoletno tradicijo. Da bi zvedeli čim več o razvoju proizvodnje apna v tem delu Slovenije, smo po nasvetu občanov prišli do Finka Janeza ml. iz Čušperka,

Jožefe Finkove iz Predstrug in Škulja Jožeta iz Ponikev.

Fink Janez ml. je rojen leta 1944 v Vidmu - Dobropolje. Po poklicu je pleskar in šofer. Pri svojem pleskarskem delu je imel ves čas opravka z apnom. Obnavljal in počistil je stare slike v cerkvah in kapelicah, lotil pa se je tudi novih pleskanj. Obnovil je sliko v čušperski kapelici, na Vranskem pa graščino (Vranski grad). Ometal je mnoge fasade. S starši je živel v neposredni sosesčini stare apnenice v Predstrugah, tako da je bil seznanjen z vsemi pomembnejšimi dogodki v tej apnenici.

Fink Janez mlajši, vi niste bili nikoli zaposleni v apnenici. Delovali ste predvsem kot pleskar, v stari dobrepoljski apnenici v Predstrugah pa je ves čas delal vaš oče, ki je bil po poklicu kurjač. Ker ste stanovali v neposredni bližini apnenice, ste lahko spremljali očeta in mu pomagali pri njegovem delu, tako da poznate delovanje te apnenice do potankosti. Povejte nam nekaj o svojem očetu kurjaču, vprašanje za vas pa je: Kaj je nekoč pomenilo biti kurjač in katera kuriva so dobrepoljski kurjači uporabljali?

Mož oče je bil zaposlen v stari apnenici nasproti železniške postaje Dobropolje v Predstrugah na mestu kurjača. Bil je izredno priden, vesten in zanesljiv delavec, zato so ga postavili za glavnega in odgovornega vodjo. Skrbel je za to, da je kurjenje potekalo enakomerno in brez prekinitev.

Oče Fink Janez st. Ivan se je rodil leta 1914 v Predolah, umrl pa leta 1977, star 63 let. Že kot mladenič je opravljal pomožna dela v Martinovčevi apnenici v Čušperku, potem se je preselil v Predstruge in tam ostal. Najprej je delal v Vodlanovi zasebni apnenici, potem pa še v državni Apnenici Dobropolje. Potem se je predčasno upokojil. Invalidsko pokojnino je prejemal sedem let. Sicer pa nobeden od dobrepoljskih kurjačev ni dočakal redne pokojnine. Zaradi zelo težkih in nezdravih delovnih pogojev, tj. stalno visoke temperature, vročine in prepaha, so se namreč vsi dobrepoljski kurjači upokojili predčasno oz. invalidsko.



Informativna občinska tabla pred čušpersko kapelico, ki jo je obnovil Fink Janez ml.

V stari apnenici so delale tri ekipe, v vsaki pa sta bila kurjač in pomočnik kurjača ali "helfer" ter dva apneničarja. Sprva smo kurili z bukovimi drvami. Lastnik apnenice Vodlan je kupoval bukov les v dobrepoljskih gozdovih, katerega so njegovi delavci razžagali in razklali v metrska drva. Ko so bila drva dovolj posušena, so jih z vozmi s konjsko vprego zapeljali v apnenico. Kurila sta oba kurjača, vsak v dveh kuriščih. Po drugi svetovni vojni smo v stari apnenici prešli na kurjenje s premogom. Kurili smo zagorski rjavi premog in kočevski (Šalka vas) lignit, ki je bil manj kaloričen od zagorskega, poleg tega pa se je rad vezal z apnom. Na ogenj je bilo treba nalagati premog za vsako turo apna eno do dve uri.

Stara apnenica pri železniški postaji Dobropolje v Predstrugah je imela zanimivo obliko, posebna pa je bila tudi zato, ker je imela leseno ohišje, zato si zasluži, da jo podrobneje opišemo, mar ne?

Pač. Stara apnenica v Predstrugah je bila postavljena v kamnolomu ob južnem vznožju hrička Štehte (505 m) nasproti železniške postaje Dobropolje. Šlo je za apnenico, ki je bila sestavljena iz približno 20 m visokega lesenega stolpa ter približno 15 m visoke peči, ki je imela leseno ohišje. V peč so materiale dvigali najprej ročno, potem z "gepelom", tj. z dvigalom s konjsko vprego, ki ga je odkril in uvedel naš lastnik Vodlan, pozneje pa z električnim dvigalom. "Gepel" je bil sestavljen iz lesenega kolesa, jeklene

vrvi, uteži in vozička za tovor. Od kamnoloma do železniške postaje Dobropolje je peljala ozkotirna proga. Drugi ozki tir je povezoval apnenico z železniško postajo. Leseni objekt, kjer je bila postavljena peč, je imel obliko zgoraj odsekanega stožca. V zgornji polovici je bila nameščena peč, v spodnjem delu pa so bila zgoraj štiri kurišča z vratci za kurjenje, pod njimi pa štirje bunkerji z odprtiniami za praznjenje apna. Kurišča so bila narejena iz betona, peč pa je bila sezidana iz težkih kvadrov (60 cm x 60 cm x 20 cm) iz šamotne opeke.

V sklopu stare apnenice so delovale tudi različne delavnice, kot so: ključavničarska, mizarska in kovaška. Spominjam se, da je v kovačnici delal tudi kovač Rajko Gruden iz Ponikev. Na območju je bil še zidan objekt, kjer so bile pisarne in nekaj prostorov za prenočevanje ter baraka, kjer smo skladiščili premog. Premog namreč ni smel ležati na prostem in še zlasti ne na soncu, ker bi se lignit lahko na vročini zelo hitro vnel. Paziti smo morali, da se ni preveč posušil, zato smo ga pogosto škropili z vodo. Tudi municijo za razstreljevanje kamna v kamnolomu smo morali skladiščiti v varnem objektu. Hranili smo jo v betonskem bunkerju (2 m x 2 m) nad kamnolomom. Vroče apno smo zapeljali iz apnenice v poseben objekt blizu proge, kjer smo ga pustili nekaj časa, da se dobro ohladi, preden smo ga natovorili na železniške vagonce.

V stari dobrepoljski apnenici je šlo v bistvu za industrijsko proizvodnjo žgane apna. Kakšen je bil postopek pridobivanja apna v njej oz. kakšna je bila organiziranost proizvodnje apna?

Proizvodnja apna se je začela že v kamnolomu z ločevanjem oz. odbiranjem kamna za žganje od preostalega kamna, ki je šel v drobljenje. Postopek pridobivanja apna je bil naslednji: V kamnolomu so delavci nalomili, odbrali in z macolami obdelali kamen ter ga nato natovorili na železne vagončke. Šlo je za majhne železne vagončke, ki so skupaj z materialom tehtali približno 300 kg. Vagončki s čistim kamnom so šli v apnenico, vagončke z nečistim kamnom pa smo zapeljali naravnost na železniško postajo, kjer so žgano apno naložili na vagonce za Ruše. Dva delavca sta vagonček z naloženim čistim kamnom odpeljala do stolpa apnenice. Tu sta vagonček z apnencem premaknila v dvigalo, dva delavca pa sta ga na vrhu zapeljala do zgornje odprtine na peči in ga "skipala" vanjo. To se je dogajalo vsake 4 ure. Če se je apno zagostilo, so ga delavci pohiteli odmaševati s šest metrov dolgimi palicami ("štangami"). Odmaševanje je potekalo dvakrat na dan. Ko so apno predrli in naredili dovolj veliko luknjo, je samo padalo navzdol. Istočasno so z drugimi vagončki pripeljali brikete rjavega premoga, kjer so ga kurjači nalagali na ogenj. Kurila sta oba kurjača; vsak je kuril v dveh kuriščih. Nalaganje premoga v peč je za vsako turo kamna trajalo eno, včasih celo do dve uri. Tudi apneničarja sta bila zadolžena vsak za praznjenje dveh bunkerjev za apno. Iz štirih odprtín so aparji vroče apno odvažali v posebno lopo tik ob progi, kjer se je moralo shladiti, preden so ga odpeljali na železniško postajo. Dvakrat na dan so delavci peč čistili tako, da so s samokolnicami odvažali pepel in neskurjene drobce kamnov ("leš") iz apnenice in jih odlagali na poseben kup nedaleč od apnenice.



Fink Janez ml. pred svojo hišo v Čušperku št. 13 – foto Sandi

Kolikšna je bila proizvodnja apna v stari apnenici v Predstrugah? Kaj je najo bolj vplivalo? Kdo so bili porabniki žganega apna doma in kam so apno izvažali? Kako je bil organiziran prevoz apna do glavnih porabnikov?

Proizvodnja apna v stari Apnenici Dobrepolje v Predstrugah je precej nihala. Če je vse potekalo, kot bi moralo, je bila

proizvodnja uspešna, saj smo v dveh dneh prežgali do 20 ton apnenca v žgano apno. V stari apnenici je bila sicer norma 450 ton žganega apna na mesec. Od apnenice je peljala ozkotirna proga, po kateri so apno odvažali, najprej v lopo za hlajenje, potem pa na železniško postajo, kjer so ga natoovorili na vagon. Naš glavni porabnik je bila Tovarna dušika Ruše in nekateri kraji v Dravski banovini. Apno smo dostavljali

po železnici. Stara Apnenica Dobrepolje v Predstrugah je delovala do leta 1968.

Najbolj kakovostno apno smo pridobivali prav v stari apnenici, ker smo ga dovolj časa kuhali in ker smo imeli kakovosten kamen. V novem kamnolomu je bilo vedno več odpadnega kamna, ki smo ga drobili in prodajali v Ruše. V Rušah so naš zdrobljeni kamen naprej mleli za gnojilo, ki je bilo zelo cenjeno in iskano.

Ko smo v Kamnolomu Dobrepolje pod Videmskim hribom (632 m) porabili ves čisti kamen, je kakovost našega apnenca in apna še bolj padla. Nove zaloge kakovostnega apnenca smo iskali v smeri proti Ponikvam, vendar nismo imeli sreče. Pomanjkanje čistega kamna je bil eden od odločilnih, če ne celo glavni razlog, da se je vodstvo apnenice leta 1978 odločilo, da Apnenico Dobrepolje dokončno zapre in se popolnoma preusmeri na kamnolom. Svojo prihodnost smo videli v proizvodnji karbonatnega peska ali po domače "sipca" in drugih apnenčevih agregatov, s katerimi smo že pred tem dobro služili (Jožefa Fink – Predstruge).



Nova dobrepoljska industrijska apnenica s stolpom – lastnik fotografije Kamnolom Dobrepolje v Predstrugah

Fink Jožefa, ali po domače Pepca, se je rodila leta 1936 v Strugah, Občina Kočevje, sedaj Dobrepolje. V apnenici v Predstrugah se je zaposlila kot upraviteljica, pozneje pa je vodila tudi knjigovodstvo te apnenice. Delala je v obeh dobrepoljskih apnenicah, stari in novi, in nabrala deset let delovne dobe. V apnenici so jo vsi zaposleni dobro poznali, direktorji pa zelo cenili in pri svojih odločitvah upoštevali tudi njeno mnenje, ker je dobro poznala tako podjetje kot delavce in vso apneničarsko problematiko. Njen največji uspeh je, da je prepričala vodstvo, da je Kamnolom Dobrepolje prešel pod okrilje dobrostoječega in dobro vodenega Komunalnega podjetja Ljubljana in ne Cestnega podjetja Ljubljana, ki je bilo pred stečajem.

Kako ste organizirali delo in kakšno kadrovsko politiko ste vodili v dobrepoljskih apnenicah v Predstrugah?

V času največje proizvodnje je bilo v Apnenici Dobrepolje zaposleno tudi do 60 delavcev. V svojem industrijskem podjetju smo zaposlovali praviloma samo domačine. Razen v dveh ali treh primerih smo na delo sprejemali samo krepke moške, za katere smo menili, da bodo zmožni prenašati težke pogoje dela. Za pripravo lesa je bilo treba zbrati najmanj pet delavcev. V kamnolomu je pripravljalo kamen od 10 do 20 delavcev, ki so kamen lomili, vrtali luknje, minirali, razstreljevali ter odkrivali vrhno ilovico in jo odvažali na deponijo. Delavci v kamnolomu so delali po 8 ur dnevno. V apnenici so se menjavale tri ekipe po štirimi delavci. Prva ekipa je delala od 600 do 1800. Ekipa, ki ni delala, je bila prosta 24 ur. Tu so bile še razne delavnice, kot so ključavničarska, mizarska, kjer so poprav-

ljali lesene dele orodij, ter kovaška, kjer so brusili svedre. Orodja, ki so jih uporabljali delavci v kamnolomu, so bila preprosta. Šlo je za lopate, krampe, macole, bate in svedre. Vrtalna in minerska dela v kamnolomu je izvajal Geološki zavod Ljubljana. Pozneje se je delo v Apnenici Dobrepolje vse bolj mehaniziralo. Nabavili smo kompresor, bager, drobilec za kamen, nakladač, transporter in kamione. V pisarnah so bile zaposlene do tri uslužbenke in direktor. Prvi direktor je bil Zevnik iz Velikih Lašč. Sledila sta mu Ponikvar Lojze ter Tone Mehle iz Račne. Prvi povojni direktor je bil inženir Laharnar Milan, za njim pa Maver.

Vi ste bili ves čas zelo blizu virov informacij v apnenici in kamnolomu, zato ste vedeli za vse važnejše odločitve, ki jih je takratno vodstvo sprejemalo. Kateri so bili po vašem mnenju glavni vzroki za zaprtje stare apnenice v Predstrugah?

Kaplja čez rob je bila novica, da so v Kresnicah odprli industrijo apna in začeli proizvajati hidrirano apno, mi pa tega nismo mogli, ker nismo poznali postopka. K nesrečnim okoliščinam lahko prištejemo še tiste v Rušah, ki so bile naš pomemben odjemalec, ko so na naše veliko preseneče-

nje odprle lastno apnenico s kapaciteto 40 ton, torej s tako veliko zmogljivostjo, kot jo je imela naša nova apnenica. K zapiranju Apnenice Dobropolje so prispevala tudi napačna ravnanja in odločitve vodilnih delavcev ter vse bolj pereči kadrovski problemi. Zlasti boleč je bil beg mladih s podeželja v

mesta. Po vojni so se namreč začela zelo hitro razvijati mesta ter industrija in ljudje so se masovno selili s podeželja v mesta, kjer so brez posebnega truda dobili lažjo in boljše plačano zaposlitev.



Kurjač v stari in novi Apnenici Dobropolje v Predstrugah Škulj Jože z ženo Marijo in s hčerko Martino na sprehodu

Škulj Jože je bil kurjač v stari apnenici v Predstrugah. Rodil se je leta 1927 v Ponikvah. V stari apnenici nasproti železniške postaje Dobropolje v Predstrugah se je zaposlil leta 1951. Dvanajst let je delal v stari in prav toliko v novi Apnenici Dobropolje, skupaj torej 24 let. Bil je priča in udeleženec celotnega razvoja apneničarstva v Predstrugah oz. Dobropolju.

Konec petdesetih let je bilo povpraševanje po apnu izjemno veliko, zato so se v apnenici v Predstrugah odločili, da zgradijo povsem novo zmogljivejšo apnenico. Naročili so tudi načrte zanjo. Zmogljivost nove apnenice naj bi bila 40 ton žganega apna dnevno. Kaj zanimivega nam lahko poveste v zvezi s to odločitvijo takratnega vodstva apnenice? Staro apnenico blizu železniške postaje Dobropolje v Predstrugah nam je predstavil Fink Janez ml., vi bi nam pa, glede na to, da ste v njej delali 12 let, lahko opisali novo Apnenico Dobropolje?

Delo v obeh dobropoljskih apnenicah v neposredni bližini naselja Predstruge, tako v stari kot v novi, je bilo raznoliko in povsod fizično izredno naporno in nevarno: sekanje drv v gozdovih, priprava, obdelava, vrtanje, miniranje in razstreljevanje kamna v kamnolomih, kurjenje ognja pri visokih temperaturah in praznjenje vročega apna. Ker za apneničarsko delo voljnih delavcev doma nismo več našli, smo začeli najemati tuje sezonske delavce: Makedonce, največ pa Hrvate in Srbe iz Benkovca na Hrvaškem. Delavci iz Benkovca so bili odlični, zanesljivi in vajeni trdega dela, vendar so kaj kmalu prišli do zaključka, da niso prevzeli pravega posla. Slišali smo jih godrnjati: "Ovo nije delo, ovo je robija," kar pomeni v prevodu: "To ni delo, to je suženjsko garanje." Pa še prav so imeli. Naše delo je bilo zares izjemno težko (Jože Škulj – Ponikve).

Nova Apnenica Dobropolje je bila sezidana 23. januarja leta 1963 na novi lokaciji pod Videmskim hribom (632 m) v Predstrugah. Zagnali so jo leta 1966. Narejena je bila iz šamotne opeke in betona. V njeni sestavi sta bila približno 30 metrov visok stolp in apnenica. Nova apnenica je imela šest kurišč in šest bunkerjev za apno. Tudi nova apnenica je bila povezana s kamnolomom in z železniško postajo Dobropolje z ozkimi tiri, kamen in premog pa so delavci prevažali z železnimi vagončki. Načrtovana zmogljivost apnenice je bila 40 ton apna na dan, največja dosežena proizvodnja v praksi pa je bila 30 ton na dan.

Nova Apnenica Dobropolje je imela veliko problemov. Glavni in stalni problem je bilo kronično pomanjkanje finančnih sredstev. Malo tega se je izpolnilo, kar je bilo z njo načrtovano. Zaposlili smo sicer od 20 do 30 novih delavcev, toda proizvodnja se je le počasi dvigala in prišla do 30 ton na dan. Ni delalo ali pa se je pokvarilo zdaj to, zdaj ono. Ko nam je zmanjkalo čistega kamna in ko smo zaradi zaostale tehnologije izgubili še tržišče in kupce, so našete okoliščine zahtevale, da smo proizvodnjo apna v novi Apnenici Dobropolje leta 1976 ustavili. Dve leti pozneje, tj. leta 1978, smo novo apnenico zaradi varnosti delavcev, ki so še naprej delali v kamnolomu, do teme-

ljev podrli, tako da danes ni več nobenih sledov, da je pred nekaj desetletji na tem mestu stal simbol Dobropolja. Kje je nekoč stala apnenica, vedo povedati le še delavci v Kamnolomu Dobropolje in starejši Dobropoljčani.

Delali ste 12 let v novi in 12 let v stari dobropoljski oz. predstruški apnenici. Kako bi bila po vaših izkušnjah videti primerjava nove in stare apnenice?

Večjih razlik med obema apnenicama ni bilo, kajti v obeh je tekel podoben ali enak proces proizvodnje. Glavna razlika med njima bi bila predvsem v tem, da je načrtovano, da bo nova apnenica proizvajala več apna kot stara, saj je imela 6 kurišč in 6 bunkerjev za žgano apno, stara pa le 4 kurišča in 4 odprtine za praznjenje apnenice. Druga razlika med obema je bila ta, da smo v stari apnenici, razen proti koncu njenega obratovanja, kurili z bukovimi drvimi, v novi pa smo ves čas kurili samo s premogom, kar je seveda močno povečalo proizvodnjo apna, zlasti še če smo kurili z visoko kaloričnim rjavim premogom iz premogovnika Zagorje. Pa še to, nova peč je imela tudi tehtnico oz. "vago". Ne smemo pozabiti tudi na podatek, da je stara apnenica zaposlila do 30, nova pa celo do 60 delavcev in da

je stara apnenica imela leseno ohišje, nova pa je bila iz šamotnih kvadrov in betona.

Kakšne spremembe in izboljšave so bile v apnenici narejene, da bi dvignili proizvodnjo apna, ki ni dohajala naročil?

Da bi povečali izkop apnenca, smo najeli nove delavce, tako da je na apnenici število zaposlenih naraslo na 60. Druga izboljšava je bila, da smo po vojni začeli kuriti premog. Kupovali smo zagorski rjavi premog in kočevski lignit. V kamnolomu smo sprva vrtali luknje za miniranje ročno, kar je bilo fizično izredno naporno in zamudno delo. Zaželeli smo si vrtanja s kompresorjem, ki pa je bil pri nas v Sloveniji za našo apnenico predrag. Toda na Hrvaškem se nam je že v petdesetih letih ponudila prilika, ki je nismo smeli zapraviti. Tam je stal star nemški kompresor iz druge svetovne vojne za odpis, ker je imel uničeno podvozje. Prepeljali smo ga po železnici s Hrvaške, ga popravili in namestili v kamnolomu, kjer je stal tudi za njegovo delovanje potreben transformator. Naša največja pridobitev za povečan odkop kamna je tako postal brez dvoma kompresor, saj je vrtanje lukenj za miniranje s kompresorjem neprimerno lažje, globlje in predvsem mnogo hitrejšo kot ročno vrtanje. Uvedba kompresorja je največ doprinesla, da se je naša apnenica lahko kosala z ostalimi apnenicami. Tudi premog je zaradi visoke kalorične vrednosti

zelo pospešil in povečal proizvodnjo apna. Ko smo uporabljali zagorski rjavi premog, se je proizvedlo 18 ton žganega apna dnevno, z uporabo manj kaloričnega lignita pa 14 ton na dan. Večjo produktivnost nam je omogočila tudi mehanizacija, ki smo jo polagoma nadgrajevali z nakupi novih strojev.

Kateri so bili po vašem mnenju glavni razlogi za zapiranje dobrepoljskih industrijskih apnenic?

Staro apnenico smo opustili in zaprli zato, ker je bila leta 1963 zgrajena nova, ki je popolnoma zadostovala takratnim tržnim razmeram in povpraševanju po apnu. Na stari lokaciji nam je zmanjkalo tudi kamna, ker smo s kamnolom prišli že do prvih predstruških hiš, tako da ga nismo smeli več širiti.

Odločilno vlogo pri ugašanju apneničarstva v Dobropolju pa sta imela vse hitrejši razvoj tehnoloških postopkov pridobivanja apna in dejstvo, da je gradbeništvo kar čez noč začelo uporabljati industrijsko apno. Eden od glavnih razlogov za zapiranje apnenic v Dobropolju je bilo tudi močno nihanje kakovosti apnenca v novem kamnolomu, ki je pripeljalo do pomanjkanja čistega apnenca za žganje. Pri raziskavah novih zalog čistega kamna v smeri proti Ponikvam nismo imeli dovolj sreče, ker smo prodirali v smeri močne tektonske cone, kjer je kamen zaradi limonitizacije imel

močno primes železa (od tod oranžno-rjava barva apnenca), zaradi vse pogostnejših vložkov dolomita pa tudi precej magnezija, ki škodi obstojnosti žganega apna, saj pospešuje njegovo razpadanje v prah.

Zaključek. Omenili smo že, da ima apneničarstvo v osrednji in južni Sloveniji, kjer močno prevladujejo kraška apneničasta tla, več stoletno tradicijo. Apno so na karbonatnih tleh pridobivali sprva v kopah, nato v tradicionalnih poljskih, gozdnih in zidanih apnenicah ter večjih polindustrijskih (Dobropolje) in industrijskih apnenicah (Kresnice, Solkan).

Dobrepoljske apnenice so bile v bistvu polindustrijski obrati za pridobivanje apna z dokaj visoko proizvodnjo tradicionalnega žganega apna, ki niso pravočasno poskrbele za hitrejši razvoj tehnološkega znanja, zato niso mogle, niti znale razviti novih vrst apna, še zlasti gašenega apna ne, ki ga je začelo uporabljati gospodarstvo, predvsem pa gradbeništvo, tako da so naenkrat izgubile kupce. Povpraševanje po tradicionalnem žganem apnu je namreč popolnoma usahnilo. Žalostnemu propadu te nekoč paradne dobrepoljske proizvodnje je torej poleg drugih objektivnih in subjektivnih razlogov največ "botrovalo" prav zanemarjanje tehnološkega razvoja, ki je bilo posledica kroničnega pomanjkanja finančnih sredstev in pomanjkljivega vlaganja v razvoj. ♦



Kamnolom Dobropolje v Predstrugah ima precej nečistega kamna (glej rjave lise in pasove v različno sivem apnencu)

POPRAVEK

V Našem kraju št. 12/2013 je bil objavljen članek Gozdne apnenice na Ločnem vrhu nad Struško dolino. Pri sliki 2 je bila s strani avtorja članka storjena napaka in sicer pri naslovu slike. Pravilen naslov je Strnadova mala gozdna apnenica "pod Gurečo Marijo" na ostrem desnem ovinku ceste Struge - Žvirče pod Ločnim vrhom.



IZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV DOBREPOLJE

Ne bodi sam, pridruži se nam

Piše: Marija Tegel

Upam, da ste lepo in mirno praznovali božične in novoletne praznike, pred nami pa je leto 2014. Kakšno bo, se sprašujemo. Da bi bilo le zdravo, zadovoljno. Predvsem zdravo naj bo, da se bomo še lahko srečevali, se poveselili in seveda tudi zaplesali, saj, kot pravijo, je ples najboljša terapija za naše otrdele kosti. Zakaj sem rekla »srečevali«? Naj spomnim vse tiste, ki so se udeležili prednovoletnega srečanja, na vso tisto dobro voljo, ki je bila med nami to popoldne. Poseben trenutek pa je bil, ko nas je obiskal Božiček in nas presenetil v vsej svoji veličini. Spontano smo mu zaploskali, on pa nas je prijetno nagovoril, vzel iz svoje vreče darila in nas obdaril. Veseli smo bili, da se je spomnil nas starejših, saj smo bili kot otroci, vsi smo hiteli odpirat darila, da vidimo, kaj nam je prinesel.

Na začetku januarja so vas obiskali poverjeniki in pobrali članarino. Kar nahodili so se, kot koledniki od hiše do hiše. Med vas so razdelili tudi »Program dela« za leto 2014. Lažje se boste odločali, kdaj in kam se nam boste pridružili. Kot ste videli, so na zadnji strani tudi telefonske številke naših poverjenikov, tako da jih lažje pokličete in se jim prijavite. Kdaj pa kdaj se bo kakšen datum tudi spremenil, če se bodo zadeve drugače odvijale (seveda bomo to prej objavili v Našem kraju).

Tak primer je že **PUSTOVANJE**. To ne bo na pustno soboto, ampak v **soboto, 22. 2. 2014, ob 13. uri**. Sprememba je nastala zaradi zasedenosti harmonikarja. No, saj za nas niso tako pomembne maskare, pomembno je, da se srečamo in poveselimo. Torej ne spreglejte!

V **petek, 7. 2. 2014**, bo **predavanje na temo našega zdravja**.

Bliža se čas prijav za letovanje v Izolo. Kdor se je odločil, naj se prijavi svojemu poverjeniku s plačilom akontacije. Zadnji rok za prijavo je 4. februar. Letovali bomo od 22. 3. do 29. 3. 2014.

V letu 2013 so se od nas poslovili:

GRM Tončka, Zagorica
 ŠTEFANČIČ Milka, Zagorica
 SOMRAK Nežka, Ponikve
 ŠKANTE LJ Franc, Videm
 PRELESNIK Anton, Zdenska vas
 BLATNIK Anton, Zdenska vas
 NUČIČ Franc, Videm
 PERKO Jože, Zdenska vas
 PIRNAT Ana, Ponikve
 MEDVEŠČEK Dani, Mala vas
 KAVČIČ Marija, Predstruge
 MEHLE Frančiška, Videm



Utrinki z novoletnega srečanja

Društvo upokojencev Dobrepolje organizira

predavanje na temo »Naše zdravje«,

ki bo v petek, 7. februarja, z začetkom ob 17 uri,
 v dvorani društva upokojencev v Jakličevem domu.

Predaval bo gospod JOŽE MAJES – poznavalec zdravilnih rastlin,
 ki pravi, da za vsako bolezen rož'ca raste.

Vabljeni tako člani društva kot tudi ostali krajanji.

Po predavanju se boste lahko z njim tudi osebno pogovorili.

Pomoč družini Bekonjić po požaru

V sredo, 22 januarja 2014, je okrog 18.30 zagorela streha stanovanjske hiše sedemčlanske družine Bekonjić iz Zagorice 25, 1312 Videm - Dobropolje. Lastnik Edin Bekonjić je pred 11 leti kupil to približno 200 let staro hišo, zgornji del so prenovili pred šestimi leti. Edin Bekonjić je samostojni podjetnik s področja elektroinštalacij z nizkimi prihodki, žena ni zaposlena in skrbi za 5 šolajočih se otrok, starih od 10 do 18 let, nimajo kakega razkošja in tudi ne dragega avtomobila. Za hišo odplačujejo kredit. Ob požaru so bili poškodovani streha in stropi bivalnih prostorov z izolacijo. Ob gašenju je voda zalila del bivalnih prostorov in uničena je elektroinštalacija. Ogrevajo na drva. Ostršeje je bilo staro in domnevajo, da je prišlo do samovžiga zaradi pregrevanja ob dimniku, ki ni bil dovolj toplotno izoliran. Hiša je sicer zavarovana, kolikšna bo odškodnina, pa v tem trenutku še ni

znano. Škoda je ocenjena na približno 30.000,00 €. Hišo so s pomočjo sosedov hitro pokrili, da bi preprečili nadaljnjo škodo zaradi napovedanega dežja in sneženja.

Na OZRK Grosuplje smo odprli račun za zbiranje pomoči:

SI56 0202 2001 6581 140,
s sklicno številko: **00 2201-2014.**

Za pomoč se vam že vnaprej zahvaljujemo in vas pozdravljamo.

*Sekretarka RKS - OZ Grosuplje Anica Smrekar
Predsednik RKS - OZ Grosuplje Franc Horvat*



Foto utrinki iz Dobropolja





Piše: **Zdravko Marič**, dr.med.

Ko vreme predstavlja breme

Brozga je zdrizasta snov, sestavljena iz molekul vode s temperaturo 0 stopinj Celzija. Leži na tleh in je posledica snežnih padavin pri temperaturi zraka malo nad ničlo. Brozge ne mara nihče, ker naznanja vreme, ki za zimske čase ni ne tič ne miš; po eni strani izzove občutke »nikakve« zime, po drugi strani pa občutke na glavo tiščeče oblačne vlage. Otroci, denimo, ko gredo iz šole, radi z vso močjo udarjajo z nogo v kupe brozge, da se le-ta razleti na vse strani, pod škornjem pa ostane tanka plast zbitega snega. Lahko bi torej rekli, da je brozga priljubljena tarča pobalinov, ki jo želijo brez usmiljenja sunkovito prilepiti na podlago, pa vendar se večina odvratne gmote razprši naokrog in na ta način se, namesto občutka sprostitve, pobalinski adrenalin navije še na višjo stopnjo. Posledica je seveda napad na naslednjo zdrizasto gmoto in tako naprej in tako naprej, vse do prihoda šolskega avtobusa ali prihoda do domačega praga. Seveda brozgo škropijo naokrog tudi vozači avtomobili. Žrtve tega so pešci, ki na ta način pridejo domov z mokrimi hlačami ali krili. Lahko bi torej rekli, kjer je brozga, tam je tudi nejevolja. Lahko bi tudi rekli takole: če dregneš v brozgo, se večina njene mase izmakne in razleti naokrog. Kaj je lahko v življenju podobno brozgi? Morda država? Država, sestavljena iz številnih nepravilnosti, podobnih kupom brozge. Če nekdo, ki mu gredo ti kupi na živce, v njih dregne, se večina razleti na vse strani, koristi je bore malo. Morda bolezen? Bolezen, sestavljena iz številnih nepravilnosti, podobnih kupom brozge. Če zdravnik z zdravili v te kupe dregne, se večina razleti na vse strani, koristi je bore malo. Seveda to dejstvo povzroči občutek jeze in napad na kupe z drugimi zdravili in tako naprej. Napadov na bolezen je veliko, koristi pa bore malo. Morda značaj človeka 21. stoletja? Če se nekdo obregne ob značaj nekoga, ki mu gre na živce kot aprilaska brozga, se večina razprši na druge predele duševnosti, koristi je bore malo. Še marsikaj v našem življenju, kot vidimo, bi lahko primerjali z brozgo, a raje ostanimo pri teh treh primerjavah in se posvetimo kratki zgodbi.

Minevali so praznični dnevi, mineval je kolektivni dopust in za določen čas zaposleni električar Štef je gledal večerno odda-

jo Raketa iz Planeta. Kljub zabavni oddaji pa se Štef ni počutil nič kaj zabavno. Imel je namreč kup težav, ki so ga pestile na zadnji večer pred nastopom naporne službe. Bolela ga je glava, bolele so ga noge, bolet ga je trebuh, boleli so ga hemoroidi, pekle so ga oči, pekla ga je vest in pekle so se krvavice v olju od opoldanskega pohanja. Po prostoru se je kadilo iz pečice, kadilo se je iz kadila in kadilo se je iz prižgane cigarete. Vsak od nas si lahko predstavlja Štefovo počutje, saj smo kaj podobnega doživeli vsaj nekajkrat. Piko na i je vzdušju in počutju dodal voditelj oddaje s stavkom: »Sledijo oglasi!« Takrat je Štef vstal, saj je bilo počutje nevzdržno, in šel po tableto proti glavobolu. Vmes je ugasnil pečico in se spet udobno namestil za nadaljevanje oddaje. Spet so kmalu sledili oglasi in jezni Štef je šel po tableto za želodec. Potem je šel še na stranišče, pod tuš in po kapljice za oči. A bolj ko je hotel napasti zdravstvene težave, slabše se je na splošno počutil in na koncu je bil tako zdelan, da ga je minil tek in so krvavice ostale nedotaknjene, počutje slabo, možnost, da bi zaspal, pa nična. V besu in klavrnem počutju je v naslednjem trenutku stopil na zrak. Kljub vlagi in brozgi, ki je ležala na tleh, mu je za trenutek odleglo in dobil je nek energijski zagon, ki ga je moral takoj izkoristiti. Vzel je lopato in začel počasi in sistematično kdati kupe brozge na stran. V dvajsetih minutah je naredil okrog hiše meter in pol širok koridor krožne poti, ki ga je zmagoslavno prehodil in se počutil še bolje. Navdahnjen s prijetnejšimi občutki in z veseljem, da je nehalo padati, je naslednji krog okrog hiše pretekel v rahlem teku, nato še naslednjega, pa še naslednjega in kmalu je tako zapadel v sprostitveno gibanje, da krogov več ni prešteval. Pretekel je zagotovo vsaj trideset



krogov okrog hiše. Ko pa je začutil, da ima od znoja popolnoma premočeno spodnjo majico, se je ustavil, šel v hišo in ponovno pod tuš. Počutil se je kot preroben, spil je pol litra vode in v naslednjih desetih minutah zaspal kot angelček.

Naslednje jutro je Štef šel v službo, njegovi trije otroci pa so ostali doma, saj so bile počitnice. Ko so pogledali skozi okno in videli brozgo, so sprva rekli »Bljeeeeeek!« in šli igrat računalniške igrice. A kmalu jim je postalo dolgčas, zato so si oblekli kombinzone in šli na dvorišče. Za hišo so našli kup brozgastega snega, ki ga je naredil oči Štef prejšnji večer. Odločili so se, da bodo kup še povečali z brozgo iz preostalega dela parcele. Vzeli so vsak svojo lopato in kmalu so naredili majhen hribček, primeren za sankanje po ta zadnji. Seveda so se zabavali ves popoldan in preživljanje počitniškega dne je postalo zabavno, prijetno in koristno. Ko pa so začutili, da imajo od znoja popolnoma premočene spodnje majice, so se ustavili, šli v hišo in pod tuš. Počutili so se kot prerobeni, vsak je spil pol litra vode in zvečer so zaspali kot angelčki.

Današnja zgodba, kot vidimo, opisuje neko popolnoma vsakdanje in neizstopajoče dogajanje. Pa vendar kot taka skriva toliko koristnih informacij za življenje, da nam lahko vlije upanje, tudi če smo depresivni. Poglejte samo, kako so naši junaki obrnili turobnost vremena in vremenskih neprilik v svojo korist. Kako se je izkazal stari pregovor »Vsaka stvar je za nekaj dobra« tudi na primeru brozge. Kljub slabemu slovesu je lahko tudi brozga za nekaj koristna. In prav to je sporočilo današnje zgodbe. Življenjske usode, ki nas doletijo v dandanašnjih časih, lahko brez težav primerjamo z brozgo, ki se nam znajde pod nogami na vsakem koraku. Vse težave, ki nam prekrizajo pot na prebijanju skozi življenje, nam jemljejo energijo podobno kot hoja po brozgi. Pa vendar smo videli, kako so se Štef in tudi otroci lotil tega problema. Namesto da bi brozgo brez kontrole teptal, se je spravil nad njo sistematično, z lopato, načrtom in s trezno glavo. Zavedal se je namreč, da z nejevoljo brozga ne bo kar izginila, ampak se bo moral z njo najprej sprijazniti, nato pa spoprijeti, in to tako, da bo iz tega potegnil tudi korist. A ni tako tudi z našimi življenjskimi problemi? A ne velja tudi za življenjske probleme, da z nejevoljo ne bodo kar izginili, ampak se moramo z njimi najprej sprijazniti, nato pa spoprijeti, in to tako, da bomo iz tega potegnili tudi korist? To potrjuje še en pregovor: »Kar nas ne uniči, nas ojača.« A ni tako tudi z boleznimi? A ne velja tudi za bolezni, da z nejevoljo ne bodo kar izginile, ampak se moramo z njimi najprej sprijazniti, nato pa spoprijeti, in to tako, da bomo iz tega poteg-

nili tudi korist? To potrjuje še en pregovor: »Zdravje se z leti čedalje bolj spreminja iz `danosti` v `poplačan trud`.« Lahko bi rekli, da če smo že imeli srečo, da nam je bilo v mladosti zdravje dano, pa to ne drži več za starost, saj je zdravje v starosti odvisno od truda, ki smo ga za zdravje v poznejših letih vložili v mladosti in srednjih letih. Vsak začetek je težak, tudi začetek življenjske odločitve, da se bomo trudili za svoje zdravje. Podoben je Štefovemu kidanju brozge okrog hiše. Ko je nastal koridor, so bili pogoji izpolnjeni, zmagoslavno je sledil prvi krog okrog hiše, pa drugi, tretji, četrti in tako naprej vse do tridesetega kroga. Tako se moramo tudi sami lotiti bolezenske brozge, ki nam pobira moči, voljo in motivacijo. Vsak od nas kljub naglemu tempu življenja kdaj pa kdaj analizira svoje stanje. Če ne sam, pa mu pri tem pomaga zdravnik. In velikokrat si takrat rečemo: »Ojej, vidim in čutim, da sem se čisto zapustil in zanemaril skrb za svoje zdravje ... Moram k zdravniku, da me pozdravi!« Hop! Pozor! Tu se pa moram vmešati kot zdravnik ... Saj je res lepo, da se odločimo za obisk zdravnika, pa vendar to ni dovolj, saj bo učinek slab ali pa kratkotrajen. Zadeva je podobna, kot če bi Štef pričakoval ali hotel, da koridor skozi četrtmetrsko brozgo namesto njega naredi nekdo drug, da bo lahko potem on hodil ali pa morda tekkel po suhem. To ni prava pot, saj ljudje najbolj cenimo lasten trud in svoje delo. Vsak si mora koridor za hojo ali tek po poti zdravega življenja narediti sam, potem ga bo iz spoštovanja do svojega dela tudi dolgo uporabljal za zdrave in koristne namene. Nihče drug nam ne more ustvariti poti za zdravje, če si je ne bomo ustvarili sami. Lahko nam pri tem zgolj pomaga.

Ura je 16.00 predi zimskega časa. Ko pogledam skozi okno, ni ne sonca, ne dežja, ne snega, pa tudi brozge ne. Samo megla in oblaki. Ugotavljam, da navsezadnje brozga le ni sinonim za nekaj najbolj nepriljubljene. Videti je, da je megla še hujša ... Ne moreš je niti pohoditi, ne moreš je brizgniti naokrog in bolj ko se zaletiš vanjo, ker ti gre na živce, bolj te objame in pogrezne vase. Ne moreš je dati na kup, da bi naredil koridor, po katerem bi brezskrbno hodil, tekkel in si sproščal dušo. Ne moreš je dati na kup, da bi naredil majhen hribček in bi se z vrha navzdol sankal po riti kot otrok. Ne moreš pravzaprav nič. Če je vsaka stvar za nekaj dobra, za kaj bi pa, potemtakem, lahko bila dobra ta odurna megla? Za vas ne vem, dragi bralci, odgovor naj si poišče vsak sam ... Saj veste, največ je vredno tisto, kar si ustvarimo sami. Prepričan sem, da je zmožen vsak izmed vas tudi v objemu megle najti in ustvariti pot do dobrega počutja, optimizma, zdravja. In ta pot je samo tvoja,

naj ti daje moč, kajti če si sposoben najti pot do zdravja v megli, ki jo lahko primerjamo z današnjo situacijo v državi Sloveniji, potem bo iskanje poti v ugodnejših razmerah mačji kašelj. Še več, cilj poti do zdravega počutja v boljših časih bo posut s cvetjem, z radostjo in zmagoslavjem.

Sam osebno sem se danes odločil, da skozi meglo ne bom poskušal prebijati koridorja. Postavil sem se v njo in se prepustil njenemu objemu. Zastrlo se mi je obzorje, zabrisale so se življenjske slike. Ugasnil je prizor trpečega otroka, ki je bolehal za rakom. Ugasnil je prizor v bolečinah umirajoče tašče. Ugasnil je prizor prometne nesreče, brezupa siromaka na cesti, smrtnega krika antilope v objemu levjih čeljusti. Za nekaj trenutkov je megla sprejela slike, ki so mi ubijale voljo in življenjsko moč. V teh trenutkih je bila moja duša podobna čaši, iz katere je megla posrkala umazano vodo. V teh trenutkih je bila moja duša podobna čaši, v katero je počasi pritekala čista voda, glava se mi je do neke mere napolnila s poglobljeno vero, z optimizmom in močjo, da se bom takoj, ko bom izven objema megle, spet bolj pripravljen boriti proti usodam, ki vodijo v bolezen, trpljenje in smrt. Da, tudi iz megle se da potegniti kaj koristnega ...

A potem ko se tako nekaj časa prepuščam objemu megle, naenkrat v nekem trenutku začutim ostro sapo in močno brenenje. Pogledam okrog sebe in zagledam čuden prizor: ogromni ventilatorji na kolesih pihajo in usmerjajo meglo proti kabini velikega kamiona, na katerem piše: Republiška oblast. Ko se en kamion napolni z meglo, pride drugi, potem tretji in tako naprej. Po ozvočenju se zasliši oster glas: »V imenu republiške oblasti se takoj odmaknite z območja zbiranja megle. Po 54. členu Zakona o varstvu in izkoriščanju naravnih dobrin je megla izključno last republiške oblasti, vsako oviranje pri njenem zbiranju predstavlja kršenje 43. člena Pravilnika o letnem planu prerazporejanja vremenskega republiškega premoženja.« V tistem trenutku so mi v glavo takoj nazaj udarili problemi, ki mi jih je megla za nekaj časa prevzela v svoj objem. V trenutku so se mi povrnilo slike groze, žalosti in trpljenja. Nejevoljen zaradi presekanega doživljanja sproščenosti sem stopil do nadzornika dela in ga vprašal, kaj se gredo s tem zbiranjem megle. Grdo me je pogledal in rekel: »Opravljamo operativno delo, opredeljeno s strateškim načrtom iz leta 2013. V imenu vlade socialistične ... pardon, mislim reči samostojne republike vas pozivam, da se umaknete z delovišča. Če ste prebrali vladno strategijo za leto 2014, potem verjetno veste, da le-ta še iz leta 2013 nadaljuje z akcijo zbiranja, prerazporejanja in prodajanja megle najširšemu krogu

državljanov. Posredniki pri prodaji so televizijske in časopisne hiše, ki so tudi pooblaščenice za dajanje podrobnejših informacij. Lahko bi pa kot vesten državljan vedeli, da vlada poleti prodaja ljudem bučke, pozimi pa meglo, ker pač pozimi bučk ni. Če boste vladno delo kakor koli ovirali, vam lahko na vrat obesimo razne komisije, odbore in specialne zasliševalce.« A nisem imel niti časa odgovoriti, že v naslednjem trenutku se je delovišče izpraznilo, kamioni so odpeljali in z njimi je odšla vsa megla. Čeprav bi pričakovali, da bo postalo po odpravi megle mesto obsijano s soncem, pa ni bilo tako. Nad mestom je namreč ostal debel sloj smoga, ki ni prepustil skozi niti najmanjšega sončnega žarka. Pa smo spet v neki drugi situaciji. Če ni brozge, ne megle, ne sonca in je nad nami samo smrdeči smog, ali je lahko tudi taka situacija za kaj dobra? Verjetno, a čas je, da zaključimo s to vremensko debato. Sklenimo jo z razlago, kakšna je zveza med vremenom in zdravjem. Velika. Ne gre samo za to, da nam slabo vreme izzove vremensko pogojene zdravstvene težave. Gre tudi za to, da vpliva na naše dejavnosti: če recimo pada dež, ne bomo šli na kolo ali teč. Če je zunaj prevroče, prav tako ne bomo šli ven na rekreacijo. Če je zunaj mraz, smo bolj lačni in se čezmerno hranimo. Pa še bi lahko kaj našli. A če dobro pogledamo, iz vsega izstopa dejstvo, da vremensko dogajanje, kakršno koli že je, v največji meri služi kot izgovor za naše neodgovorno obnašanje v smislu nezdravega življenjskega sloga. Vreme se torej kar prevečkrat zlorablja kot tisti dejavnik, zaradi katerega ne moremo za svoje zdravje narediti nekaj koristnega, in po drugi strani, zaradi katerega naredimo za svoje zdravje nekaj škodljivega. Upoštevajmo sledeče nasvete: izogibajmo se cigaret, alkohola, nezdrave hrane in stresa; poslužujmo se zadostnega uživanja vode, zdrave prehrane, razvedritve in športnih dejavnosti. Če bomo te nasvete upoštevali, lahko pričakujemo sledeče:

1. Naša kri ne bo podobna brozgi, ki bi mašila naše žile.

2. Naše splošno počutje ne bo podobno megli, ki bi onemogočala iskanje vzroka za slabo počutje in iskanje rešitve za odpravo slabega počutja.

3. Naše telo ne bo podobno smogu, ki bi povzročal občutek notranje onesaženosti in počutja, kot da smo kanta za smeti.

4. Naša presnova ne bo podobna kemični tovarni, ki bi bila prisiljena predelovati kemikalije, vnesene v telo v obliki zdravil in drugih učinkovin.

5. Naša razmišljanja bodo jasna, misli vedre in svetle, podobne čudovitemu sončnemu dnevu. ◆

Razlika med fizioterapijo in masažo



Ana Krajnc, dipl. fiziot.,
B.C.S.T., CKTP, Bownov terapevt

Pozdravljeni.

V tej številki Vam bom opisala, kakšna je razlika med fizioterapijo in masažo, saj velikokrat prihaja do enačenja teh dveh pojmov.

Kdo je fizioterapevt?

Za naziv diplomirani fizioterapevt je treba končati visokošolski študijski program z diplomom ter opraviti 9 mesecev pripravništva in strokovni izpit.

V tem času se pridobi poglobljena znanja s področij, ki jih bo fizioterapevt potreboval pri svojem delu. Po končanem študiju se znanje lahko nadgrajuje na različnih šolanjih in tečajih, kjer se obravnava naprednejše tehnike in se tako tudi lažje sledi trendom na področju fizioterapije.

Kdo je maser?

Da postaneš maser, moraš opraviti ustrezen tečaj. Tečaji trajajo od 15 ur za klasično masažo, 50 ur za poklicno kvalifikacijo maserja ter več ur za specialne masaže (npr. reiki, tajska masaža ...).

Razlika med fizioterapijo in masažo

Predvsem v športni javnosti se maserja enači s fizioterapevtom ter obratno. To seveda ni prav, niti pošteno do nobenega od

njiju. Športni klubi najemajo maserje, da delajo s športniki, ker so cenejši, saj si nekateri ne morejo privoščiti fizioterapevta, kaj šele obeh hkrati, čeprav bi bila to najboljša izbira. Fizioterapevt naj bi saniral poškodbe in skrbel za preventivo pred poškodbami. Maser pa naj bi sproščal njihove mišice, kar pripomore k boljšemu počutju in hitrejši rehabilitaciji.

Velikokrat slišimo, da smo fizioterapevti maserji, vendar to ni res. Res, da izvajamo terapevtske masaže, vendar so le-te popolnoma drugačne in imajo druge učinke kot tiste, ki jih izvajajo maserji. Fizioterapevti si moramo pridobiti zelo širok spekter znanj, če hočemo delati dobro in obravnavati paciente s tehnikami, ki jim bodo čim prej prinesle izboljšanje. Tehnike pri fizioterapiji se prilagajajo vsakemu posamezniku. Masaža, npr. klasična masaža, je za vsakogar ista, ne glede na vrsto težav.

Kdaj k maserju in kdaj k fizioterapevtu?

Vsakdo bi si moral od časa do časa privoščiti kakšno masažo za boljše počutje in preprečevanje težav na mišični ravni. Prav tako priporočam občasen preventivni obisk pri fizioterapevtu za namen preprečevanja težav in takojšnjega odpravljanja le-teh, da se prepreči poslabšanje in se vzdržuje dobro počutje. Oboje lahko storite, brez da bi vas na to napotil vaš osebni zdravnik, res pa je, da so te storitve samoplačniške.

Obisk maserja vam priporočam v primeru občutka zategnjenosti mišic, občutka, da ste "zasedeni", manjših težav v predelu hrbtenice, za splošno dobro počutje. Večje težave boste težko odpravili samo z masažo. Lahko pa tajska in šiatu masaža precej

izboljšata vaše stanje.

Obisk pri fizioterapevtu vam priporočam v primeru akutnih težav (nastalih čez noč, pri določenem gibu ...) ali kroničnih težav (več kot 3 mesece trajajoče težave). Med akutne težave štejemo npr.: da vas je "uščipnilo v križu", ste se zbudili z zelo napetimi vratnimi mišicami (po domače "heksenšus"), po prometnih nesrečah ali drugih poškodbah ...

Med kronične težave štejemo: dolgotrajne težave s hrbtenico (bolečine, manjša gibljivost), različne bolečine v mišicah, težave, ki so nastale zaradi dela, stanja po možganski ali srčni kapi, različne težave, ki so posledica bolezni.

Kdaj ne smete na masažo ali fizioterapijo?

Za obisk pri obeh obstaja malo absolutnih kontraindikacij. Te so: povišana telesna temperatura, bolezen (angina, gripa, prehlad ...), nerazjasnjene srčne težave, čas takoj po operaciji (razen operacij na sklepih, kjer je zahtevana takojšnja rehabilitacija). Poznamo tudi relativne kontraindikacije. To nujno ne pomeni, da ne smete na masažo ali fizioterapijo, ampak da se morate o tem prej posvetovati z zdravnikom ter o njih obvestiti maserja oziroma fizioterapevta. Med te spadajo: rakava obolenja (obvezen pogovor z onkologom, razen za klasično fizioterapijo), srčni spodbujevalnik, osteoporoza ali osteopenija, revmatska obolenja, razna kožna obolenja, zelo visok krvni tlak.

Posebno opozorilo velja za nosečnice. Le-te morajo o nosečnosti obvezno obvestiti fizioterapevta oziroma maserja pred začetkom terapije. ♦



Samo en način je, kako vzgojite otroka tako, da bo krenil po pravi poti, in sicer tako, da sami hodite po njej.

(Abraham Lincoln)

Človek nikoli ne bi smel reči: »Prepozno.« Vedno je čas za nov začetek.

(Konrad Adenauer)

KINO DOBREPOLJE - KINOPROGRAM

FEBRUAR 2014

ČETRTEK, 13. FEBRUAR, OB 17. uri
ameriški mladinski znanst. fant. film**THOR - SVET TEME**

KRATKA OZNAKA: Mogočni nebeški bojevnik Thor mora znova prijeti za svoje bojno kladivo in rešiti vesolje pred uničenjem. Starodavna nezemljanska rasa, ki jo vodi maščevalni Malekith, želi uničiti vseh devet svetov obstoja in vesolje oviti v večno temo obupa in kaosa. Ker se niti oče vseh bogov Odin ne more sam zoperstaviti tako veliki sili uničenja, mora Thor za pomoč zaprositi dvoličnega brata Lokija, toda za zmago bo moral neustrašni bojevnik žrtvovati tudi tisto, kar mu leži najbolj pri srcu. DOLŽINA: 1 ura, 52 MINUT.

PETEK, 21. FEBRUAR, OB 17. uri
ameriški animirani film, sinhroniziran v slovenščino**JELENEČEK NIKO 2**

KRATKA OZNAKA: Čeprav je mali jelenček Niko pred volkovi rešil Božička in njegove jelene, nikakor ne najde prijateljev med vrstniki. Še manj zadovoljen je, ko se njegova mama znova poroči in za družbo dobi nadležnega malega polbrata Jonnija. Ker ne pazi na lahkomišelnega razgrajajača, malčka ugrabijo orli in skesani Niko se odloči za reševalno akcijo. Skupaj z zvestima prijateljema – letečo veverico Julijanom in pojočo podlasico Vilmo – ter s slabovidnim starim jelenom se Niko odpravi na neverjetno božično pustolovščino, polno zabave, nevarnosti in nenehnih jelenjih norčij. DOLŽINA: 1 ura, 20 MINUT.

PETEK, 28. FEBRUAR, OB 19. uri
SLOVENSKA KOMEDIJA**ČEFURJI RAUS!**

KRATKA OZNAKA: Film, posnet po slovenski knjižni uspešnici, predstavi monotono življenje mladih fužinskih domačinov Marka, Adija, Acota in Dejana, ki med uganjanjem norčij najraje brezdelno posedajo pred domačin blokom. Markov oče ima s sinom velike košarkarske načrte, toda konfliktni Marko se spre s trenerjem in preneha z igranjem. S prijatelji se zapleta vedno globlje v težave, poleg nadležnih policistov in nerazumevajočih staršev pa se mora soočiti tudi s težavnimi miselnimi in kulturnimi razlikami, ki jim je vsakodnevno izpostavljen. DOLŽINA: 1 ura, 45 MINUT.

**ZAHVALA**

Dne 13. 1. 2014 je zagorelo v Podpeči 4a, Videm - Dobrepolje. Gasilci so prispeli k nam v nekaj minutah, požar so gasili in pogasili.

Vsem gasilcem, ki so sodelovali pri gašenju požara v Podpeči pri družini Grm, iskrena hvala za ves njihov trud.

V takih trenutkih se zavemo, kako pomembni so naši prostovoljni gasilci.

Sosedom in vaščanom **hvala za vso pomoč.**

Družina Grm*Kakor skromno je živel,
tako tiho je odšel.***ZAHVALA**

Po dolgi in težki bolezni je v 65. letu starosti prenehalo biti zlato srce našega ljubega moža, očeta, dedija in tasta

IGNACA ŠUŠTARJA

iz Vidma
(1948-2014)

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga kropili, zanj molili, darovali cvetje in sveče, nam izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvala gospodu župniku Francu Škulju za lepo sveto mašo zadušnico in pogrebni obred ter moškemu pevskeemu zboru za ganljivo petje in cvetličarni Lilija za dobro organizacijo pogreba. Posebna zahvala PGD Videm in Franciju za nepozaben poslovilni govor.

Še posebna zahvala celotnemu zdravstvenemu osebju ZD Videm, dežurni zdravstveni službi Grosuplje in Ivančna Gorica, vsem zdravnikom in medicinskemu osebju nevrološke klinike, kliničnega centra, onkološkega inštituta, bolnišnice Petra Držaja, infekcijske klinike in bolnišnice Golnik. Prav posebna zahvala pa celotnemu zdravstvenemu osebju negovalnega oddelka bolnišnice Golnik, ki so lepo skrbeli zanj in mu lajšali bolečine zadnje dni njegovega življenja.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga obiskovali na domu.

Žalujoci: vsi njegovi



*Zaman je bil tvoj boj,
zaman dnevi tihega trpljenja.
Bolezen je bila močnejša
od tvoje volje do življenja.*

ZAHVALA

V 72. letu je tiho zaspala naša draga mama

ALBINA OBERSTAR,

rojena Kralj iz Strug

Brez zamere v srcu in z mirom v duši je k Bogu zaspala naša draga žena, mama, stara mama in tašča Albina Oberstar.

Zahvaljujemo se vsem za izrečeno ustno in pisno sožalje, podarjene sveče, cvetje in svete maše. Hvala vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste se poslovili od naše mame in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se duhovniku za opravljen obred, molitev v kapeli in vežici, pevcem za zapete pesmi, Novakovim iz Žužemberka, ki so opravili pogrebne storitve, sosedi Slavki za molitev in sosedom, ki so nam bili v podporo na našem domu.

Žalujoci vsi njeni Oberstarjevi in Pugljevi iz Potiskavca



*Mirno in spokojno si zaspala,
v večni sen od nas odpotovala.
Čprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi.
Zato naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto se nam vračaj v sanje.*

Ob boleči izgubi naše predrage mame, babice in tašče

FRANČIŠKE PUGELJ

iz Strug
(1941-2013)

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste jo v njeni težki boleznih obiskovali na domu, vsem, ki ste nam v žalostnih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, nam vlivali moči in nam v najtežjih trenutkih pomagali, kolikor je bilo v vaši moči.

Hvala vsem, ki ste jo kropili, zanjo molili, darovali sveče, cvetje, maše in drugo ter jo pospremili na njeno zadnjo pot. Zahvala gospodu župniku za lep pogrebni obred, pevcem, pogrebcem, cvetličarni Lilija za prijazno pomoč pri pripravi pogreba ter vsem ostalim, ki ste prisostvovali lepemu obredu, s katerim smo se od nje poslovili.

Topla zahvala vsem, ki ste se udeleževali molitve zanjo.

Hvala vsem, ki ste jo imeli radi, ohranjajte jo v lepem spominu.

Vsi njeni.



*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.
Zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih ti živiš.*

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega ljubljenega

ANDRAŽA OBERSTARJA

(1990-2013)

iz vasi Tržič, Struge

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu v življenju kar koli dobrega storili, ga kropili, mu darovali cvetje, sveče in ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Hvala

za vsak stisk roke in tolažilne besede. Posebna zahvala moškemu in mešanemu pevskemu zboru za prelepo petje.

Gospodu župniku za podelitev zadnjega zakramenta, za molitev v vežici in lep pogrebni obred. Hvala PGD Struge in vsem dobrepoljskim gasilcem za častno slovo, Andreju

Debeljaku za poslovilne besede, cvetličarni Lilija za organizacijo pogreba in prijatelju Mateju za zaigrano tišino.

Iz srca hvala vsem, ki ste zanj molili v vežici in na domu, ter za darovane maše. Hvala njegovim prijateljem in vsem posameznikom za darovana sredstva. Zahvaljujemo se tudi vsem tistim, ki jih nismo posebej omenili.

DRUŽINA OBERSTAR



*Gospod, podaril si mi odpušcanje (...),
bogat sem, kakor tih glas piščali.
France Balantič*

ZAHVALA

Ob smrti naše drage

MIMI - MARIJE NOVAK,

učiteljice v pokoju,

se zahvaljujemo vsem, ki ste jo s svojim znanjem, s svojo človeško prisotnostjo in toplino spremljali ob njenem odhajanju in njenem slovesu, ji darovali cvetje, luči in molitve. Hvala vsem za izraze sožalja.

Vsi njeni



**STE UJETNIKI NOREGA RITMA ŽIVLJENJA?
STE UTRUJENI, IZČRPANI, LE S TEŽAVO
DOSEGATE ZASTAVLJENE CILJE?
VAM TELO ŠEPETA, DA POTREBUJETE
SPROSTITEV, POBEG PRED
VSAKODNEVNIM STRESOM?**

SALON SPROSTITVE ZARJA je pravi naslov za Vas!

Nudim:

- **KLASIČNO MASAŽO CELEGA TELESA**
• **DELNO MASAŽO**
- **REFLEKSNOCONSKO MASAŽO STOPAL IN DLANI**
- **PEDIKURO** (medicinsko, klasično, kraljevo)

Vzemite si čas zase! Pridem tudi na dom.

Nina Kastelic s.p. | Zagorica 10 | **031/603-493**

TRGOVINA Sbay^{NTS}

MONTAŽA - SERVIS - INŽENIRING

Adamičeva cesta 2, 1290 Grpsuplje



- STROJI IN NAPRAVE ZA DOM IN VRT
- GOZDARSKA TEHNIKA
- ELEKTRO IN STROJNE INŠTALACIJE
- MONTAŽA TER SERVIS KLIMATSKIH NAPRAV, TOPLLOTNIH ČRPALK...
- KNAUF SISTEMI
- ADAPTACIJE
- in še mnogo več...

www.sbay.si 031 311 112 info@sbay.si

blesk²

KONTAKT: T://031-647-188
T://051-334-826
E://INFO@BLESK2.SI

WWW.BLESK2.SI

TONE POGORELEC, BUKOVICA 2, 1310 RIBNICA

- **TOPLLOTNO IZOLACIJSKE FASADE**
 - Z NAMI DO SUBVENCIJE EKOSKLADA (2400 €)
 - BREZPLAČNA 3D VIZUALIZACIJA VAŠEGA OBJEKTA
- **CELOTNA ENERGETSKA PRENOVA STAVBE**
 - Z NAMI DO SUBVENCIJE EKOSKLADA (DO 7.000€)
 - IZOLACIJA PODSTREŠJA (CELULOZA, VOLNA)
 - TOPLLOTNO IZOLACIJSKA FASADA
 - DOBAVA IN MONTAŽA OKEN (RAL MONTAŽA)
 - IZKOP DO TEMELJEV (HIDROIZOLACIJA, IZOLACIJA STEN V ZEMLJI)
- **GRADBENA IN ZAKLJUČNA DELA**
 - ADAPTACIJE, PRENOVE (STANOVANJSKI, POSLOVNI OBJEKTI) - **IZVEDBA VSEH DEL NA KLJUČ**
 - UREDITEV OKOLICE (TLAKOVCI, ŠKARPNIKI...)
 - ZIDARSKA DELA
 - SLIKOPLESKARSKA DELA
 - POLAGANJE TALNIH OBLOG (PARKET, PVC, KAMEN)
 - KERAMIČARSKA DELA (PRENOVA KOPALNIC)
 - ČISTILNI SERVIS

ZMANJŠAJMO STROŠKE OGREVANJA IN MISLIMO NA PRIHODNOST



POSLOVNI OBJEKTI

STANOVANJSKI OBJEKTI

VEČSTANOVANJSKI OBJEKTI

AVTOLIČARSTVO
brundula egon 041/743 104

Cesta 66, 1312 Videm Dobropolje
<http://www.avtolicarstvo-brundula.si>
info@avtolicarstvo-brundula.si

Popravilo toče brez lakiranja
Brezplačna nadomestna vozila
Popravljamo za vse zavarovalnice

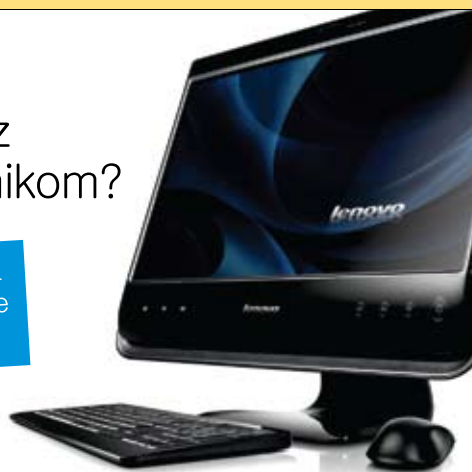
Kemično čiščenje

Poliranje vozil

Avtovleka 24h

Težave z računalnikom?

Ogled obstoječega stanja in svetovanje brezplačno!



Prodaja, servis
in vzdrževanje računalniške opreme
za podjetja in fizične osebe.

JUNITEH
RAČUNALNIŠKE REŠITVE

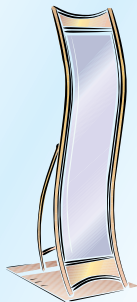
Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobrepolje
Informacije 051/417-022
boris.kaplan@juniteh.si

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan



Občina Dobropolje

Kino predstava:
Pretrokana noč 2
05. 09. 2011 ob 19.30

**Aktualne novice, dogodki, prireditve
in še več na spletnih straneh občine Dobropolje**
<http://www.dobropolje.si/>

Vabila na dogodke, ki se odvijajo v občini Dobropolje,
lahko društva, klubi in občani pošiljate tudi na
elektronski naslov dogodki@dobropolje.si.

PRIBA OKNA PRIBA

Razstavni salon
na novi lokaciji:
Javorškova ulica 3,
1315 Velike Lašče
delavni čas:
od ponedeljka do petka
od 8h do 17h,
sobota po dogovoru

**ZIMSKI
POPUSTI!**

- PVC okna iz visoko kakovostnih materialov
- PVC okna z zunanjimi ALU maskami
- Skrito varnostno okovje v oknih
- Novi modeli PVC in ALU vrat
- Nove rolete in zunanje žaluzije
- **NOVO! Prodaja stekla**

041/402-780 • priba@amis.net • www.priba-okna.si
PRIBA OKNA d.o.o., Telefon: 01/510 55 30, Fax: 01/510 55 31
Barbara Štefanc, gsm: 041/449 334, Primož Štefanc, gsm: 041/402 780

PRIBA OKNA d.o.o. - Nomijski št. 1012 Videm-Dobrepolje

BS GRADBENIK
d.o.o., Ribnica

Knafļjev trg 16, 1310 Ribnica

GSM: 041 679 427, 051 692 550, 041 503 513

E-POŠTA: bs-gradbenik@siol.net

Priporočamo se za izvedbo:
stanovanjskih hiš, industrijskih objektov, poslovnih objektov, adaptacij
vseh vrst, ureditev okolice, nadzor pri gradnji.

Pošljite nam povpraševanje in izdelali vam bomo predračun.

